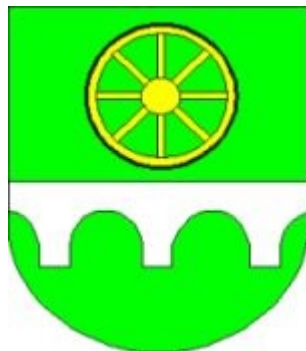

Märjamaa valla tervise- ja heaoluprofiil

2022

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis	7
1.1 Demograafiline olukord	7
1.1.1 Rahvaarv	7
1.1.2 Rahvastiku soo- ja vanusjaotus	8
1.1.3 Laste arv ja osakaal rahvastikust	8
1.1.4 Demograafiline töötururindeks	10
1.1.5 Sündimus	11
1.1.6 Suremus	12
1.1.7 Loomulik iive	13
1.1.8 Ülalpeetavate määr	14
1.1.9 Ränne	14
1.1.10 Haridustase	15
1.1.11 Laste arv haridusasutustes ja lastehoius	16
1.1.12 Keskkhariduse tasemel õppurite jagunemine üldkeskkhariduse ja kutsekeskkhariduse vahel	17
1.1.13 Koolikohustuse täitmine	18
1.1 Demograafiline olukord. Kokkuvõte	18
1.2 Rahvastiku tervise seisund	20
1.2.1 Suremus vereringeelundite haigustesse	20
1.2.2 Suremus pahaloomulistes kasvajatess	21
1.2.3 Suremus välispõhjustesse	22
1.2.4 Maakonna elanike alkoholist põhjustatud suremus	23
1.2.5 Maakonna elanike varajane suremus	24
1.2.6 Maakonna elanike oodatav eluiga	26
1.2.7 Maakonna elanike tervena elatud aastad	27
1.2.8 Maakonna elanike hinnang oma tervisele	28
1.2.9 Uppunud	29
1.2.10 Tulekahjud	29
1.2 Rahvastiku tervise seisund. Kokkuvõte	30
1.3 Haavatavad sihtrühmad	32
1.3.1 Vähenenud töövõimega inimesed	32
1.3.2 Puudega inimesed	33
1.3.3 Vanemliku hoolitsuseta ja abivajavad lapsed	35
1.3 Haavatavad sihtrühmad. Kokkuvõte	37
1.4 Tööturg	38
1.4.1 Registreeritud töötus	38
1.4.2 Palgatöötajate keskmine brutotulu	39
1.4.3 Sooline palgalõhe	40
1.4.4 Majanduslik aktiivsus	41
1.4 Tööturg. Kokkuvõte	42
1.5 Kuritegevus	43
1.5.1 Väärteod KOV'is	43
1.5.2 Pervägivalla/lähisuhtevägivalla käigus toime pandud kuriteojuhtumid	43
1.5 Kuritegevus. Kokkuvõte	44
2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused	45
2.1 Turvaline elukeskkond	45
2.1.1 Nõuetele vastava joogiveega varustatus	45
2.1.2 Suplusvee kvaliteet	45
2.1.3 Veeohutuse alane ennetustöö	45
2.1.4 Inimkannatanutega liiklusõnnetused	46
2.1.5 Tabatud joobes sõidukijuhid	47
2.1.6 Liiklusohutuse alane ennetustöö	47
2.1.7 Tuleohutuse alane ennetustöö	48
2.1.8 Varavastased süüteod	49
2.1.9 Süütegude ennetamine ja kahjude vähendamine	50
2.1.10 Pervägivalla/lähisuhtevägivalla ennetamine	51
2.1 Turvaline elukeskkond. Kokkuvõte	52
2.2 Elukeskkond ja planeeringud	53

2.2.1 Ühistranspordi korraldus	53
2.2.2 Koolitranspordi korraldus	54
2.2.3 Avaliku ruumi ligipääsetavus ja heakord	55
2.2.4 Alkoholi ja tubakatarvitamist mõjutavad tegurid	56
2.2.5 Toitumist ja liikuvat eluviisi mõjutavad tegurid	56
2.2 Elukeskkond ja planeeringud. Kokkuvõte	58
2.3 Osalusvõimalused	59
2.3.1 Aktiivne kogukond ja kaasamine	59
2.3.2 Kohalik kultuurielu	60
2.3.3 Võimalused noorsootöös osalemiseks ning osalus- ja kuuluvuskogemuse saamiseks	61
2.3.4 Noorsootöö ja huvihariduse kättesaadavus KOV-is	62
2.3.5 Organiseeritud osalusvõimalused noortele	62
2.3 Osalusvõimalused. Kokkuvõte	62
3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet	63
3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused	63
3.1.1 Esmatasandi tervishoiuteenuse kättesaadavus	63
3.1.2 Eriarstiabi kättesaadavus	64
3.1.3 Koolilaste tervise ülevaatused	65
3.1.4 Nõustamisteenuste kättesaadavus	66
3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused. Kokkuvõte	71
3.2 Haridusega seotud teenused	72
3.2.1 Alushariduse ja lastehoiu kättesaadavus	72
3.2.2 Üldkeskhariduse ja kutsehariduse omandamise toetamine	72
3.2.3 Koolikohustust mittetäitvate lastega tegelemine	73
3.2.4 Hariduslikud tugiteenused	74
3.2.5 Koolivägivalla ja koolikiusamise ennetamine	78
3.2 Haridusega seotud teenused. Kokkuvõte	78
4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine	80
4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused	80
4.1.1 KOV osutatavad sotsiaalteenused	80
4.1.2 Toimetulekutoetuse saajad	85
4.1.3 KOV eelarvest makstavad sotsiaaltoetused	87
4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused. Kokkuvõte	88
4.2 Abivajavate lastega tegelemine	89
4.2.1 Abivajava/ hädaohus oleva lapse toetamine	89
4.2.2 Teenused ja toetused lastele ja peredele	90
4.2.3 Kaasava hariduskorralduse rakendamine	94
4.2.4 Lapsed hariduslike erivajadustega õpilaste koolides	95
4.2 Abivajavate lastega tegelemine. Kokkuvõte	95
4.3 Perede toetamine	96
4.3.1 Lastega leibkondade elamistingimused	96
4.3.2 Toidupuuduses olevad lapsed	96
4.3.3 Vanemluse toetamine	97
4.3 Perede toetamine. Kokkuvõte	100
5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid	101
5.1 Kohaliku omavalitsuse toimimine	101
5.1.1 Füüsilise isiku tulumaksu laekumine KOV eelarvesse	101
5.1.2 Kohaliku omavalitsuse eelarvetulud	101
5.1.3 Sotsiaalse kaitse kulud KOV eelarves	102
5.1.4 Hindamistegevused KOV-is	102
5.1 Kohaliku omavalitsuse toimimine. Kokkuvõte	103
5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu tagamiseks	104
5.2.1 KOV-i juhitud võrgustikud ennetuse, tervise ja heaolu edendamiseks	104
5.2.2 Juhtumitöö võrgustikud	104
5.2.3 Rahvatervise tegevuste korraldus kohalikus omavalitsuses	105
5.2.4 Lastekaitse spetsialistide olemasolu ja kvalifikatsioon	105
5.2.5 Lastega töötavad inimesed formaalhariduses ja nende kvalifikatsioon	106
5.2.6 Noorsootöötajate olemasolu ja kvalifikatsioon (sh huvihariduse osutajad)	107
5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu tagamiseks. Kokkuvõte	108
Koondhinnang olukorrale	109

1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis. Kokkuvõte	109
2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused. Kokkuvõte	111
3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet. Kokkuvõte	112
4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine. Kokkuvõte	113
5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid. Kokkuvõte	114
Kasutatud allikad	115

Sissejuhatus

Maailmaa Terviseorganisatsioon (WHO) defineerib tervise edendamist kui protsessi, mis võimaldab inimestel suurendada kontrolli oma tervise üle ning tugevdada seeläbi oma tervist. Tervena elatud elu on nii üksikisikule kui ka ühiskonnale tervikuna suureks väärtuseks – see on üks põhitõdesid, mida on vananeva ja väheneva rahvastiku kontekstis üha enam teadvustama hakatud. Igal Eesti inimesel peab olema võimalus elada tervist toetavas keskkonnas ja teha tervislikke valikuid, et tagada võimalikult pikk tervisepiiranguteta elu.

Tervise- ja heaoluprofiili koostamise ülesanne tuleb rahvatervise seadusest. Tervise- ja heaoluprofiil on strateegilise planeerimise alusdokument, milles on kirjeldatud ja analüüsitud kindla territooriumi elanike tervise ja heaolu seisundit ning neid mõjutavaid tegureid.

Märjamaa valla elanike heaolu arendamisel on oluline, et tehtavad otsused ja asjakohase sekkumiste kavandamine põhineksid süsteemselt analüüsitud andmetel ja teadmistel.

Märjamaa valla heaoluprofiilis on valdkondade ja teemade kaupa analüüsitud 77 erinevat heaolu aspekti. Profiili esimeses osas antakse ülevaade vallaelanike tervise- ja healunäitajatest ning seda mõjutavatest teguritest viies teemavaldkonnas. Profiili teises osas on antakse koondhinnang olukorrale. Tervise- ja heaoluprofiilile ei koostatud tegevuskava, kuna detailsem tegevuskava koostatakse eraldi dokumendina.

Profiili koostamisse on kaasatud Märjamaa Vallavalitsuse ja hallatavate asutuste valdkonnaspetsialistid ja -juhid ning strateegilised partnerid nagu Politsei- ja Piirivalveamet, Sotsiaalkindlustusamet ja paljud teised. Üks profiili koostamise läbivatest meetodikatest on viimase 3-10 aasta näitajate ja trendide tõlgendamine. Koroonaviiruse pandeemia on tinginud 2020. aasta andmetes märgatavaid erinevusi võrreldes eelnevate aastatega.

Heaoluprofiil täidab hetkeolukorra analüüsi rolli ja on sisend tegevuskava koostamisele, et parandada analüüsis ilmnunud kitsaskohti ja viia heaolu tagavaid avalikke teenuseid kõrgemale tasemele.

Koostajad

Märjamaa valla tervise- ja heaoluprofiili koostamise protsessi juhtisid järgmised valdkonnajuhid: Heli Lints (kultuurinõunik), Kristine Niit (haridusnõunik), Marge Viske (sotsiaalosakonna juhataja) ja Kirsti Mau (arendusspetsialist).

Oluliseks osaks profiili koostamise protsessis oli kaasata spetsialiste, kes omavad sisulist kogemust ning teadmisi tervise ja heaolu valdkonnas. Kaasati Egela Eensalu (sotsiaaltööspsialist), Eneli Rego (sotsiaaltööspsialist), Maiken Kask (lastekaitsespetsialist), Triin Põri (Märjamaa Valla Noortekeskuse juhataja), Lea Laurits (rahandusosakonna juhataja), Ruth Sikka (Märjamaa Gümnaasium) ja Märjamaa valla psühholoog Triinu Reedik. Nende hindamatud teadmised aitasid tagada tervise- ja heaoluprofiili koostamise kõrget kvaliteeti. Lisaks eelpool mainitud meeskonnaliikmetele kaasati profiili koostamisele väliseid partnereid, kes jagasid oma teadmisi ja kogemusi.

Profiili koostamise erinevaid etappe, tegevusi ja ajakava juhtis Kristina Oss, kes on Märjamaa valla tervisenõukogu liige).

Tahame avaldada sügavat tänu Märjamaa Perearstikeskus OÜ-le ja Marika Tomsonile, Politsei ja Piirivalveametile, Päästeametile, AS Matsalu Veevärgile, kes oma teadmiste ja valdkonnahinnangutega aitasid luua tervise- ja heaoluprofiili tervikliku pildi Märjamaa valla kohta.

Suur tänu kõigile, kes andsid oma panuse tervise- ja heaoluprofiili koostamisel. Teie pühendumus, teadmised ja koostöö on olnud hindamatuks toeks ja võimaldasid luua tervikliku ülevaate Märjamaa valla tervise ja heaolu olukorrast.

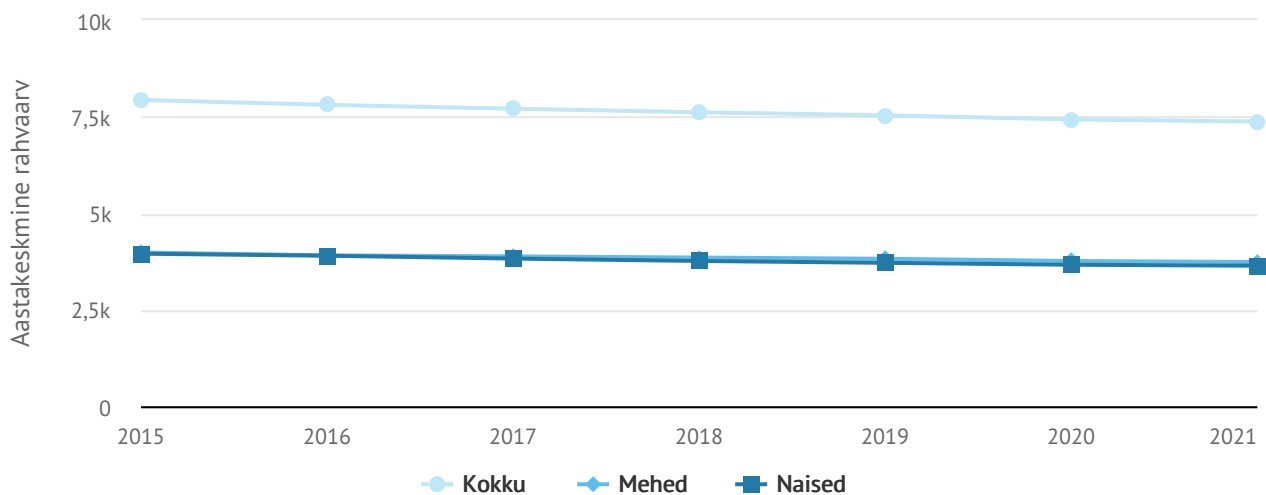
Koostamine

Analüüs on kinnitatud 03.07.2023.

1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis

1.1 Demograafiline olukord

1.1.1 Rahvaarv

Joonis 1.1.1.a Aastakeskmine rahvaarv

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RV0282U](#)

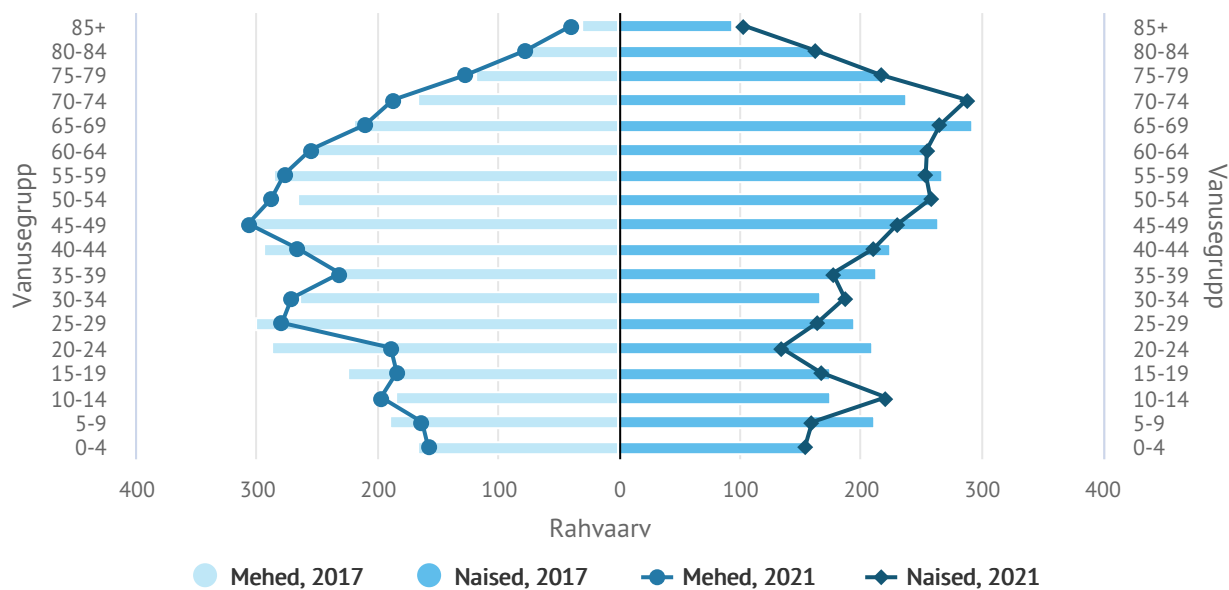
Analüüs

Märjamaa valla üheks suurimaks väljakutseks on rahvastiku vähenemine.

Elanike arv on Märjamaa vallas ajavahemikul 2015-2021 näidanud langustrendi. Keskmiselt vähenes sellel perioodil elanike arv veidi üle 1,2% aastas. Kokku vähenes elanikkond Märjamaa vallas perioodil 2015-2021 Statistikaameti andmetel 559 inimese võrra ehk ~7%.

2021. aasta 01. jaanuari seisuga elas Märjamaa vallas Statistikaameti andmetel 7374 inimest, mis moodustab kogu Eesti rahvastikust 0,6%. Mehi oli 3734 ja naisi 3640. Meeste-naiste osakaal on vastavalt 50,6% ja 49,4% (Eestis 47,4% ja 52,6%), mis on kergelt meeste kasuks.

1.1.2 Rahvastiku soo- ja vanusjaotus

Joonis 1.1.2.a Rahvastikupüramiid

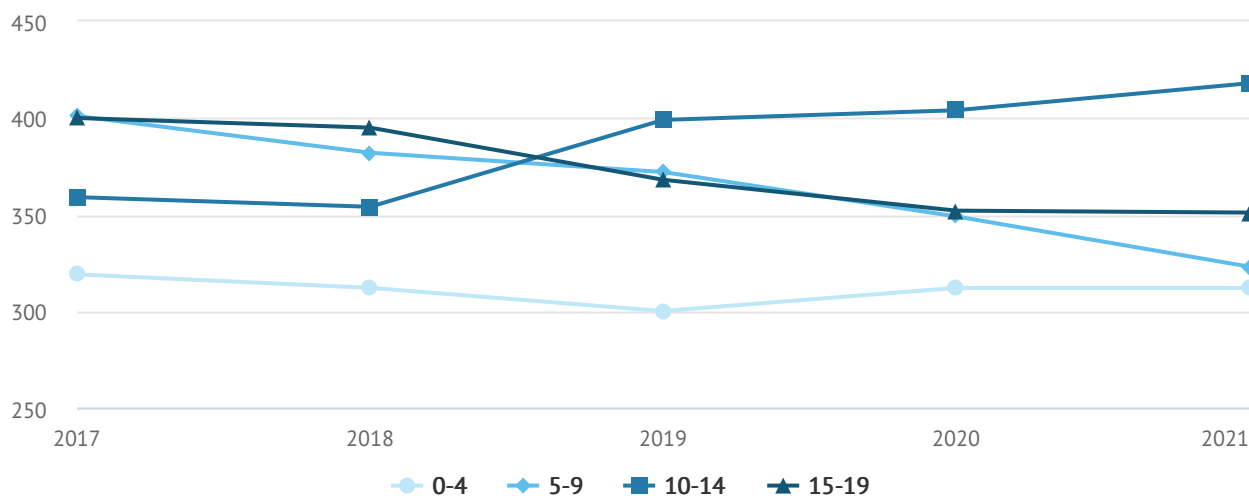
Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RV0282U](#)

Analüüs

2021. aasta 1. jaanuari seisuga oli Märjamaa valla rahvastikust 62,7% tööealised (vanus 15-64), 14,4% tööeast nooremad (vanus 0-14) ja 22,9% tööeast vanemad (vanus 65+). Märjamaa valla elanikkond on pisut vanem kui Eestis keskmiselt. Suurimad vanuserühmad on tööealised vanuses 45-49 (538), 50-54 (546) ja 55-59 (531) ning lähiaastatel pensioniikka jõudvad elanikud vanuses 60-64 (510).

Lapsi vanuses 0-14 elas Märjamaa vallas 2021. aastal 1053, neist 312 last vanuses 0-4 aastat, 323 last vanuses 5-9 aastat ja 418 last vanuses 10-14 aastat.

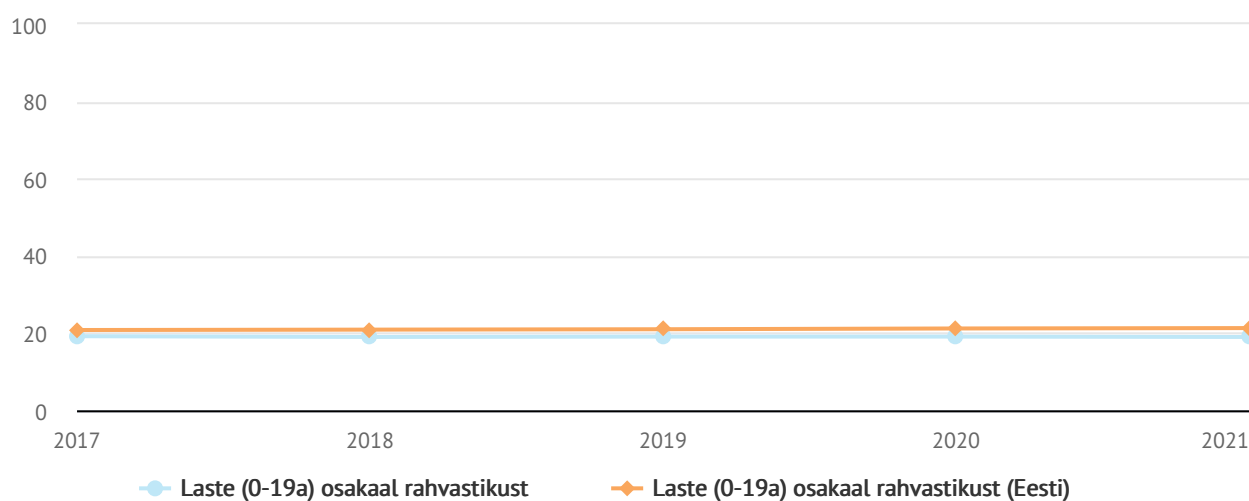
1.1.3 Laste arv ja osakaal rahvastikust

	2017	2018	2019	2020	2021
0-4	319	312	300	312	312
5-9	401	382	372	349	323
10-14	359	354	399	404	418
15-19	400	395	368	352	351

Joonis 1.1.3.a Laste arv. Vanuserühmade 0-4, 5-9, 10-14 ja 15-19 ja aastate lõikes

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RV0282U](#), [Statistikaameti andmebaas, tabel RV0240](#) (Vanuserühmad 0-6, 0-17 ning 7-26)

Joonis 1.1.3.b Laste osakaal rahvastikust. Võrreldes Eesti keskmisega

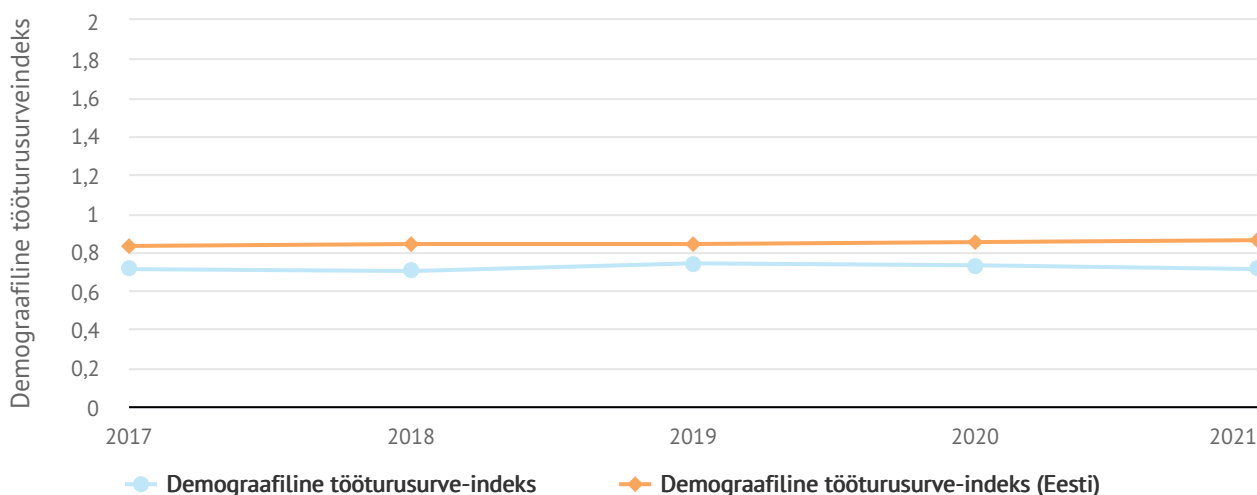
Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RV0282U](#), [Statistikaameti andmebaas, tabel RV0240](#) (Vanuserühmad 0-6, 0-17 ning 7-26)

Analüüs

Märjamaa valla laste (0-19 a) osakaal rahvastikus võrreldes Eesti keskmisega on sarnane. Aastate jooksul on olnud Märjamaa vallas laste osakaal suhteliselt stabiilne, moodustades veidi üle 19% rahvastikust.

Laste arv vanusegruppides 0-4, 5-9 ja 15-19 on peaaegu võrdne. Paaril viimasel aastal on olnud mõnevõrra rohkem lapsi vanuses 10-14 eluaastat.

1.1.4 Demograafiline tööturusurveindeks

Joonis 1.1.4.a Demograafiline tööturusurveindeks. Tööturule sisenejate suhe tööturult väljujatesse

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RV06U](#)

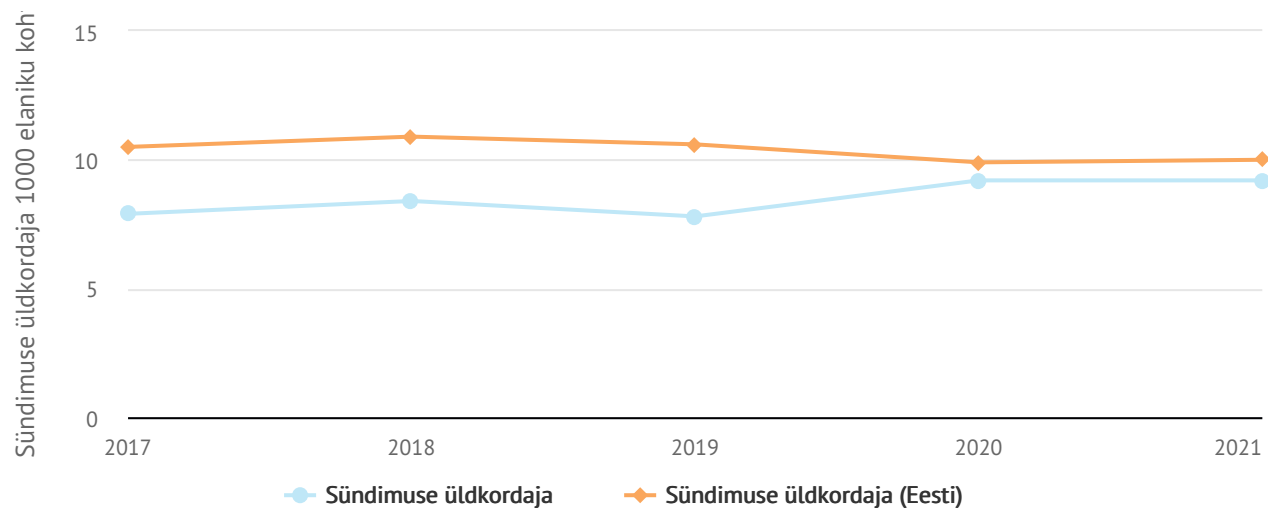
Analüüs

Demograafiline tööturusurveindeks on eelseisval kümnendil tööturule sisenevate noorte (5-14-aastased) ja sealt vanuse tõttu potentsiaalselt lahkuvate inimeste (55-64-aastased) suhe.

Demograafiline tööturusurve indeks on Märjamaa vallas viimasel neljal aastal suhteliselt stabiilne 0,7-0,74, samas Eestis 0,83-0,86.

Demograafiline tööturusurveindeks Märjamaa vallas on pigem halb, kuna järgmisel kümnendil tuleb tööjõuturule vähem inimesi, kui sealt välja langeb. Samuti on eelnev tööturule sisenenud põlvkond (hetkel 15-24-aastased) suhteliselt väikesearvuline, millest tingitule on tööealiste elanike osakaal vähenemas.

1.1.5 Sünnimus

	2017	2018	2019	2020	2021
Sünnimuse üldkordaja	7,9	8,4	7,8	9,2	9,2
Sünnimuse üldkordaja (Eesti)	10,5	10,9	10,6	9,9	10,0

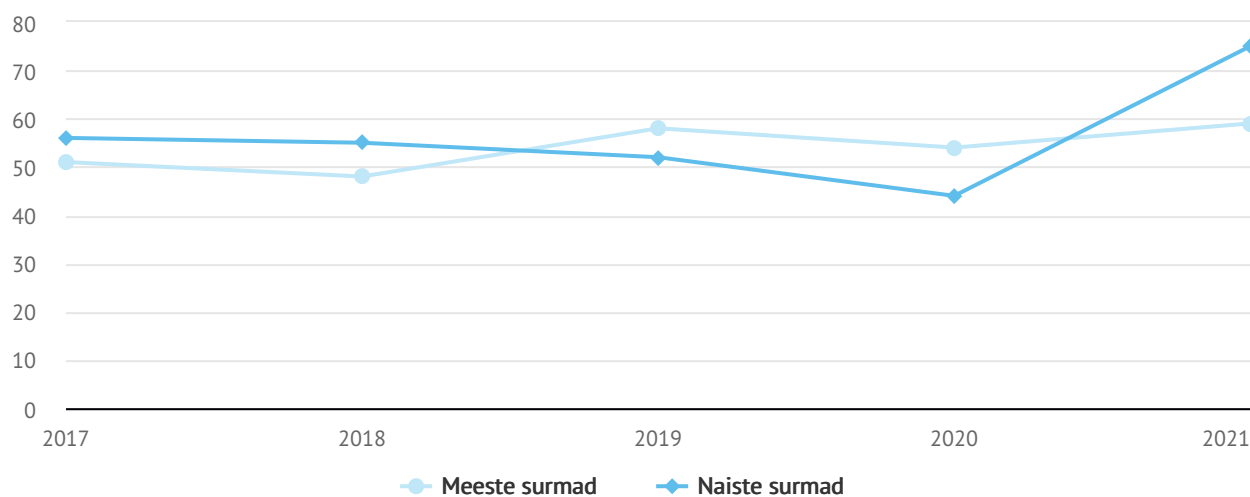
Joonis 1.1.5.a Sünnimus. Sünnimuse üldkordaja

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RV112U](#)

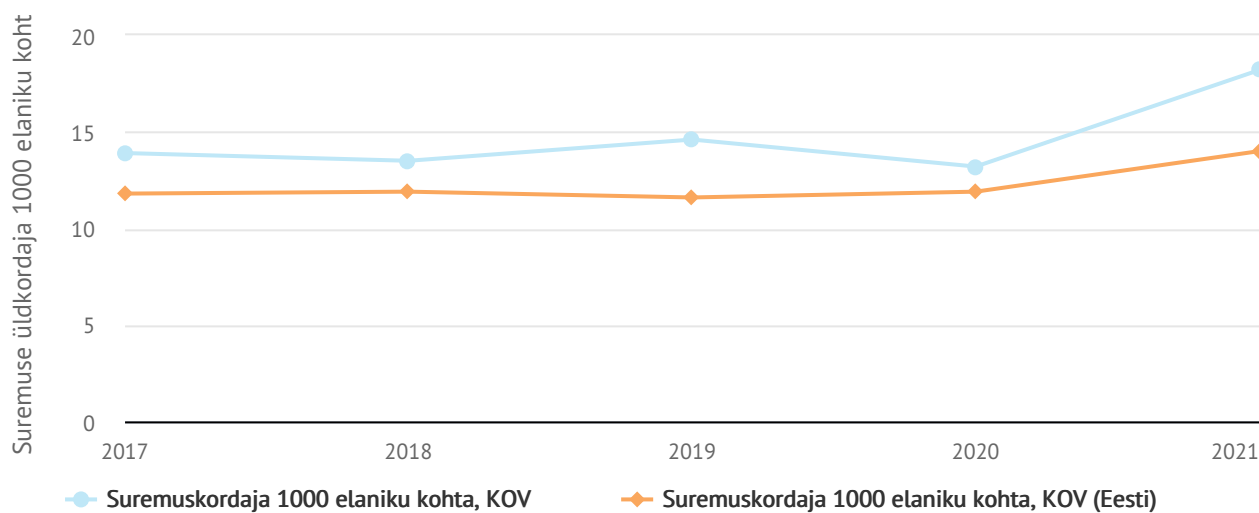
Analüüs

Sündide arv viimasel viiel aastal jääb Märjamaa vallas vahemikku 59-68. Vallas on sünnimuse üldkordaja tõusnud võrreldes eelnevate aastatega, samas kui Eesti sünnimuse üldkordaja on langenud. Arvestades, et lähiaastatel sünnitusealiste naiste arv väheneb, hakkab tõenäoliselt vähenema ka sündivate laste arv.

1.1.6 Suremus

Joonis 1.1.6.a Surmade arv

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RV49U](#)

	2017	2018	2019	2020	2021
Suremuskordaja 1000 elaniku kohta, KOV	13,9	13,5	14,6	13,2	18,2
Suremuskordaja 1000 elaniku kohta, KOV (Eesti)	11,8	11,9	11,6	11,9	14,0

Joonis 1.1.6.b Suremuse üldkordaja. 1000 elaniku kohta

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RV49U](#)

Analüüs

Märjamaa vallas on surmade arv viimasel aastal kasvas trendis, mis võib olla tingitud koroonaviiruse haigus COVID-19 levikust üle maailma. Enne koroonaviirust oli surmade arv stabiilselt 98-110 vahel.

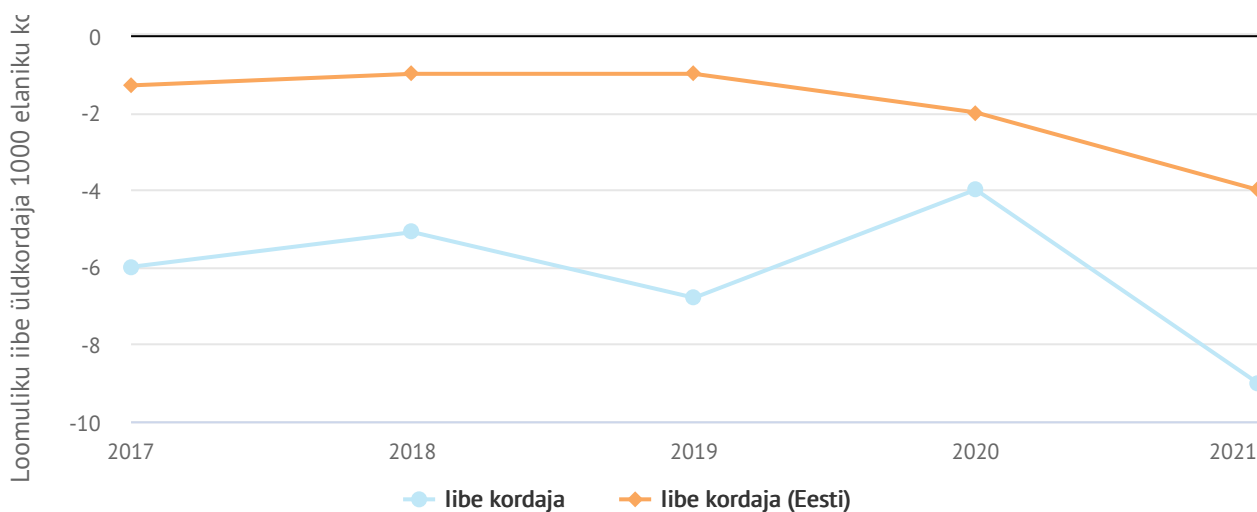
Märjamaa vallas on suremusnäitajad võrreldes Eesti keskmisega mõnevõrra kõrgemad. Kui Eestis oli 2020. aasta suremuskordaja 1000 elaniku kohta 11,9, siis Märjamaa vallas oli 13,2. Aastal 2021 oli Märjamaa valla suremuskordaja 1000 elaniku kohta 18,2.

1.1.7 Loomulik iive

Tabel 1.1.7.1 Loomulik iive

	2017	2018	2019	2020	2021
live	-46	-39	-51	-30	-66

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RV112U](#), [Statistikaameti andmebaas, tabel RV49U](#)

	2017	2018	2019	2020	2021
libe kordaja	-6,0	-5,1	-6,8	-4,0	-9,0
libe kordaja (Eesti)	-1,3	-1,0	-1,0	-2,0	-4,0

Joonis 1.1.7.a Loomulik iive. Loomuliku iibe üldkordaja

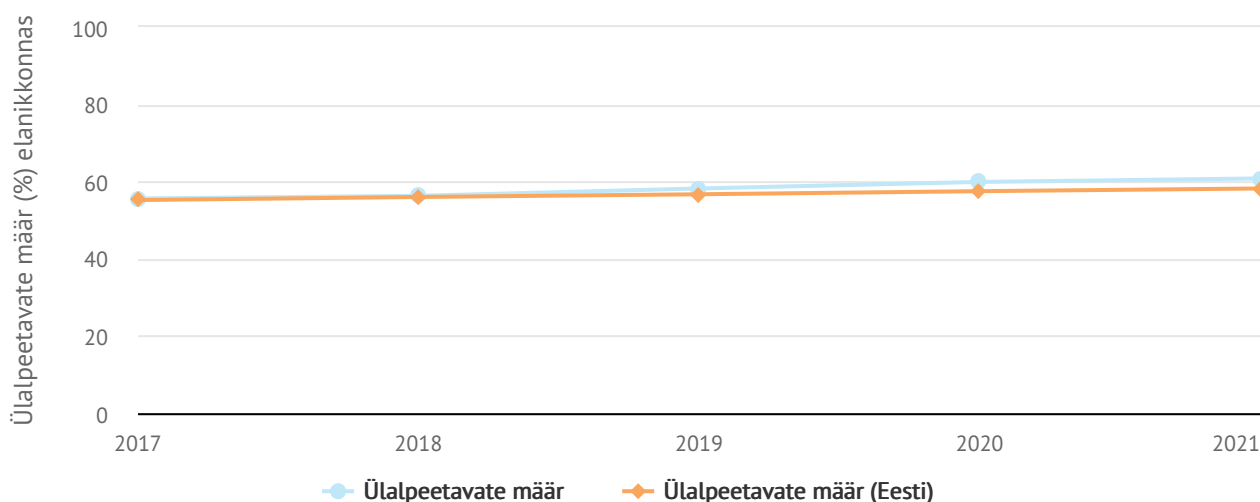
Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RV112U](#), [Statistikaameti andmebaas, tabel RV49U](#)

Analüüs

Loomulik iive oli Märjamaa vallas aastatel 2017-2020 negatiivne (aastate keskmine oli – 46,4), kuna sünde on vähem kui surmajuhtumeid ning seose sellega rahvaarv väheneb.

2017-2020 oli loomuliku iibe kordaja Märjamaa vallas vahemikus -4 kuni -6,8, samas jäid Eestis näitajad vahemikku -1 kuni -2. Aastal 2021 langes Märjamaa vallas märgatavalt loomuliku iibe kordaja (-4-lt -9,0-le), mis on eeldatavalt seotud COVID-19 pandeemia mõjudest.

1.1.8 Ülalpeetavate määr

	2017	2018	2019	2020	2021
Ülalpeetavate määr	55,6	56,3	58,2	59,9	60,8
Ülalpeetavate määr (Eesti)	55,2	56,0	56,7	57,5	58,2

Joonis 1.1.8.a Ülalpeetavate määr

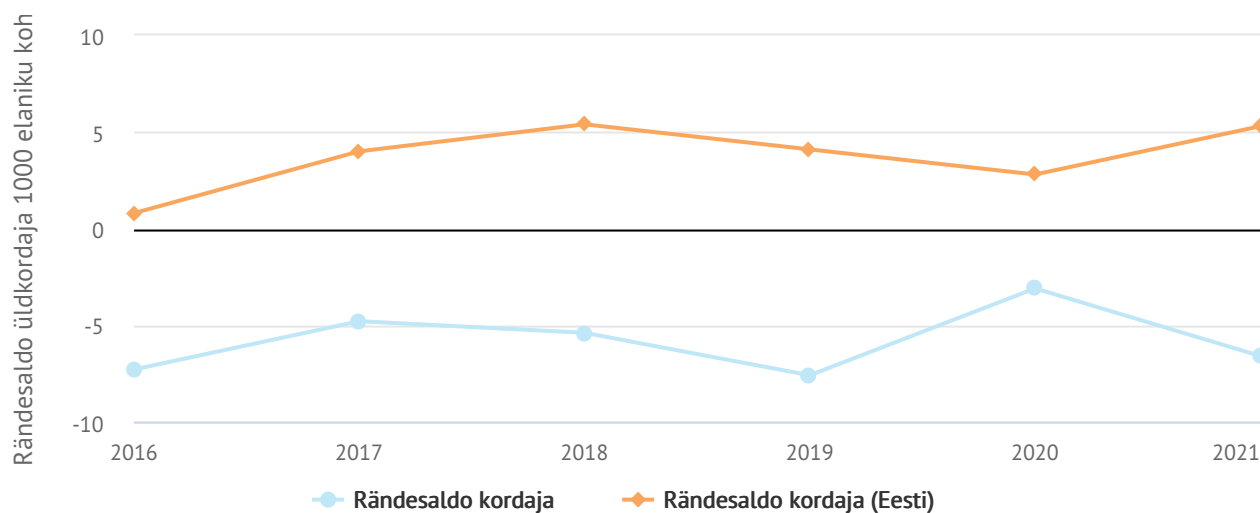
Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RV063U](#)

Analüüs

Ülalpeetavate määr on mittetööealiste ehk kuni 14-aastaste ja üle 65-aastaste elanike arv 100 tööealise (15-64-aastased) elaniku kohta.

Märjamaa valla ülalpeetavate määr oli 2021. aastal 60,80, mis on Eesti keskmisest (57,5) veidi kõrgem. Ülalpeetavate määr on kasvanud seoses tööealise elanikkonna vähenemisega viimastel aastatel.

1.1.9 Ränne

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rändesaldo kordaja	-7,3	-4,8	-5,4	-7,6	-3,1	-6,6
Rändesaldo kordaja (Eesti)	0,8	4,0	5,4	4,1	2,8	5,3

Joonis 1.1.9.a Rändesaldo üldkordaja. 1000 elaniku kohta

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RVR02](#)

Tabel 1.1.9.1 Elukohta vahetanud inimeste arv

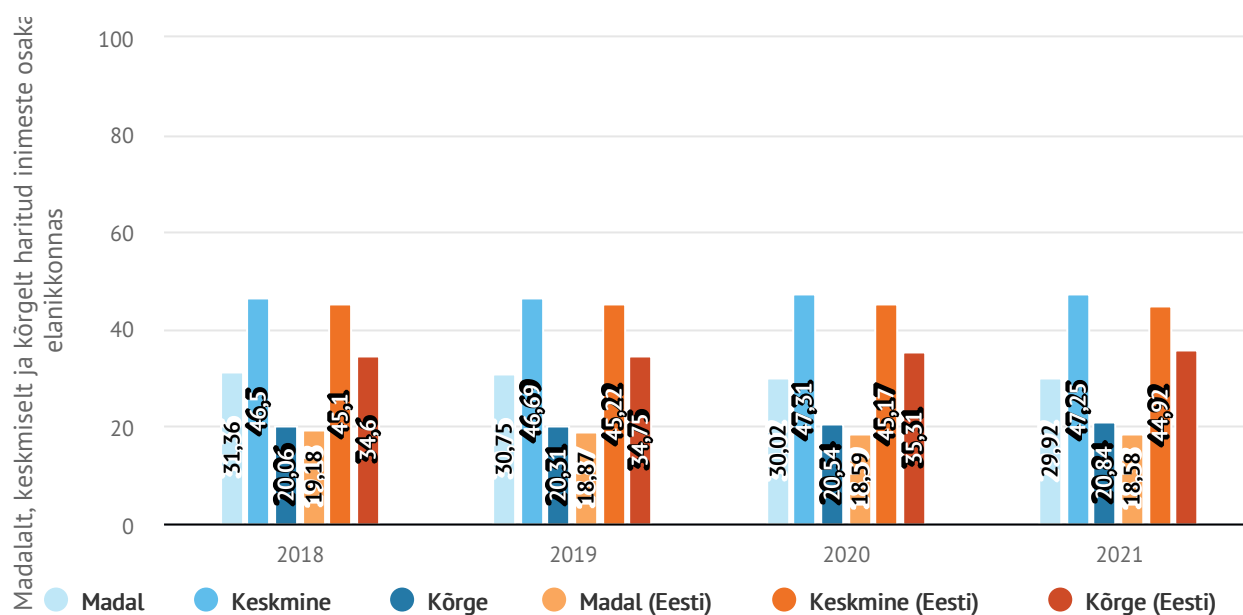
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sisseränne	213	241	247	220	224	211
Väljaränne	270	278	288	277	247	260
Rändesaldo	-57	-37	-41	-57	-23	-49

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RVR02](#)

Analüüs

Rändesaldo tulemused näitavad, et viimasel kuuel aastal vähenes pidevalt Märjamaa valla rahvaarv. Sisserändega on Märjamaa valda tulijaid vähem kui siit lahkujaid. Peamiselt toimub Märjamaa vallast väljaränne Harjumaale. Rändesaldo on negatiivne ja ebastabiilne. Negatiivset rännet võib põhjustada tööealise elanikkonna tööpuudus piirkonnas.

1.1.10 Haridustase

	2018	2019	2020	2021
Madal	31,36	30,75	30,02	29,92
Keskmine	46,50	46,69	47,31	47,25
Kõrge	20,06	20,31	20,54	20,84
Madal (Eesti)	19,18	18,87	18,59	18,58
Keskmine (Eesti)	45,10	45,22	45,17	44,92
Kõrge (Eesti)	34,60	34,75	35,31	35,92

Joonis 1.1.10.a Haridustase. Haridustase elanikkonnas

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RV0232U](#)

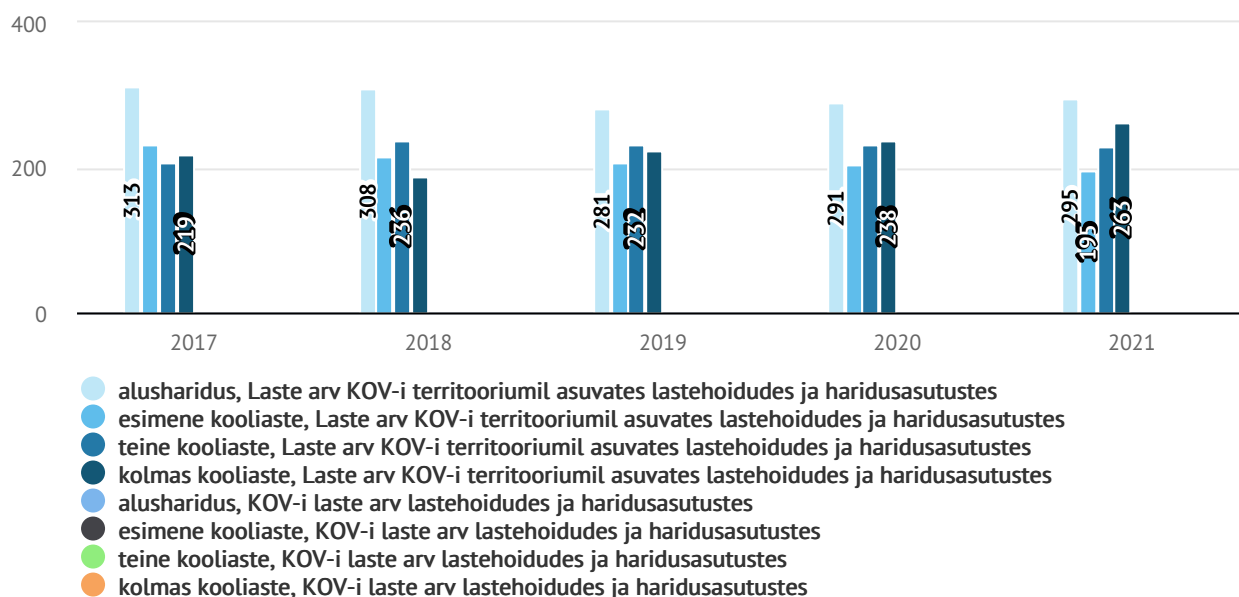
Analüüs

Ajavahemikul 2018-2020 on kõik haridustasemed Märjamaa vallas langustrendis, 2021 aasta on haridustasemed tõusnud, 2021. aastal on madala haridustaseme protsent 29,92 keskmise haridustaseme protsent 47,25 ja kõrge haridustaseme protsent 20,84.

Võrreldes 2021. aasta haridustasemega inimeste osakaalu Eesti riigi elanikkonna haridustasemega võime öelda, et Märjamaa vallas on madala haridustasemega (Märjamaal 29,92 ja Eestis 18,58) ja keskmise haridustasemega (Märjamaal 47,25 ja Eestis 44,92) inimeste osakaal kõrgem ning kõrge haridustasemega inimeste osakaal (Märjamaal 20,84 ja Eestis 35,92) oluliselt madalam.

Viimasel kolmel aastal on kõikide haridustasemete osakaal jäänud enam-vähem samaks.

1.1.11 Laste arv haridusasutustes ja lastehoius

	2017	2018	2019	2020	2021
alusharidus, Laste arv KOV-i territooriumil asuvates lastehoidudes ja haridusasutustes	313	308	281	291	295
esimene kooliaste, Laste arv KOV-i territooriumil asuvates lastehoidudes ja haridusasutustes	233	216	208	203	195
teine kooliaste, Laste arv KOV-i territooriumil asuvates lastehoidudes ja haridusasutustes	208	236	232	231	229
kolmas kooliaste, Laste arv KOV-i territooriumil asuvates lastehoidudes ja haridusasutustes	219	187	224	238	263
alusharidus, KOV-i laste arv lastehoidudes ja haridusasutustes					
esimene kooliaste, KOV-i laste arv lastehoidudes ja haridusasutustes					
teine kooliaste, KOV-i laste arv lastehoidudes ja haridusasutustes					
kolmas kooliaste, KOV-i laste arv lastehoidudes ja haridusasutustes					

Joonis 1.1.11.a Laste arv haridusasutustes ja lastehoius. Haridustasemete (alusharidus (sh lastehoid) esimene, teine ja kolmas kooliaste) ja aastate lõikes

Allikad: Haridussilm; KOV enda kogutud info lastehoidude kohta

Analüüs

Kõikidele Märjamaa valla lastele on loodud tingimused omandada alus- ja põhiharidus ning soovijad saavad omandada ka keskhariidust.

Märjamaa valla territooriumil on seitse lasteaeda: Kasti-Orgita Lasteaed, Kivi-Vigala Põhikool (sinna alla kuulub ka lasteaia osa), Märjamaa Lasteaed Pillerpall, Sipa-Laukna Lasteaed, Valgu Põhikool (sinna alla kuulub ka lasteaia osa), Vana-Vigala Lasteaed ja Varbola Lasteaed-Algkool. Märjamaa valla hallata on kokku viis üldhariduskooli: Varbola Lasteaed-Algkool, Valgu Põhikool, Vana-Vigala Põhikool, Kivi-Vigala Põhikool ja Märjamaa Gümnaasium. Märjamaa vallas Vana-Vigala külas tegutseb riikliku kutsekoolina Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool.

Märjamaa valla laste arv lastehoius ja haridusasutustes on aastate lõikes pidavas muutuses. Aastatel 2017 kuni 2019 vähenes igal aastal lastehoius ja alushariduses osalevate laste arv. Alates 2019 aastast hakkas lastearv suurenema. Esimeses ja teises kooliastmes osalevate laste arv on samuti alates 2019. aastast vähenenud. Vaid kolmas kooliaste on alates 2018. aastast olnud tõusutrendis.

Laste arvudes pole viimase nelja aasta jooksul olulisi muutusi toimunud. Aastate lõikes laste arv väheneb. Seega tuleb vajadusel edaspidi haridusvõrku optimeerida arvestades laste arenguvajadusi ja sotsialiseerumise võimalusi.

1.1.12 Keskhariiduse tasemel õppurite jagunemine üldkeskhariiduse ja kutsekeskhariiduse vahel

Analüüs

Märjamaa vallas on üks munitsipaalgümnaasium (Märjamaa Gümnaasium) ning valla territooriumil asub riigikoolina tegutsev kutsehariduskool (Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool).

Kutse- ja keskhariidust omavate laste arv on viimastel aastatel olnud stabiilne. Järelikult Märjamaa valla koolidesse soovitakse tulla omandama nii kutse- kui ka keskhariidust.

1.1.13 Koolikohustuse täitmine

Tabel 1.1.13.1 Koolikohustuse täitmine. Koolikohustust mittetäitjate arv aastate lõikes

	2017	2018	2019	2020	2021
Koolikohustust mittetäitvate laste osakaal (%)	-10,2	-11,8	-7,4	-8,4	-8,0

Allikad: KOV, EHIS

Analüüs

Koolikohustuslik on laps, kes on enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit saanud 7-aastaseks. Koolikohustus kestab kuni põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni.

Märjamaa vallavalitsuse sotsiaalosakond käsitleb koolikohustuse mittetäitjaks koolikohustuslikus eas oleva lapse või noore, kes ei käi üldse koolis, st ei ole mitte ühegi kooli nimekirjas või on katkestanud õpingud.

Eelnevalt tõlgendatud mõiste järgi ei ole muutused märkimisväärsed ja Märjamaa valla koolikohustust mittetäitvate laste arv on aastate lõikes stabiilne. Koolikohustust ei täida viimaste aastate lõikes 7-8 õpilast.

1.1 Demograafiline olukord. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis on Märjamaa vallas pigem hea ning trend näitajate osas on stabiilne.

Märjamaa vallas elab umbes 7400 inimest, mis moodustab kogu Eesti rahvastikust 0,6%. Naiste osakaal rahvastikus on 49,4% ja meeste osakaal 50,6%. Märjamaa valla laste (0-19 a) osakaal võrreldes Eesti keskmisega olevate laste osakaaluga rahvastikus on sarnane. Aastate jooksul on olnud Märjamaa vallas laste osakaal

suhteliselt stabiilne, moodustades veidi üle 19% rahvastikust.

Märjamaa vallas jääb sündide arv viimasel viiel aastal vahemikku 61-68. Sündimuse üldkordaja on tõusnud võrreldes eelnevate aastatega. Arvestades, et lähiaastatel sünnitusealiste naiste arv väheneb, hakkab tõenäoliselt vähenema ka sündivate laste arv.

Märjamaa valla rahvastikupüramiid on omane kahanevale rahvastikule. Märjamaa valla rahvastikust moodustub 62,7% tööealised (vanus 15-64), 14,4% tööeast nooremad (vanus 0-14) ja 22,9% tööeast vanemad (vanus 65+). Kõige enam elab Märjamaa vallas 30-49 aasta vanuseid inimesi (ca 1900 inimest), kõige vähem on lapsi vanuses 0-14 (ca 1060). Pensioniealiste osakaal iga-aastaselt suurenenud ja tööealiste inimeste arv väheneb, samas laste osakaal (vanuses 0-14) on püsinud stabiilsena.

Märjamaa vallas on ülalpeetavate määr Eesti keskmisest kõrgem ja see on pidevalt kasvanud.

Märjamaa valla elanikest on 20,84% kõrge, 47,25% keskmise ja 29,92% madala haridustasemega.

TUGEVUSED

- Sündimuste arv ja laste osakaal rahvastikust on suhteliselt stabiilne.
- Terviklik haridusasutuste skaala, mis katab kogu valla. Tugevad haridusasutused (lasteaiad, koolid, huvikool).
- Hea geograafiline asukoht, teede ristumiskoht põhja-lõuna ja ida-lääne suunas.

NÕRKUSED

- Vähenev rahvaarv, sisseerändega on Märjamaa valda tulijaid vähem kui siit lahkujaid.
- Tööjõuturule tuleb vähem inimesi, kui sealt välja langeb.
- Eesti keskmisest kõrgem ülalpeetavate määr (2021. aastal 60,80, Eesti keskmine 57,5).

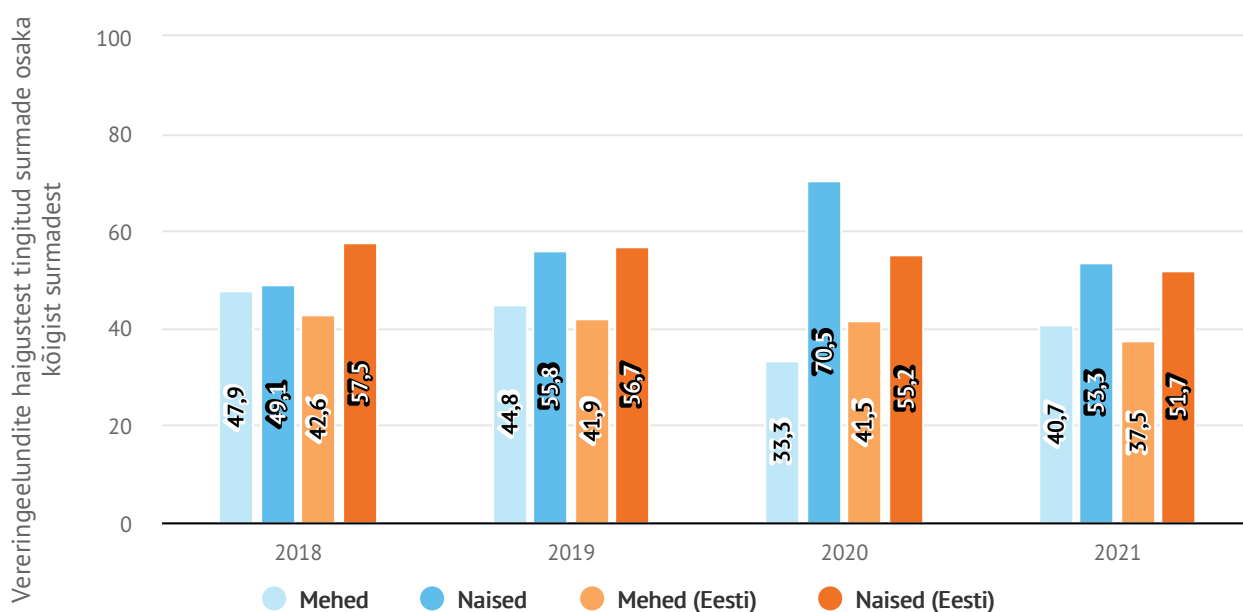
1.2 Rahvastiku tervise seisund

1.2.1 Suremus vereringeelundite haigustesse

Tabel 1.2.1.1 Suremus vereringeelundite haigustesse. Vereringeelundite haigustest tingitud surmade arv - 3 aasta keskmine

	2018	2019	2020	2021
Kokku		49,5	49,1	
Mehed		41,9	39,8	
Naised		57,6	58,5	

Allikad: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel SD29

	2018	2019	2020	2021
Mehed	47,9	44,8	33,3	40,7
Naised	49,1	55,8	70,5	53,3
Mehed (Eesti)	42,6	41,9	41,5	37,5
Naised (Eesti)	57,5	56,7	55,2	51,7

Joonis 1.2.1.a Suremus vereringeelundite haigustesse. Vereringeelundite haigustest tingitud surmade osakaal

Allikad: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel SD29

Analüüs

Vereringeelundite haiguste alla kuuluvad südame- ja veresoontehaigused (SVH), millest surma põhjustajana on

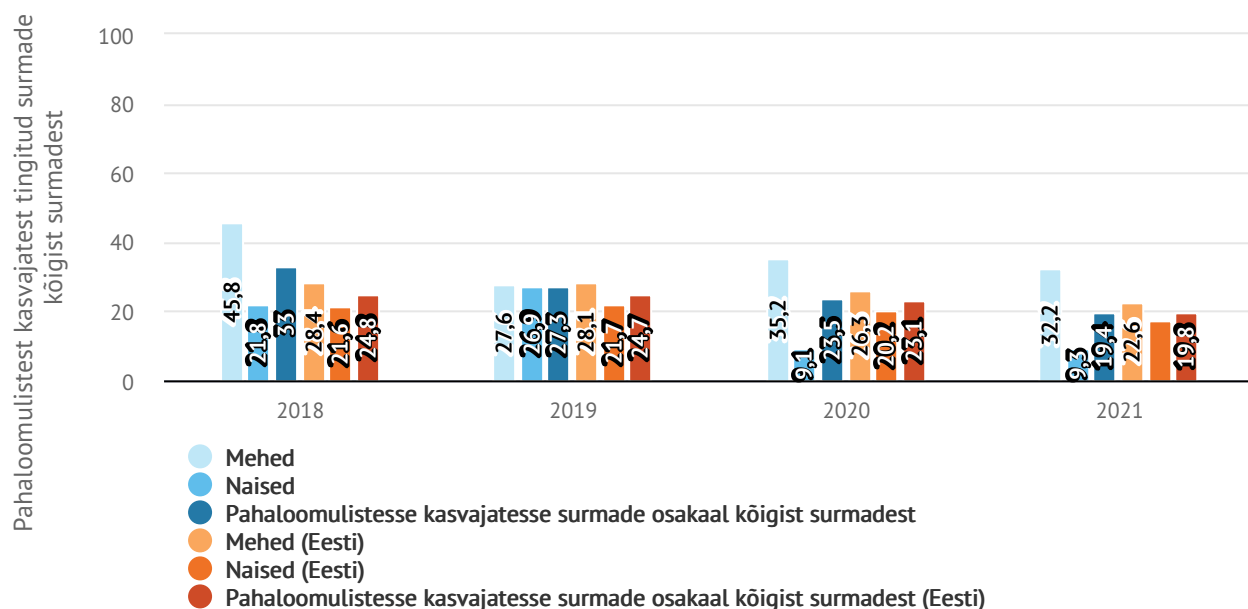
olulisemad kõrgvererõhktõbi ning südame isheemiatõved. Need mõlemad haigusrühmad on teatud määral nii ennetatavad kui ka õigeaegse raviga kontrolli all hoitavad.

Suremus vereringeelundite haigustesse on kõige olulisem surma põhjus nii Eestis kui maakonnas kui Märjamaa vallas, moodustades suremusest 49,1%, sh naistel 57,2% ja meestel 41,7%. Suremus vereringeelundite haigustesse oli 2019. aastal 49,5% ja 2020. aastal 49,1%.

Meeste puhul on selline suremus väiksem kui naistel, seda ka seetõttu, et mehed elavad naistest oluliselt vähem ja naistel elu lõpus on surma põhjuseks sagedamini just SVH. 2020. aastal, mil algas koroonaviiruse levik on võrreldes Eesti keskmisega Märjamaa valla naiste suremus vereringeelundite haigustesse oluliselt kõrgem (15,3% võrra), samas meeste suremus on Eesti keskmisest 8,2% võrra väiksem.

Õigeaegne ennetustegevus aitaks kaasa vereringeelundite haiguste vähenemisele. Märjamaa vallas on sekkumist vaja teha eelkõige naiste seas.

1.2.2 Suremus pahaloomulistes kasvajatesse

	2018	2019	2020	2021
Mehed	45,8	27,6	35,2	32,2
Naised	21,8	26,9	9,1	9,3
Pahaloomulistes kasvajatesse surmade osakaal kõigist surmadest	33,0	27,3	23,5	19,4
Mehed (Eesti)	28,4	28,1	26,3	22,6
Naised (Eesti)	21,6	21,7	20,2	17,4
Pahaloomulistes kasvajatesse surmade osakaal kõigist surmadest (Eesti)	24,8	24,7	23,1	19,8

Joonis 1.2.2.a Suremus pahaloomulistes kasvajatesse. Pahaloomulistest kasvajatest tingitud surmade osakaal

Allikad: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel SD29

Analüüs

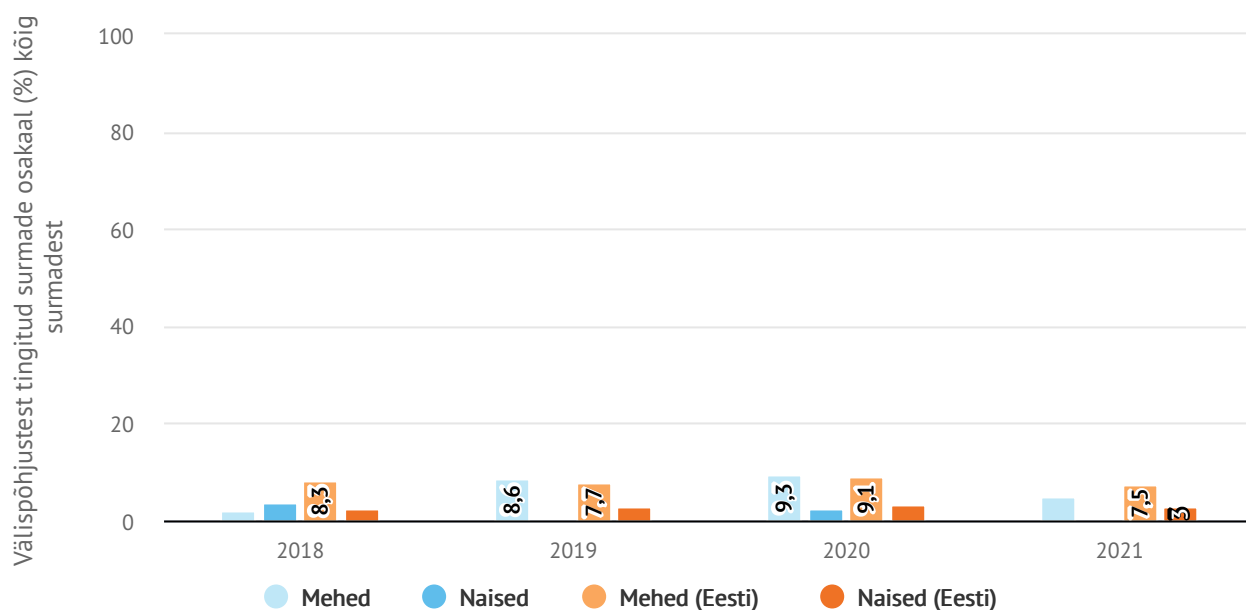
Pahaloomulised kasvaja (millest aastal 2021 moodustasid kõri, hingetoru, bronhi ja kopsu pahaloomulised kasvaja 23%) on surmapõhjustest teisel kohal. Suremus pahaloomulistesse kasvaja tagajärjel Märjamaa vallas on kõrgem meeste osas võrreldes Eesti keskmiste näitajatega. Eesti näitajate osas on näha trendi vähksuremuse vähenemisele, seda ka Märjamaa vallas. Pahaloomulised kasvaja moodustasid suremusest mõned aastad tagasi kolmadiku, viimaste andmete põhjal aga juba ainult viiendiku surmadest. Meeste näitajad on olnud kõrgemad kui naistel. Eriti drastiline on 2018. aasta näitajad, kus Märjamaa meeste suremus vähi on 45,8 % ja Eestis 28,46 %.

Pahaloomulistest kasvajaatest registreeriti aastal 2019 nii Eestis keskmiselt kui Raplamaal enim seedeelundite kasvaja (20,5% kõigist registreeritud kasvajaate juhtudest Raplamaal). Samuti kuulusid levinumate pahaloomuliste kasvajaate hulka naha ja meessuguelundite pahaloomulised kasvaja. Eesti keskmisega võrreldes on Raplamaal haigestumus pahaloomulistesse kasvajaatesse olnud viimase 10 aasta jooksul Eesti keskmisele väga sarnane.

Kõri, hingetoru, bronhi ja kopsu pahaloomuliste kasvajaate näitaja on viimasel viiel aastal olnud Eesti keskmisest kõrgem. Kasvajaatest tingitud surmadest on ennetatavad eluviisiga seotud (nt kõri ja kopsu) kasvajaatest tingitud surmad. Nii oli Raplamaal 100 000 elaniku kohta see näitaja 81,4 ja Eestis 47,5!

Et kasvajaatest tingitud tervisekaotus on Raplamaal teisel kohal südameveresoonkonna haiguste järel, on maakonna terviseolukorra parandamiseks oluline kasvajaate varajane avastamine ja õigeaegne ravi. Raplamaa rinnavähi sõeluuringutega hõlmatus on Eesti keskmisele sarnane, kuid siiski võttis sõeluuringust osa vaid 56,2% kutsututest. Emakakaelavähi sõeluuringutega hõlmatus on veel madalam: 40,8%.

1.2.3 Suremus välispõhjustesse

Joonis 1.2.3.a Osakaal - Suremus välispõhjustesse. Välispõhjustest tingitud surmade osakaal kõigist surmadest

Allikad: [Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel SD29](#)

Analüüs

Välispõhjuste alla kuuluvad surmapõhjustena eri tüüpi õnnetusjuhtumid, mürgitused ja traumad, nt liiklusõnnetused, alkoholist põhjustatud mürgitused, kukkumised, tahtlikud sündmused nagu rünne ja enesetapp. Vigastused on Eestis laste ja noorte täiskasvanute peamine surma põhjus. Laste vigastussurmasid paraku esineb Raplamaal, ja viimastel aastatel eriti Märjamaa vallas.

Välispõhjustest tingitud surmasid oli Märjamaa vallas 2018-2021 aastal kokku 17 nende osakaal moodustab 2018-2021 aastate keskmisena 4,2% kõigist surmadest, meestel 6,9% ja naistel 1,5%.

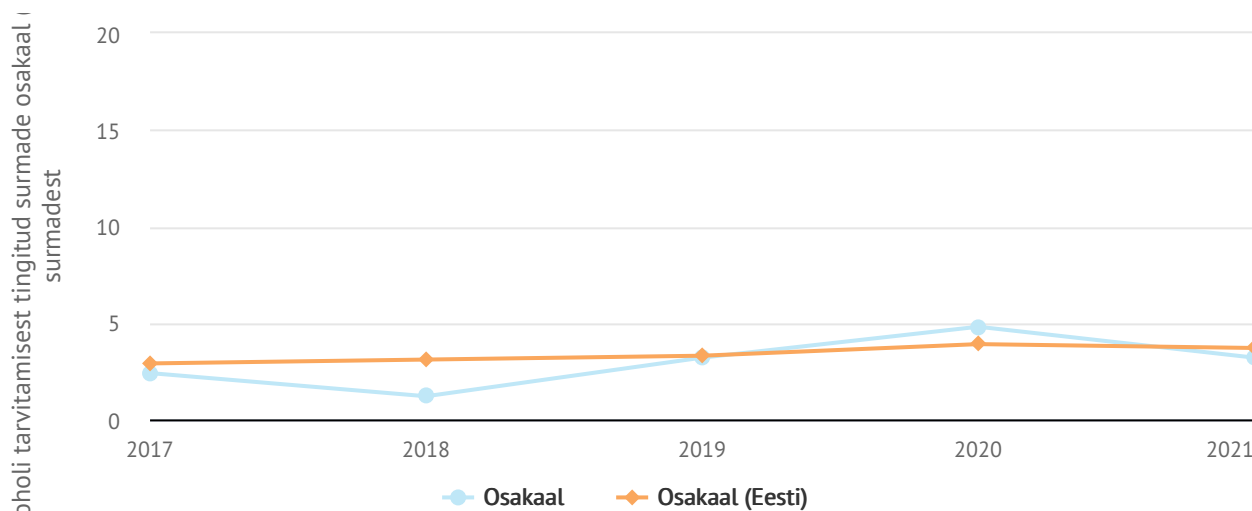
Välispõhjustest tingitud surmade osakaal on tõusnud 2019 ja 2020 aastatel. Oma jälje on tõenäoliselt jätanud ka COVID-19 pandeemia, mille pikemaajalised tagajärjed avalduvad järgnevatel aastatel. Järgnevatel aastatel saab ka näha, kas 2019.-2020. aastatel toimunud teatav tõus välispõhjustest tingitud suremuses on olnud juhuslik kõikumine või on tegemist pikemaajalise trendiga.

1.2.4 Maakonna elanike alkoholist põhjustatud suremus

Tabel 1.2.4.1 Maakonna elanike alkoholist põhjustatud surmade arv

	2017	2018	2019	2020	2021
Surmade arv maakonnas kokku	420	406	408	392	502
Alkoholist põhjustatud surmade arv kokku	10	5	13	19	16
Alkoholist põhjustatud surmade %	2,4	1,2	3,2	4,8	3,2

Allikad: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel SD40

	2017	2018	2019	2020	2021
Osakaal	2,4	1,2	3,2	4,8	3,2
Osakaal (Eesti)	2,9	3,1	3,3	3,9	3,7

Joonis 1.2.4.b Maakonna elanike alkoholist põhjustatud suremus. Alkoholi tarvitamisest tingitud surmade osakaal kõigist surmadest

Allikad: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel SD40

Analüüs

Kuna Märjamaa valla andmeid eraldi välja ei tooda, pole võimalik saada järeldusi Märjamaa valla kohta. On näha

sarnast joont, et tegu on eelkõige meeste riskikäitumisega. Maakonna keskmine on sarnane Eesti keskmisega.

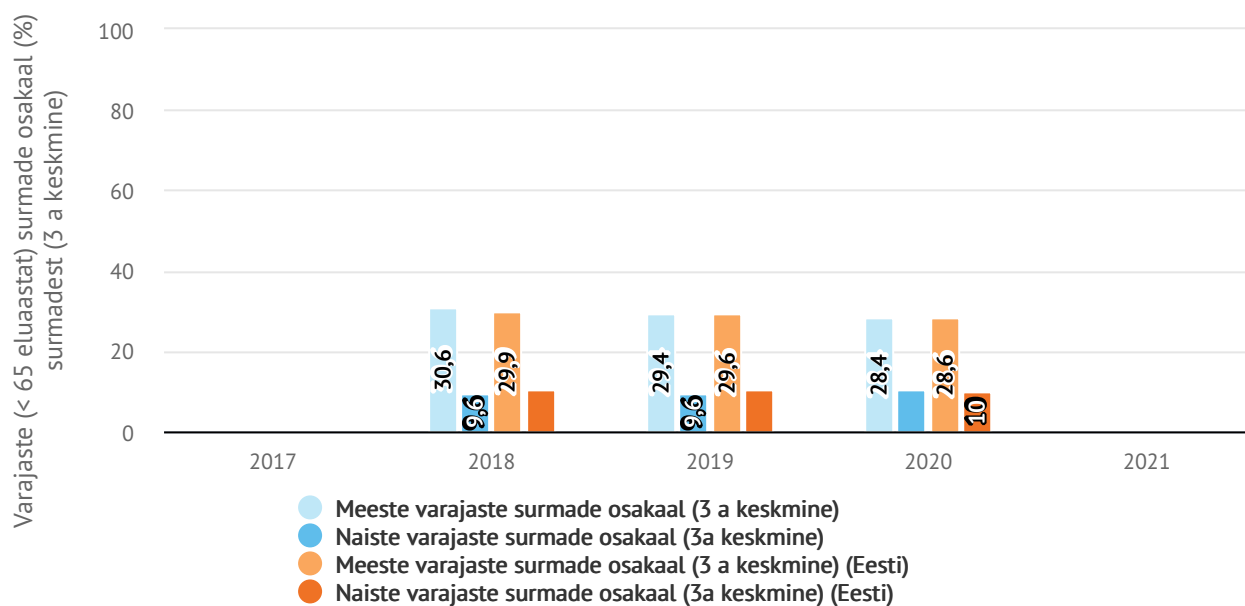
Alkohol põhjustab Eestis väga suurt tervise- ja sotsiaalset kahju ning on seotud paljude vigastussurmade ja mitme haiguse tekkega. Suremus alkoholist tingitud haigustesse on Raplamaal samal tasemel Eesti keskmisega (100 000 elaniku kohta aastal 2021 keskmiselt 48,3 alkoholist tingitud surma, vs Eestis keskmiselt 52,3). Samuti on sarnane alkoholismurmade osakaal kõikidest surmadest - Raplamaal 3,2 % ja Eestis 3,7 %. Viimastel aastatel (sh koroonaaastad) on alkoholist tingitud suremus tõusnud.

1.2.5 Maakonna elanike varajane suremus

Tabel 1.2.5.1 Maakonna elanike varajane suremus. Varajaste (< 65 eluaastat) surmade arv

	2017	2018	2019	2020	2021
Kokku	87	79	83	77	93
Mehed	66	61	63	59	65
Naised	21	18	20	18	28

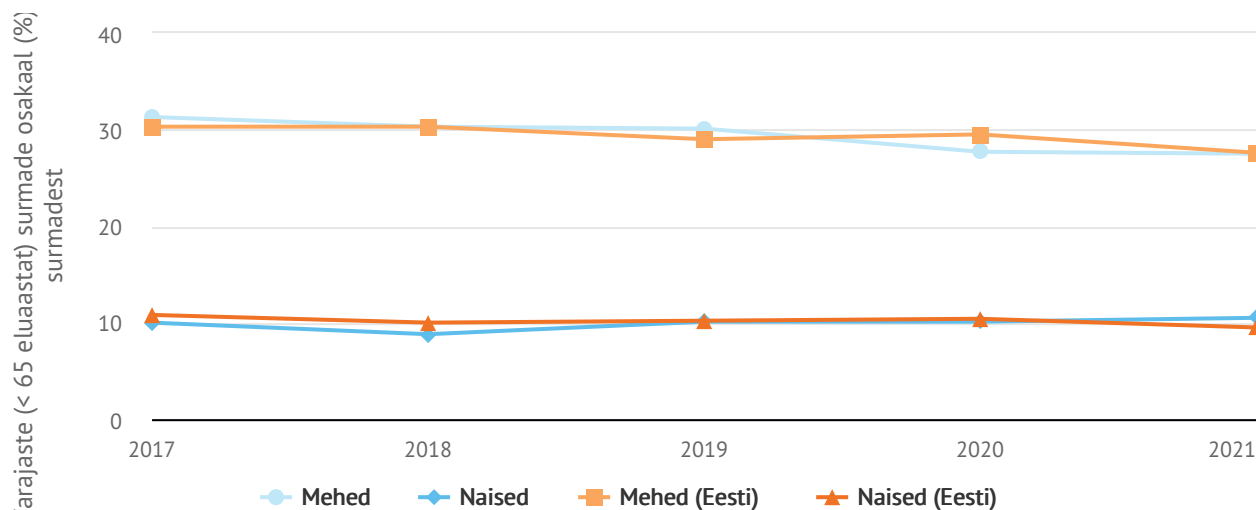
Allikad: Statistikaameti andmebaas, tabel RV59U

	2017	2018	2019	2020	2021
Meeste varajaste surmade osakaal (3 a keskmine)		30,6	29,4	28,4	
Naiste varajaste surmade osakaal (3a keskmine)		9,6	9,6	10,2	
Meeste varajaste surmade osakaal (3 a keskmine) (Eesti)		29,9	29,6	28,6	
Naiste varajaste surmade osakaal (3a keskmine) (Eesti)		10,3	10,2	10,0	

Joonis 1.2.5.a Maakonna elanike varajane suremus. Varajaste (< 65 eluaastat) surmade osakaal

Allikad: Statistikaameti andmebaas, tabel RV59U

	2017	2018	2019	2020	2021
Mehed	31,3	30,3	30,1	27,7	27,5
Naised	10,0	8,8	10,1	10,1	10,5
Mehed (Eesti)	30,3	30,3	29,0	29,5	27,6
Naised (Eesti)	10,8	10,0	10,2	10,4	9,5

Joonis 1.2.5.b Maakonna elanike varajane suremus. Varajaste (< 65 eluaastat) surmade osakaal

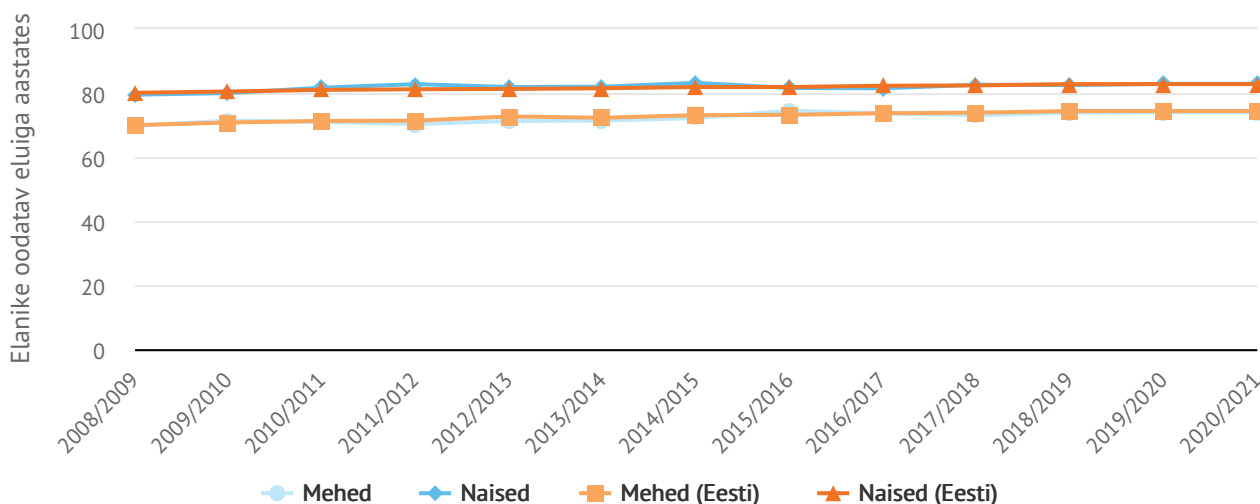
Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RV59U](#)

Analüüs

Enneaegne suremus, st elujõuliste ja produktiivses eas inimeste surmad moodustavad suremusest pea viiendiku. Eriti suur on see meeste hulgas - ca 30 %, naistel on see näitaja ca 10 %. Eesti meestel ning naistel võrreldes Raplamaa meeste ja naistega olulist erinevust ei ole.

Enam kui pool enneaegse (enne 65. eluaastat) suremuse ja haigestumuse tõttu kaotatud eluaastatest Eestis tuleneb riskiteguritest või riskikäitumisest. Meeste hulgas kaotatakse enim eluaastaid alkoholi ja teiste uimastite tarvitamise tõttu, sellele järgnevad tubaka tarvitamine ning kõrge vererõhk. Naistel on peamisteks teguriteks kõrge vererõhk, kõrge kehamassiindeks ning toitumisega seotud mõjurid.

1.2.6 Maakonna elanike oodatav eluiga

	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021
Mehed	69,8	71,4	71,0	70,3	71,3	71,4	72,2	74,5	73,7	73,1	73,9	74,0	74,0
Naised	79,5	80,0	81,7	82,8	81,9	82,0	83,2	81,6	81,5	82,6	82,5	82,9	82,9
Mehed (Eesti)	70,0	70,8	71,3	71,4	72,7	72,3	73,1	73,2	73,7	73,9	74,4	74,4	74,4
Naised (Eesti)	80,1	80,5	81,0	81,2	81,3	81,5	81,9	81,9	82,3	82,4	82,8	82,8	82,8

Joonis 1.2.6.a Maakonna elanike oodatav eluiga. Elanike oodatav eluiga

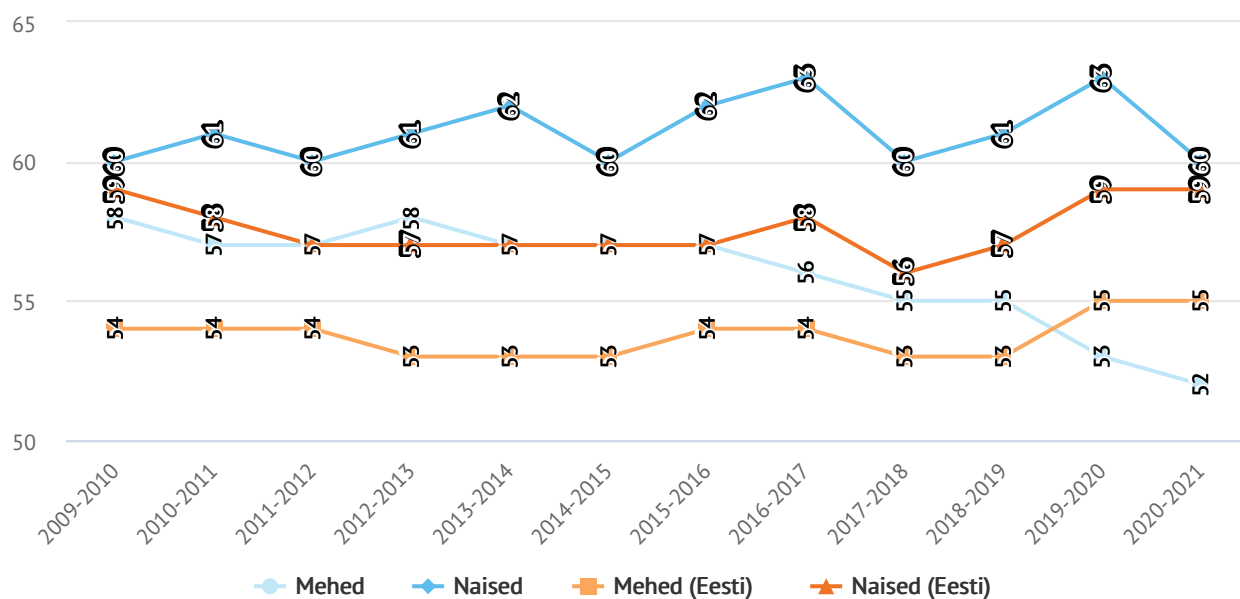
Allikad: [Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel OE0452](#)

Analüüs

Nii meeste kui naiste keskmine eluiga on sarnane Eesti keskmisele: Raplamaa naised elavad keskmiselt peaaegu sama kaua kui Eesti naised (82,9 eluaastat), Euroopa naistega on vahe 1,5 eluaastat. Raplamaa mehed elavad keskmiselt 74,0 aastat, mis on 0,4 aastat vähem kui Eesti mehed. Vahe Euroopa meestega on 4,6 eluaastat. Riiklike eesmärkide kohaselt oodatakse, et keskmine eluiga kasvab 2030. aastaks meestel 78,0 ja naistel 84,0 eluaastani. Raplamaa meestel on sellest eesmärgist puudu 4 aastat ja naistel 1,1 eluaastat.

Lisaks soole on Eestis üks oluline tervise ebavõrdsuse allikas haridustase: põhiharidusega mehed elavad ligi 10 aastat vähem kui kõrgharidusega mehed ning naistel on see vahe 8 aastat.

1.2.7 Maakonna elanike tervena elatud aastad

Joonis 1.2.7.a Maakonna elanike tervena elatav eluiga

Allikad: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel TE753

Analüüs

Tervena elatud aastad ehk ilma terviseprobleemidest tingitud piiranguteta elatud eluaastate arv on ülevaatlik näitaja, mis kajastab rahvastiku terviseseisundit kõige üldisemalt. Rapla maakonna naised elavad tervena kauem kui Eestis keskmiselt, kuid mehed elavad Eesti keskmisest juba vähem (55 versus 52). 10 aasta lõikes on näha, et naiste tervena elatud aastad on olnud suhteliselt stabiilne näitaja (Raplamaal 60 aastat), kuid meeste näitaja on järjepidevalt ja kokkuvõttes drastiliselt langenud (2010 - 58, 2021 - 52), kui samas Eestis meeste eluiga on olnud püsiv ja viimasel ajal ka veidi tõusnud.

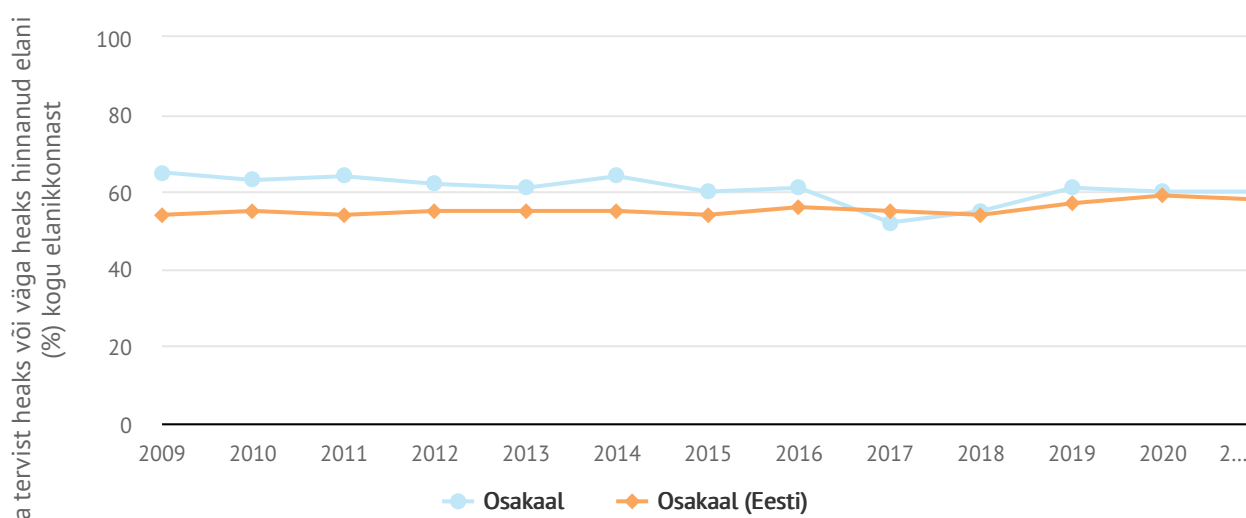
Euroopa keskmisega on vahe sees: Raplamaa mehed elavad tervena Euroopa meestest 10,8 aastat ning naised Euroopa naistest 2,2 aastat vähem. Raplamaa mehed elavad tervena 52 ja naised 60 eluaastat, seega meeste ja naiste tervena elatud aastates on oluline vahe. See näitaja ei ole viimaste aastate jooksul oluliselt paranenud.

Oodatava eluea ja tervena elatud aastate vahe näitab seda, kui palju aega elatakse erinevate tervisest tulenevate piirangutega. Raplamaal on see meestel 20,5 aastat ning naistel 19,5 aastat (Euroopas keskmiselt vastavalt 14,3 ja 18,9 aastat). Rahvastiku Tervise Arengukava eesmärkide kohaselt kasvab keskmine tervena elada jäänud aastate

arv aastaks 2030 meestel 62,0 ja naistel 63,0 eluaastani. Raplamaa meestel on sellest puudu ca kümmekond tervena elatud aastat.

Väga suur hariduslik lõhe on tervena elatud aastates: 15 aastat põhi- ja kõrgharidusega meeste vahel ning ligi 14 aastat põhi- ja kõrgharidusega naiste vahel. Rahvastiku Tervise Arengukava järgi peaks ebavõrdsus tervises (sugude, piirkondade ja haridustasemetel vahel) vähenema vähemalt selliselt, et 2030. aastaks ei ole eluiga üheski maakonnas Eesti keskmisest lühem kui kaks aastat ning põhiharidusega inimeste keskmine oodatav eluiga ei jää kõrgharidusega inimeste keskmisest oodatavast elueast maha rohkem kui kaheksa eluaastat. Näiteks aastal 2022 oli Raplamaal 8059 üle 15-aastast elanikku, kelle haridustase oli põhiharidus või madalam, neist 4500 meest ja 3559 naist.

1.2.8 Maakonna elanike hinnang oma tervisele

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Osakaal	65	63	64	62	61	64	60	61	52	55	61	60	60
Osakaal (Eesti)	54	55	54	55	55	55	54	56	55	54	57	59	58

Joonis 1.2.8.a Maakonna elanike hinnang oma tervisele

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel TH88](#)

Analüüs

Raplamaal hindas 61,1% täiskasvanud elanikkonnast aastal 2021 oma tervist heaks või väga heaks. See näitaja on väga sarnane Eesti keskmisele (58,3%) ning läbi aastate on see näitaja olnud Eesti keskmisele väga lähedal, kuigi stabiilselt veidi parem.

47,2% Raplamaa täiskasvanutest ütles, et neil on mõni pikaajaline haigus või terviseprobleem – see näitaja on olnud viimased 10 aastat Eesti keskmisele väga sarnane ning püsinud praktiliselt samal tasemel (kasv alla 5 protsendipunkti).

Väga oluline lõhe tervislikus seisundis on madalama ja kõrgema sissetulekuga inimeste vahel: suhtelise vaesuse piirist ülevalpool olijatest 64,4% hindab oma tervist heaks või väga heaks, samal ajal kui suhtelise vaesuse piirist allpool olijatest annab oma tervisele hea või väga hea hinnangu vaid 36,6% elanikest. See lõhe on viimase 10 aasta jooksul suurenenud. Suhtelise vaesuse määr on Raplamaal viimased 10 aastat olnud Eesti keskmisega samal

tasemel, 2020. aastal 20,9%.

1.2.9 Uppunud

Tabel 1.2.9.1 Uppunud. Uppunute arv aastate lõikes

	2018	2019	2020	2021
Uppunuid	0	1	1	0

Allikad: Päästeameti statistika, Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel UP03

Analüüs

Märjamaa valla ujulas korraldatakse spetsiaalselt 2. klassi õpilastele suunatud ujumistunde. See on suurepärane võimalus lastele arendada ujumisoskust ja veega seotud enesekindlust. Ennetustööd teevad nii lasteaiad, kool kui ka noortekeskus.

Märjamaa valla lasteaiad, kool ja noortekeskus osalevad ühiselt ennetustöös, mis on suunatud laste turvalisuse ja heaolu tagamisele. Ennetustöö eesmärgiks on õpetada lastele ohutust ja teadlikkust veekeskkonnas ning vältida võimalikke õnnetusi.

1.2.10 Tulekahjud

Analüüs

Eluhoonetes toimunud tulekahjud on viimaste aastate lõikes väikeses tõsutrendis. Aastal 2021 toimus 10 tulekahju eluhoonetes. Aastal 2022 toimus langus, kui toimus 2 eluhoone tulekahjut, milles vigastatuid 1 inimene.

Allikas: <https://www.rescue.ee/et/statistika-kohalikele-omavalitsustele>

1.2 Rahvastiku tervise seisund. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Eestis on tervise puhul ebavõrdsust mitmes aspektis: sugude ja rahvuste vahel, aga ka piirkondlikult, haridustasemest ja siisetuleku suurusest tulenevalt (RTA 2020-2030). Viimase 10 aasta jooksul on Eestis suremus südame -veresoonehaigustesse ning vigastustesse ja mürgistustesse mõnevõrra vähenenud (RTA 2020-2030).

Eesti keskmisega võrreldes on Märjamaa valla naiste suremus alates 2020 vereringeelundite haigustesse oluliselt kõrgem, samas meeste suremus on keskmisest väiksem. SVH puhul on peamisteks käitumisriskideks vähenenud liikumisaktiivsus, ebatervislikud toitumisharjumused ja suitsetamine. Oluline on õigeaegne ennetustegevus ja Märjamaa vallas on hetkeolukorda arvestades vaja tähelepanu pöörata eelkõige naistele.

Märjamaa vallas on suremus pahaloomuliste kasvajate tagajärjel võrreldes Eesti keskmisega suurem meeste hulgas. Eriti drastilised on 2018 aasta näitajad, viimastel aastatel on suremus pahaloomulistesse kasvajatesse Märjamaa vallas vähenenud. Terviseolukorra parandamiseks on oluline kasvajate varajane avastamine ja õigeaegne ravi. Seega on oluline inimeste teavitamine söeluuringutel osalemise vajalikkusest. Ennetustegevus-eluviisiga seotud kasvajatest tingitud surmad.

Õnnetusjuhtumite, mürgistuste ja traumade tagajärjel surnute arvud on pikemas perspektiivis langeva trendiga. Välispõhjustest tingitud surmasid oli Märjamaa vallas 2018-2021 aastal kokku 17. Oma jälje on tõenäoliselt jätanud ka COVID-19 pandeemia. Vigastused on Eestis laste ja noorte täiskasvanute peamine surma põhjus. Enesetapud on Raplamaal moodustanud läbi aastate 13-39% vigastussurmades. Laste vigastussurmasid Raplamaal paraku esineb ja viimastel aastatel ka Märjamaa vallas.

Aastal 2022 toimus 2 eluhoone tulekahjut, milles sai vigastusi üks inimene.

Suremus alkoholist tingitud haigustesse on Raplamaal (valla andmeid eraldi ei ole) samal tasemel Eesti keskmisega. Viimastel aastatel (sh koroonaaastad) on alkoholist tingitud suremus tõusnud.

Eesti meestel ning naistel võrreldes Raplamaa meeste ja naistega enneaegse suremuse osas olulist erinevust ei ole, moodustades pea viiendiku suremusest (mehed ca 30% ja naised ca 10%). Enam kui pool enneaegse (enne 65. eluaastat) suremuse ja haigestumuse tõttu kaotatud eluaastatest Eestis tuleneb riskiteguritest või riskikäitumisest.

Nii meeste kui naiste keskmine eluiga Raplamaal on sarnane Eesti keskmisele. Riiklike eesmärkide kohaselt oodatakse, et keskmine eluiga kasvab 2030. aastaks meestel 78,0 ja naistel 84,0 eluaastani. Raplamaa meestel on

sellest eesmärgist puudu 4 aastat ja naistel 1,1 eluaastat.

Lisaks soole on Eestis üks oluline tervise ebavõrdsuse allikas haridustase: põhiharidusega mehed elavad ligi 10 aastat vähem kui kõrgharidusega mehed ning naistel on see vahe 8 aastat.

2021 aastal hindas 61,1% täiskasvanud elanikkonnast Raplamaal oma tervist heaks või väga heaks. See näitaja on väga sarnane Eesti keskmisele (stabiilselt veidi parem). Väga oluline lõhe tervislikus seisundis on madalama ja kõrgema sissetulekuga inimeste vahel ja see lõhe on viimase 10 aasta jooksul suurenenud. Suhtelise vaesuse määr on Raplamaal viimased 10 aastat olnud Eesti keskmisega samal tasemel.

TUGEVUSED

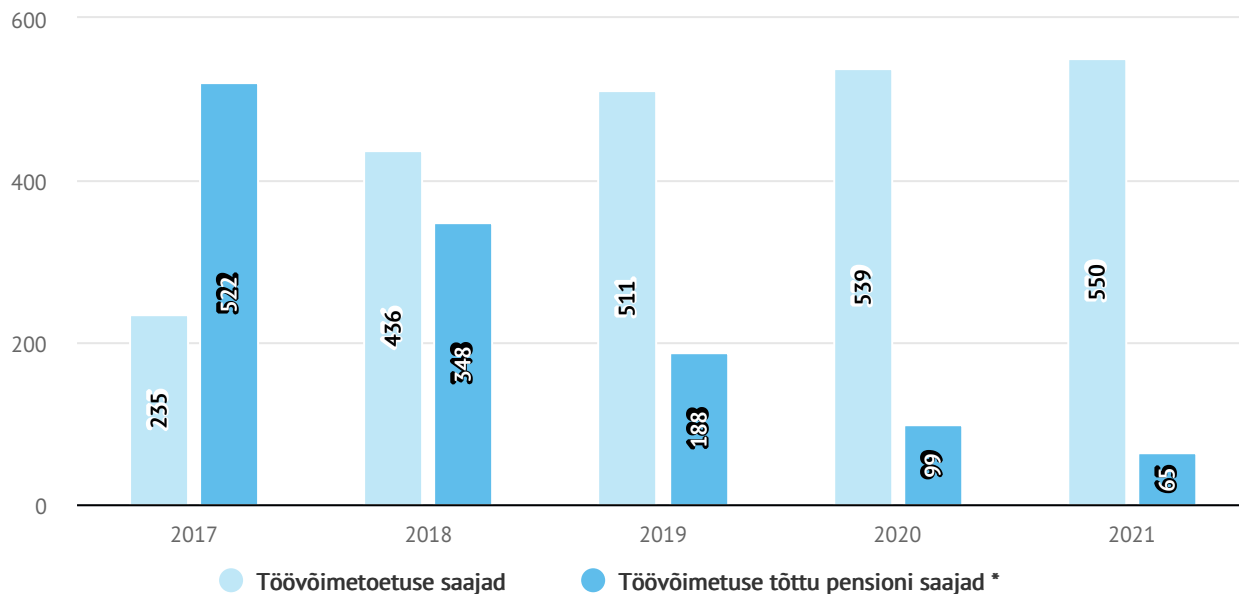
- Suurepärased liikumise/spordiga tegelemise võimalused
- Esmatasandil sõeluuringute kättesaadavus/pakkumine (JSV, vähi sõeluuringud naistele), mammograafiabuss 1x aastas Märjamaal kohapeal;

NÕRKUSED

- Madal sõeluuringutes osalemine.
- Laste vigastused (enesevigastamine), vigastussurmad

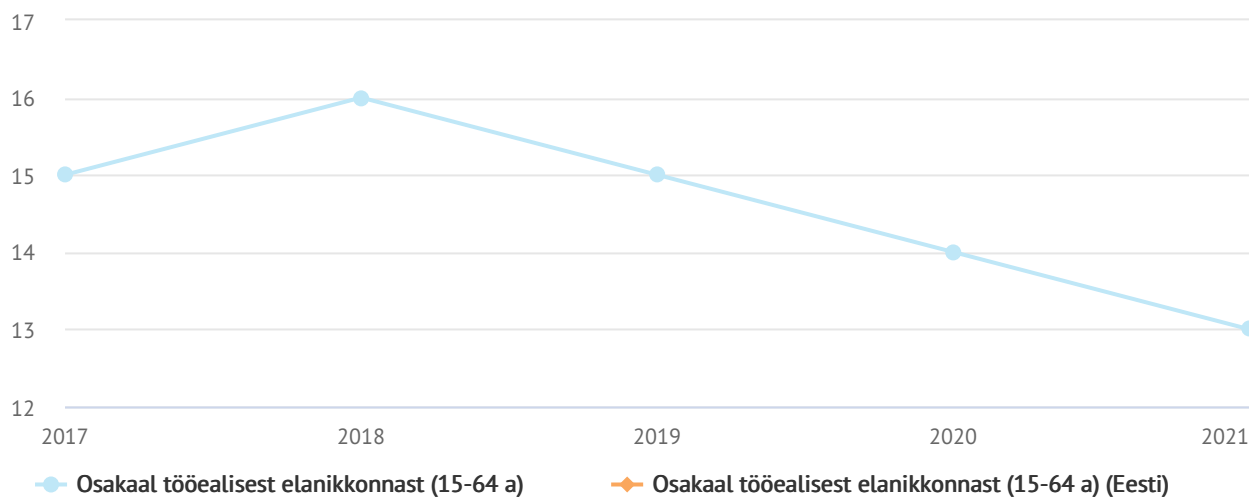
1.3 Haavatavad sihtrühmad

1.3.1 Vähenenud töövõimega inimesed

Joonis 1.3.1.a Töövõimetoetuse saajad ning töövõimetuse tõttu pensioni saajad

Allikad: Töötukassa andmed; <https://www.tootukassa.ee/et/statistika-ja-uuringud/peamised-statistilised-naitajad/toovoime-hindamine>, <https://www.tootukassa.ee/et/statistika-ja-uuringud/peamised-statistilised-naitajad/toovoimetoetus>, Sotsiaalkindlustusamet: töövõimetuse tõttu pensioni saajad (vana süsteem)

Joonis 1.3.1.b Osakaal võrreldes Eesti keskmisega

Allikad: Töötukassa andmed; <https://www.tootukassa.ee/et/statistika-ja-uuringud/peamised-statistilised-naitajad/toovoime-hindamine>, <https://www.tootukassa.ee/et/statistika-ja-uuringud/peamised-statistilised-naitajad/toovoimetoetus>, Sotsiaalkindlustusamet: töövõimetuse tõttu pensioni saajad (vana süsteem)

Analüüs

Töövõimetoetust saavad taotleda isikud, kellele on ekspertiis tuvastanud osalise või puuduva töövõime. Täielik

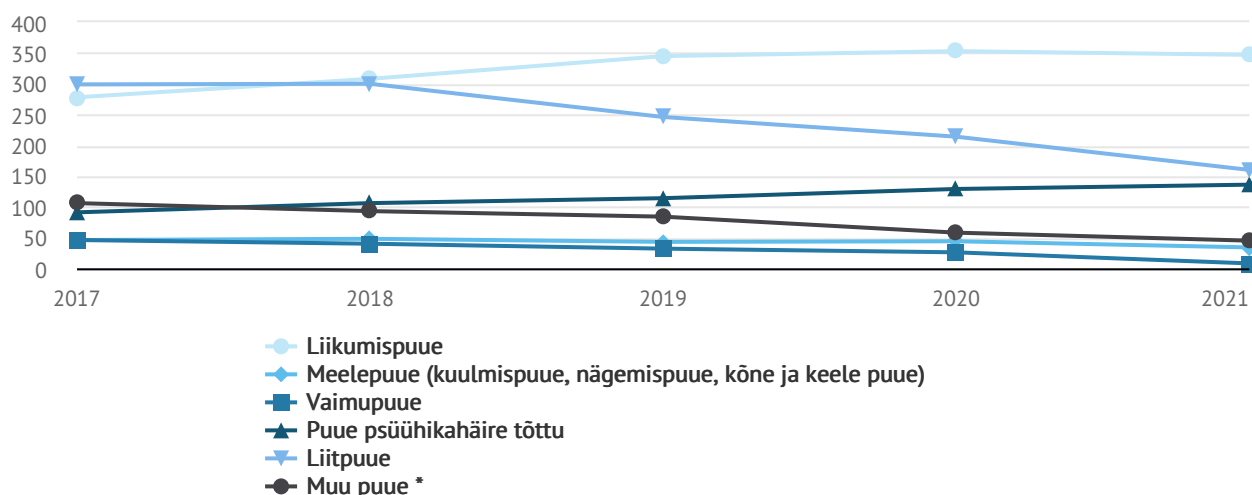
püsiv töövõimetus (töövõimekaotus 100%) on juhul kui inimene ei ole võimeline tööga elatist teenima. Osaline töövõimetus (töövõimekaotus 10%-90%) on juhul, kui inimene on mingis ulatuses võimeline tööga elatist teenima, aga ei ole funktsioonihäire tõttu võimeline tegema talle sobivat tööd. Vähenenud töövõimega isikute osakaal tööealisest elanikkonnast näitab inimeste hulka, kes oma tervise tõttu ei saa töötada ning tõenäoliselt vajavad suuremal või vähemal määral sotsiaalteenuseid või sotsiaaltoetusi.

Eestis oli vähenenud töövõimega isikute osakaal tööealisest elanikkonnast 2017. aastal 15% ja 2020. aastal langes 12%-le. Märjamaa vallas on vähenenud töövõimega isikute osakaal tööealisest elanikkonnast **tõusnud 14%-ni varasemalt 13%-lt**. Võrreldes Eestiga on Märjamaa vallas vähenenud töövõimega isikute osakaal **suurenenud** ja seetõttu vajatakse erinevaid sotsiaalteenuseid ja toetusi kohalikul tasandil.

Sotsiaalkindlustushüvitised ei taga kõikidel juhtudel sellist sissetulekut mittetöötamise perioodil, mis ennetaks vaesusesse sattumist ning sotsiaalapipõhine miinimumsissetuleku skeem ehk toimetulekutoetus on inimese vaesusest väljatoomiseks ebapiisav.

1.3.2 Puudega inimesed

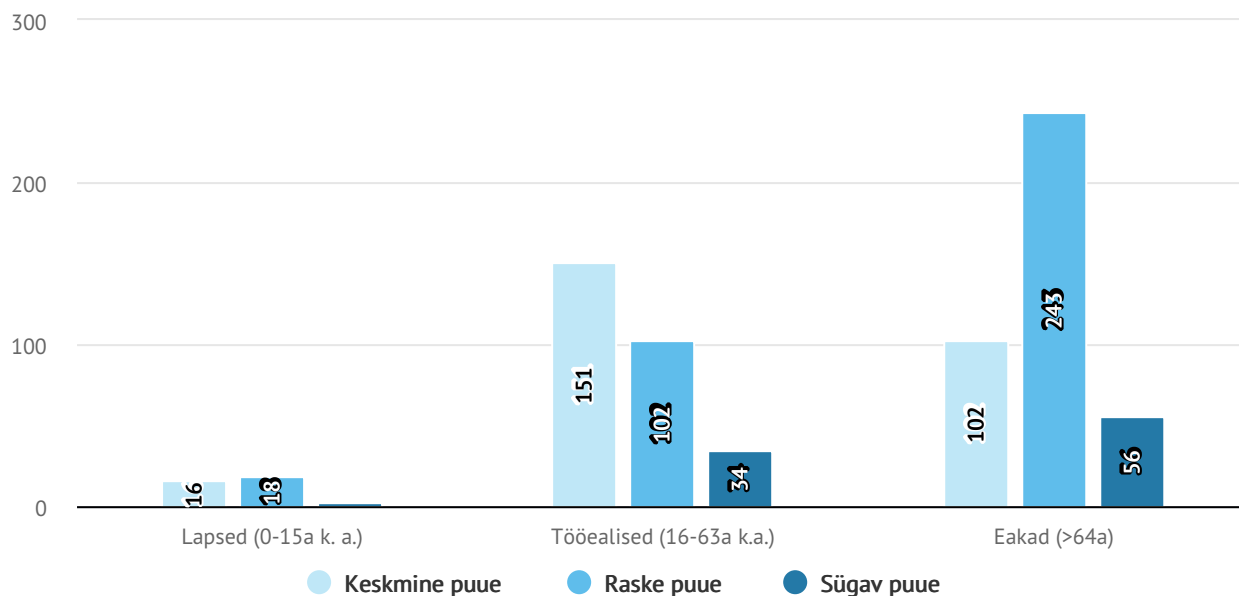
Puudega inimesed domineeriva puude liigi järgi

	2017	2018	2019	2020	2021
Liikumispuue	278	308	345	353	347
Meelepuue (kuulmispuue, nägemispuue, kõne ja keele puue)	46	48	43	44	34
Vaimupuue	46	40	32	26	8
Puue psüühikahäire tõttu	91	106	114	129	136
Liitpuue	299	300	246	214	160
Muu puue *	106	93	84	58	45

Joonis 1.3.2.a Puudega inimesed domineeriva puude liigi järgi

Puudega inimesed puude raskusastme ja vanuserühma järgi aasta lõpu seisuga

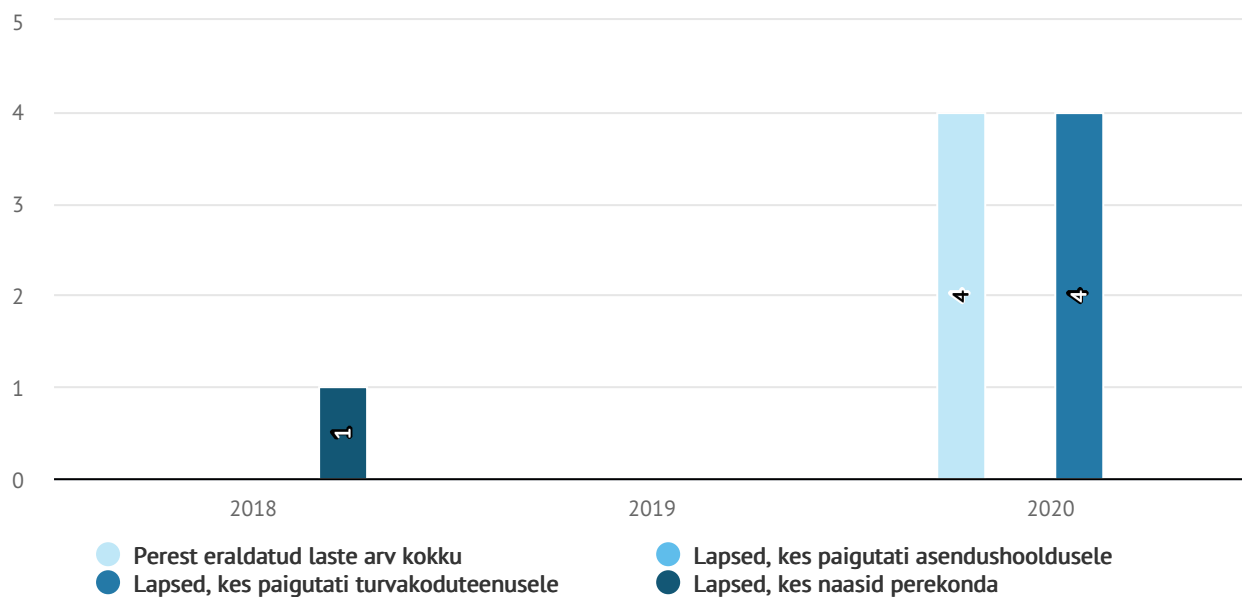
	Lapsed (0-15a k. a.)	Tööealised (16-63a k.a.)	Eakad (>64a)
Keskmine puue	16	151	102
Raske puue	18	102	243
Sügav puue	3	34	56

Joonis 1.3.2.b Puudega inimesed puude raskusastme ja vanuserühma järgi aasta lõpu seisuga

Analüüs

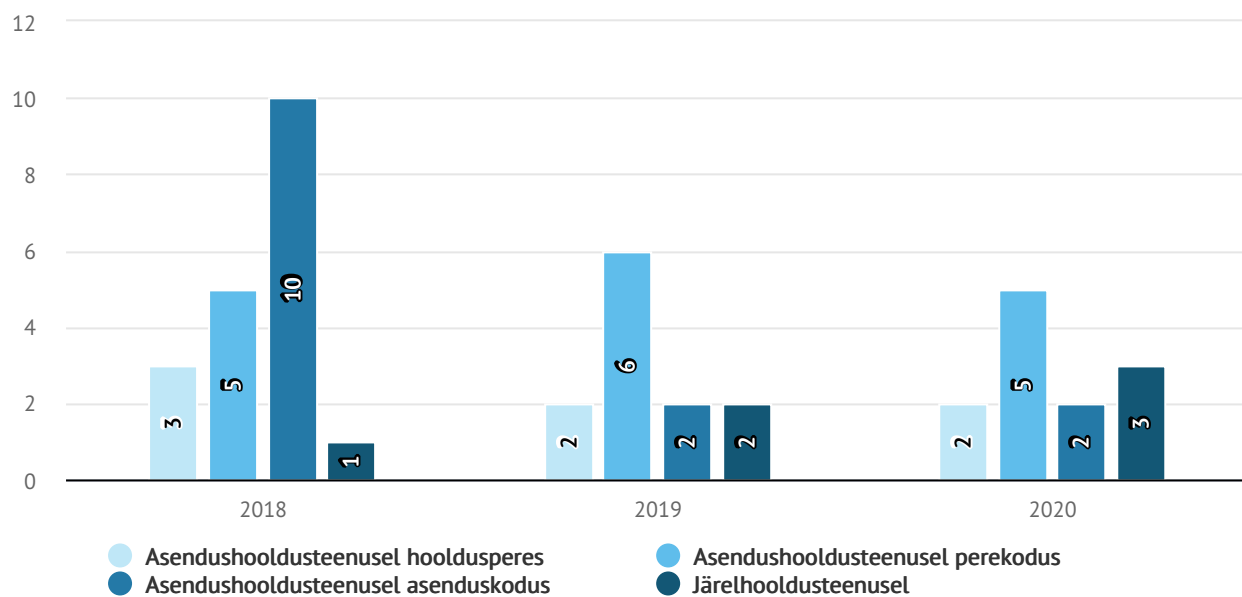
Märjamaa vallas on viimastel aastatel täheldatud märgatavat muutust töövõimega inimeste osas. Üldiselt on puudega inimeste üldarv vähenenud. Samas on märgatud, et puuetega inimeste hulgas on psüühikahäiretega inimeste osakaal suurenenud. See võib olla tingitud mitmetest teguritest, nagu parem teadlikkus ja diagnoosimise täpsus selles valdkonnas, suurenenud avatus ja teadlikkus vaimse tervise probleemidest, samuti ühiskonna mõistmine ja aktsepteerimine psüühikahäiretega inimeste vajaduste suhtes.

1.3.3 Vanemliku hoolitsuseta ja abivajavad lapsed

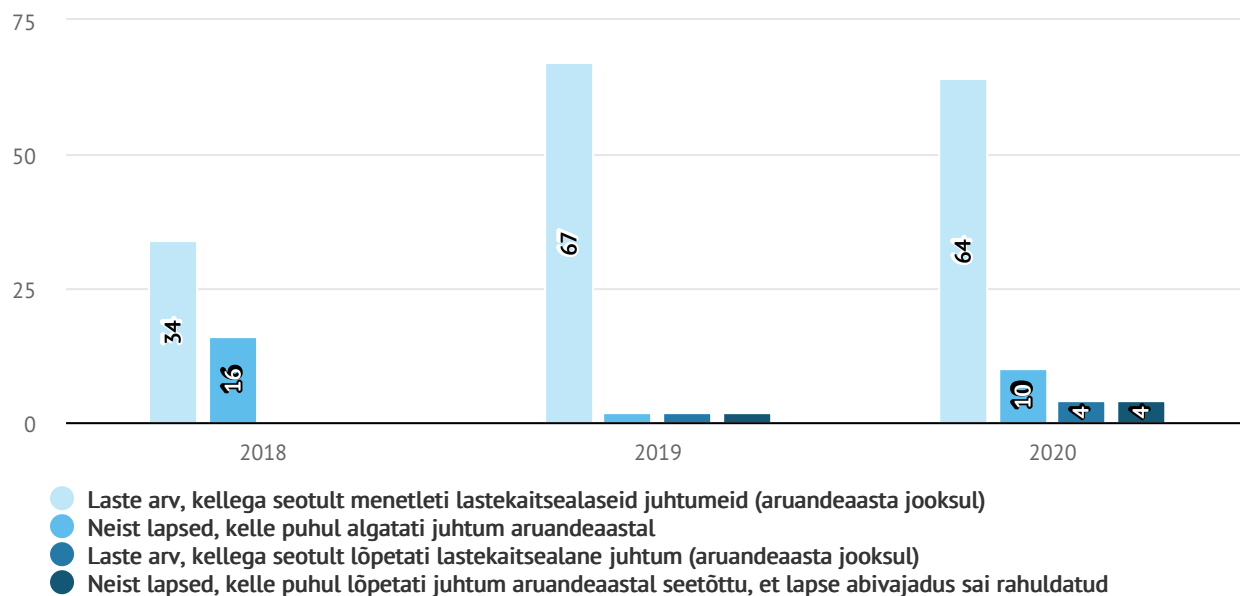
Joonis 1.3.3.a Lapsed, kes eraldati perest (aasta jooksul)

Allikad: SoM (S-veeb); STAR andmebaas KOV

Joonis 1.3.3.b Asendus- ja järelhooldusteenuse osutamine (aasta jooksul)

Allikad: SoM (S-veeb); STAR andmebaas KOV

Joonis 1.3.3.c Lastekaitsealased juhtumid

Allikad: SoM (S-veeb); STAR andmebaas, KOV

Analüüs

Juhtumite menetlemise arv on jäänud aastate jooksul enam-vähem samaks. Hüppeline tõus oli 2018.a. 2018.a on Märjamaa vallas tööl olnud kaks lastekaitse spetsialisti. Juurde tuleb aastas nii uusi juhtumeid ning on ka pikaajaliselt töös olnud olnud juhtumeid. Juhtumeid on võimalik lõpetada pigem harva. Enamasti pered, kes jõuavad lastekaitse vaatevälja on juba multiprobleemsed ning vajavad pikaajagemat sekkumist. Varajasemaks märkamiseks oleks vajalik veelgi enam parandada asutuste vahelist koostööd, et info lastekaitse spetsialistini jõuaks varem.

Vajadust lapsi perest eraldada tuleb ette peaaegu, et igal aastal. Üldiselt lapsed siis enam pere ei naase, erandjuhud on kui lapsed vajavad ajutiselt turvakoduteenust. Vanemaid on võimalik suunata erinevatesse programmidesse, nt "imelised aastad". Küll, aga ei ole programmid väga hästi kätte saadavad, kuna on projektipõhised ja kulukad. Peamiselt tingivad lapse perest eraldamise vajaduse vanemate alkoholisõltuvus, vaimsed probleemid, oskamatus/suutmatus täita vanemakohustusi. Üldiselt ei ole need lapsevanemad valmis ka ennast arendama või uut informatsiooni vastu võtma.

Märjamaa valla eestkostel elavad lapsed elavad peamiselt SOS Lastekülas Juurus (7 last), Tallinna lastekodus (6 last), Kiikla lastekodus (1 laps), hooldusperes (2 last). Märjamaa lähedal, et lapsed nt saaksid jätkata samas koolis/lasteaias asenduskoduteenuse pakkujat ei ole. Viimase aasta jooksul on suureks probleemiks saanud, et läheduses puudub turvakoduteenus ning Märjamaa vallal ei ole lepingut sõlmitud turvakodudega. Mistõttu on olnud olukordi kui last ei ole olnud võimalik kuskile paigutada.

Perest eraldatud laste suhte toetamine nende bioloogiliste vanematega on väga oluline kui see on laste huvides. Peamiselt korraldab lastekaitse koostöös asenduskoduga laste ja vanemate kohtumisi.

Asenduskodus on alla 7-aastaseid lapsi 1, põhjusel, et lapsel on kaks vanemat venda. Hoolduspere on võimalik leida 1-2 ühest perest lapsele ning üldiselt väikestele lastele.

2017. a andmed ei ole kättesaadavad.

1.3 Haavatavad sihtrühmad. Kokkuvõte

HINNANG				TREND	
4	3	2	1		
				3.0	↗ 3.0
				3.0	○ 2.0
				3.0	○ 2.0
					1.3.1 Vähenenud töövõimega inimesed
					1.3.2 Puudega inimesed
					1.3.3 Vanemliku hoolitsuseta ja abivajavad lapsed

Kokkuvõte:

Vähenenud töövõimega inimeste arv on veidi kasvanud. Rohkem vajab tähelepanu haavatavate sihtrühmadele mõeldud vaimse terviste parandamiseks teenuste ja tegevuste pakkumine. Perede ja vanemluse toetamiseks on võimaldatud lapsevanematel osaleda programmis "Imelised aastad". Toimetulekuraskustega peredele pakub vald peretöötaja-tugiisikuteenust. Täiendavalt korraldab ja ostab vald abivajavatele lastele vajaduspõhiseid teenuseid (nt tegevusteraapia, saviteraapia, erinevad psühhoteraapiad, hipoteraapia jne).

TUGEVUSED

- Märjamaa vallal on teenuseosutajatega pikaajalised head koostöösuhted.

NÕRKUSED

- Abivajavate laste arv on kasvutrendis ning enamasti on juhtumid multiprobleemsed.

1.4 Tööturg

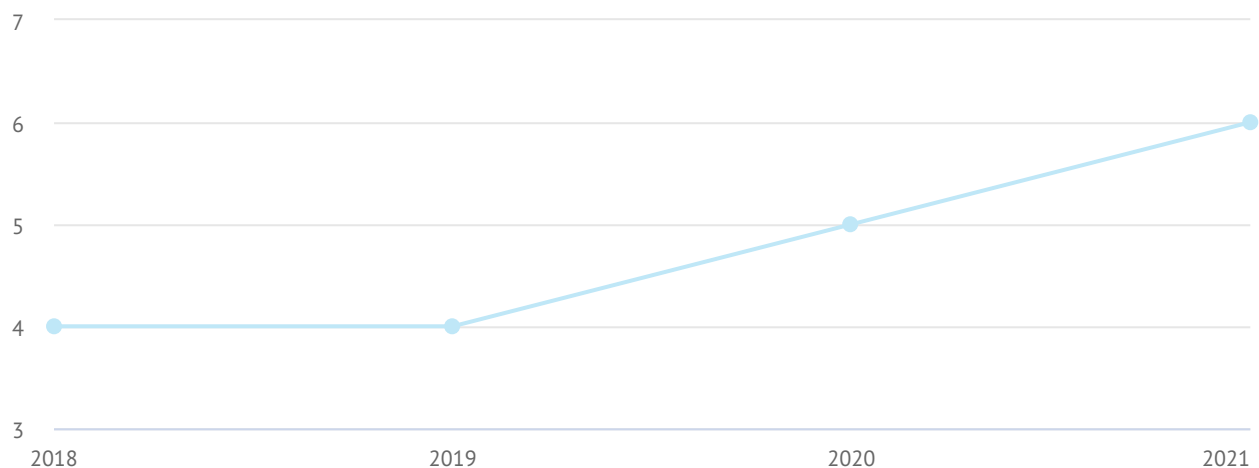
1.4.1 Registreeritud töötus

Tabel 1.4.1.1 Registreeritud töötus. Registreeritud töötute arv aastate lõikes

	2018	2019	2020	2021
Töötute arv	174	174	244	274

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel TT064](#)

[Töötukassa andmed](#)

	2018	2019	2020	2021
Töötuse määr (%)	4	4	5	6

Joonis 1.4.1.a Registreeritud töötus. Registreeritud töötuse määr aastate lõikes

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel TT064](#)

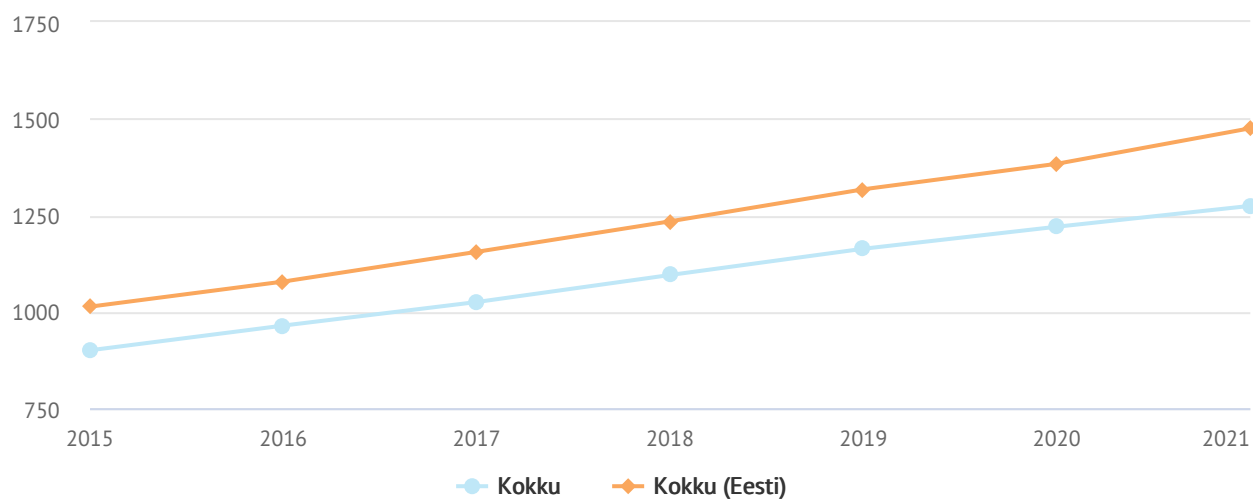
[Töötukassa andmed](#)

Analüüs

Töötute arv on kasvanud hüppeliselt. Kui 2018. aastal oli registreeritud 174 töötut, siis 2021. aastal on töötute arv 274. Registreeritud töötuse määr 2021. aastal on tõusnud 6%-le, kui 2018. aastal oli töötuse määr 4%.

Töötuse kasv võib olla seotud COVID-19 pandeemiaga. Suur töötute arv halvendab perede maksujõulisust.

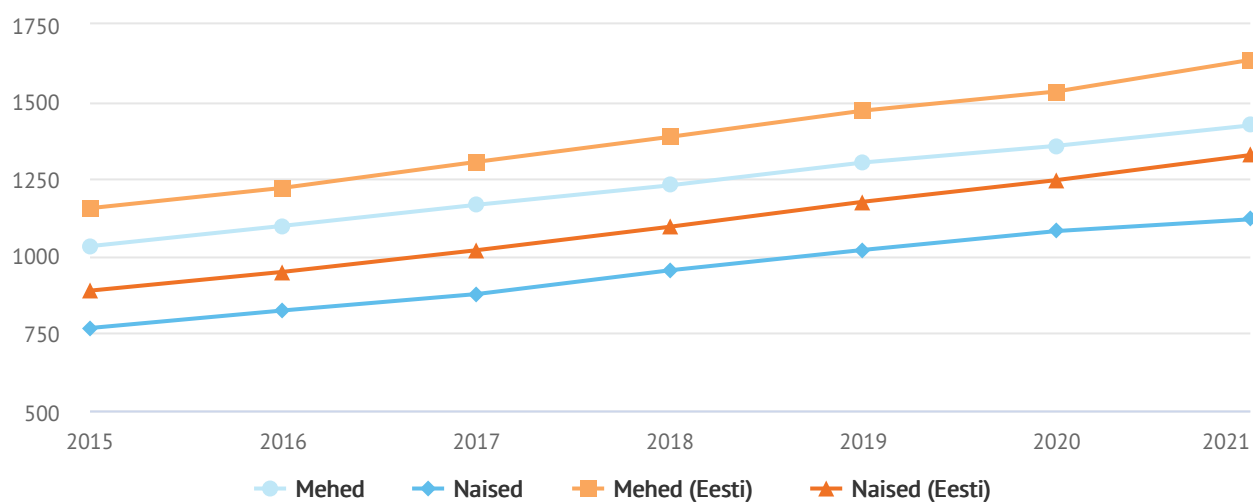
1.4.2 Palgatöötajate keskmine brutotulu

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kokku	900	964	1025	1095	1163	1220	1274
Kokku (Eesti)	1013	1078	1155	1234	1317	1383	1475

Joonis 1.4.2.a Palgatöötajate keskmine brutotulu (eurodes). Palgatöötajate keskmine brutotulu "kokku" aastate lõikes

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel ST004](#)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mehed	1032	1098	1166	1229	1303	1357	1423
Naised	767	824	877	954	1020	1081	1119
Mehed (Eesti)	1155	1221	1305	1386	1471	1533	1635
Naised (Eesti)	888	949	1019	1095	1176	1246	1327

Joonis 1.4.2.b Palgatöötajate keskmine brutotulu võrreldes Eesti keskmisega. Palgatöötajate keskmine brutotulu mehed/naised aastate lõikes

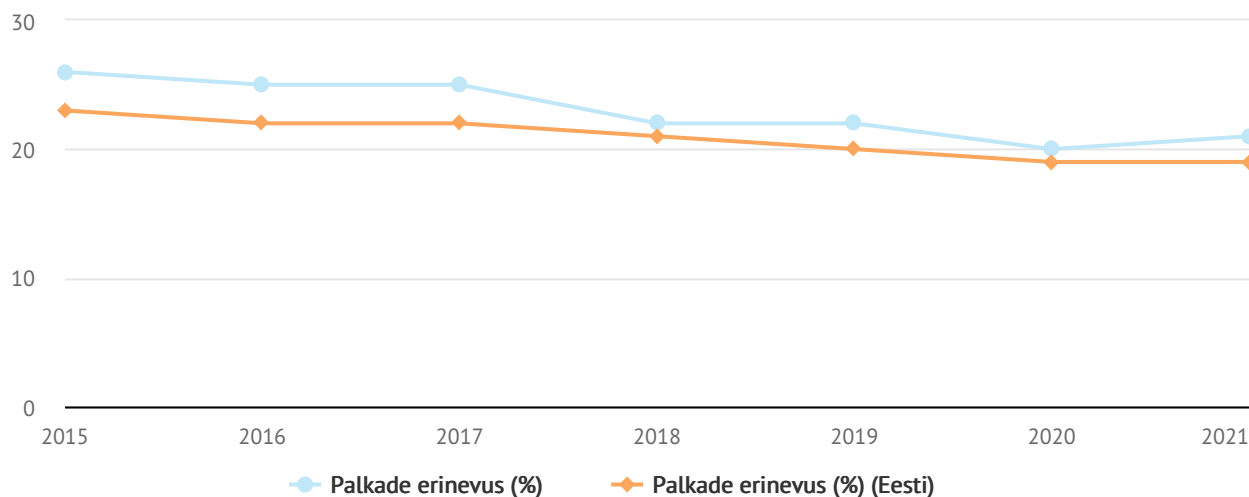
Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel ST004](#)

Analüüs

Märjamaa valla palgatöötajate keskmine brutotulu on olnud kasvutrendis. 2021 aastal oli keskmine brutotulu 1274 eurot: meestel 1423 eurot ja naistel 1119 eurot. Võrreldes Eesti keskmise palgatöötajate brutotuluga on olnud Märjamaa valla palgatöötajate brutotulu madalam. Aastal 2015 oli brutotulu vahe võrreldes Eesti keskmisega 113 eurot ja 2021. aastal juba 201 eurot.

Meeste ja naiste keskmise brutotulu vahe oli üle 300 eurot. Nii naiste kui ka meeste brutotulu on Märjamaa vallas viimaste aastatega Eesti keskmisest vähenenud. Meestel on brutotulu vahe võrreldes Eesti keskmisega 212 eurot ja naistel 208 eurot.

1.4.3 Sooline palgalõhe

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Palkade erinevus (%)	26	25	25	22	22	20	21
Palkade erinevus (%) (Eesti)	23	22	22	21	20	19	19

Joonis 1.4.3.a Sooline palgalõhe. Meeste ja naiste kuukeskmise brutotulu erinevuse protsent aastate lõikes

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel ST004](#)

Analüüs

Üldine sooline palgalõhe Eestis on stabiilselt langustrendis, kuid kui vaadata meeste ja naiste palganäitajaid Märjamaa vallas aastal 2020, siis mehed teenivad kuu keskmisena 276 eurot brutotasuna rohkem kui naised. Aastal 2021 on see näitaja juba 304 eurot. Seega on Märjamaa vallas märkimisväärne sooline palgalõhe olemas.

1.4.4 Majanduslik aktiivsus

Tabel 1.4.4.1 Majanduslik aktiivsus. Aastate ja ettevõtte suuruse (mikro, väike, kesk, suur) lõikes

	2017	2018	2019	2020	2021
Mikroettevõtte (0-9 töötajat)	738	749	771	763	793
Väikeettevõtte (10-49 töötajat)	31	38	36	34	34
Keskettevõtte (50-249 töötajat)	3	3	3	3	3
Suurettevõtte (üle 250 töötaja)	0	0	0	0	0

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel ER032](#)

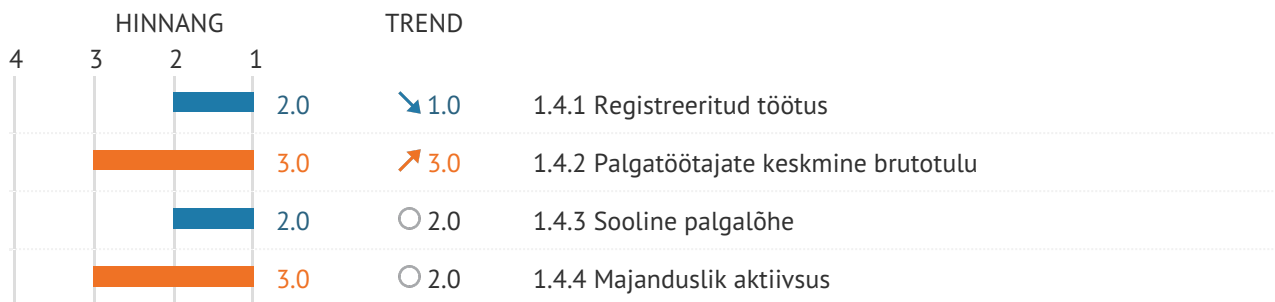
Analüüs

Märjamaa vallas on 2021. aasta seisuga registreeritud 830 ettevõtet.

Suurettevõtteid, kus on üle 250 töötaja, Märjamaa vallas ei ole. Keskettevõtteid, kus on 50-249 töötajat, on kolm. Väikeettevõtete arv, kus on 10-49 töötajat, on väikeses langustrendis ning aastal 2021 oli neid 34.

Märjamaa valla majanduslikku aktiivust iseloomustab pigem mikroettevõtete (kuni 9 töötajat) rohkus. Nende ettevõtete arv on viimastel aastatel olnud kasvav, v.a. 2020 aasta. Alates 2017. aastast kuni 2021 aastani on juurde tulnud 55 mikroettevõtet. Seega võib järeldada, et Märjamaa vallas on palju ettevõtlusega tegelevaid isikuid, kes on endale tööandjad ehk mikroettevõtete loomine kasvab ja näitab, et piirkonnas on palju ettevõtlike inimesi.

1.4 Tööturg. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Märjamaa vallas on alates 2019. aastast kasvanud registreeritud töötuse määr.

Märjamaa valla palgatöötajate keskmine brutotulu on olnud kasvutrendis, kuid on madalam kui Eesti keskmine palgatöötaja brutotulu.

Märjamaa vallas puuduvad suurettevõtted. Keskmise suurusega ettevõtteid on kolm ning see on olnud muutumatu. Väikeettevõtete arv on langustrendis. Kõige enam iseloomustab Märjamaa valla majanduslikku aktiivsust iseloomustab mikroettevõtlus.

Märjamaa vallas tegutseb MTÜ Märjamaa Ettevõtjate Piirkondlik Ühendus.

Läbi erinevate riiklike ja Euroopa Liidu toetusmeetmete on võimalik ettevõtluskeskkonda parendada.

Hinnang Märjamaa valla tööturule on pigem halb ja trend on stabiilne.

TUGEVUSED

- Kasvav mikroettevõtete loomine
- Keskmise brutotulu tõus
- Geograafiliselt hea asukoht

NÕRKUSED

- Palgakonkurents naabervaldadega (tööjõudu ostetakse üle)
- Kasvav registreeritud töötuse määr.
- Riiklikud tööturuteenused ei ole lihtsalt kättesaadavad

1.5 Kuritegevus

1.5.1 Väärteod KOV'is

Tabel 1.5.1.1 Väärteod KOV's

	2017	2018	2019	2020	2021
Avaliku korra rikkumised (KarS § 262)		7	15	4	6
Alkoholiseaduse rikkumised		8	17	22	15
Alaealiste uimastite tarvitamisega seotud väärteod (sh alkoholiseaduse rikkumised, narkoväärteod (NPALS) ja tubakaseaduse rikkumised)		14	24	30	21
Joobes juhtimised (lilklusseadus § 224)		56	65	41	45

	2017	2018	2019	2020	2021
Avaliku korra rikkumised (KarS § 262)		7	15	4	6
Alkoholiseaduse rikkumised		8	17	22	15
Alaealiste uimastite tarvitamisega seotud väärteod (sh alkoholiseaduse rikkumised, narkoväärteod (NPALS) ja tubakaseaduse rikkumised)		14	24	30	21
Joobes juhtimised (lilklusseadus § 224)		56	65	41	45

Allikad: KOV

Analüüs

Alkoholiseaduse ja alaealistega uimastite tarvitamisega seotud rikkumised olid kuni 2020 aastani kasvavas trendis. 2021. aastal toimus langus. Joobes juhtimisega seotud rikkumised on olnud pidevalt muutuses 2018. aastast kuni 2019. aastani kasvas 9 juhtumi võrra, siis langes 2020. aastaks 24 juhtumi võrra ja 2021. aastaks taaskord tõusis 4 juhtumi võrra. Ka avaliku korra rikkumised on pidevalt muutuses. Kõige rohkem pandi avaliku korra rikkumisi toime 2019. aastal.

Käesoleval ajal on probleemseks kohaks alaealiste poolt elektrooniliste sigaretti kättesaadavus ning laialdane levik. Ametlikke alkoholi ning tubakatoodete müügikohtade osas kogub infot politsei ning vajadusel teostatakse kontrollloste.

1.5.2 Perevägivalda/lähisuhtevägivalda käigus toime pandud kuriteojuhtumid

Tabel 1.5.2.1 Perevägivalda/lähisuhtevägivalda käigus toime pandud kuriteojuhtumid. Registreeritud KarS § 121 lg 2 p 2 kuritegude arvud

	2017	2018	2019	2020	2021
Lähisuhtevägivalda käigus toime pandud kuriteojuhtumid		22	18	13	36

Allikad: Politsei- ja Piirivalveamet (andmepäring)

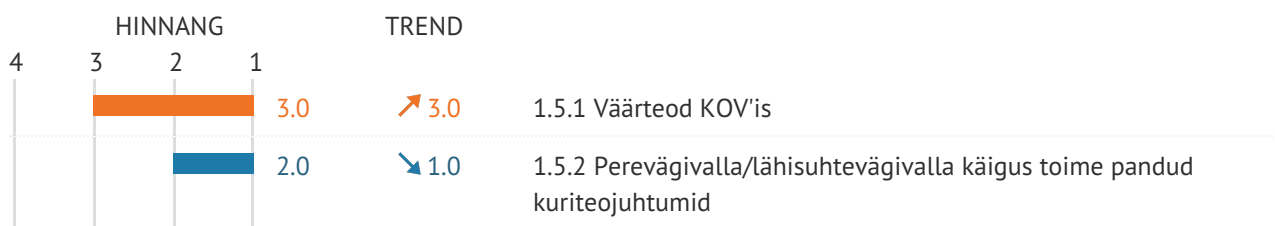
Analüüs

Perevägivalda/lähisuhtevägivalda käigus toime pandud kuriteojuhtumid on 2021 aastal hüppeliselt tõusnud, kus toimus kasv eelneva aastaga võrreldes 23 juhtumi võrra. Oluline on välja tuua, et tabelis on näidatud registreeritud karistusseadustiku § 121 lg 2 p 2 kuritegude arvud, kuid lähisuhtevägivalda juhtumeid registreeritakse ka teiste karistusseadustiku punktide raames.

Positiivsena saab välja tuua teadlikkuse kasvu nii märkamiste, kui teatamiste osas, millest tingitult võib olla hüppeline tõus juhtumite arvu osas, sest julgetakse teavitada kuriteost.

Jätkuvalt on tähelepanu vaja pöörata varajasele märkamisele, ennetustööle ning koostööle politsei ja Märjamaa vallavalitsuse sotsiaalosakonna vahel.

1.5 Kuritegevus. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Kõik väär- või kuriteojuhtumid on olemuselt äärmiselt kahetsusväärsed. Olenemata asjaolust, et alkoholiseaduse rikkumisi ja alaealiste uimastite tarvitamisega seotud väärtegude arv PPA andmetel on vähenenud, on suureks probleemiks alaealiste poolt elektrooniliste sigarettide kättesaadavus ning nende laialdane levik. Suurenenud perevägivalda juhtumite arv näitab, et rohkem peab tegema ennetustööd ning koostööd Politseiga ja Ohrviabiga ning teiste antud valdkonnaga seotud asutustega (nt valla sotsiaalosakond, kool, noortekeskus jne).

TUGEVUSED

- Inimesed on muutunud teadlikumaks ja neil on suurenenud julgus teavitada probleemidest.
- Kasvanud on märkamine ning inimesed on julgemad sekkuma ohu korral.
- Vallas on hea koostöö piirkonnapolitseinikega

NÕRKUSED

- Suurenenud pere- ja lähisuhtevägivald
- Rohkem vajab tähelepanu süsteemne ennetustöö väär- ja kuritegude ennetuseks
- E-sigarettide lihtne kättesaadavus

2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused

2.1 Turvaline elukeskkond

2.1.1 Nõuetele vastava joogiveega varustatus

Analüüs

Märjamaa vallas osutab ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (ÜVK) teenust AS Matsalu Veevärk. ÜVK-ga hõlmatus on üldiselt hea, sest ÜVK on välja ehitatud kõikides suuremates tihedama asustusega keskustes (Märjamaa alev, Orgita, Kasti, Valgu, Varbola, Sipa, Laukna, Teenuse, Vana-Vigala, Kivi-Vigala). ÜVK arendamine toimub vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

Joogiveekvaliteet valla ühisveevärgi ja kanalisatsioonialadel hea. Märjamaa, Valgu, Varbola, Kasti, Teenuse puurkaevude vees vastavad joogiveenõuetele kõik mõõdetud komponendid. Orgita puurkaevu vees ei vasta ainsana joogiveenõuetele fluorisaldus. Sipa puurkaevu vees ei vasta joogiveenõuetele rauasisaldus. Laukna puurkaevu vees ei vasta joogiveenõuetele vaid üldraud. Vana-Vigala puurkaevu vees vastavad kirjeldatud analüüsitulemuste põhjal joogiveenõuetele kõik näitajad, kuigi fluoriid on piiri peal ja üldraud selle lähedal. Kivi-Vigala puurkaevu vees vastavad kirjeldatud analüüsitulemuste põhjal joogiveenõuetele enamik näitajaid v.a fluoriid.

Lisaks Matsalu Veevärk AS-le tegutsevad Terviseameti andmetel Märjamaa valla territooriumil ka väiksemad veevargid, nt Vigala Piimatööstuse veevärk, Ruunawere Hotell OÜ veevärk, Luhtre Turismitalu veevärk, Kuuda Hooldekodu veevärk.

Piirkondades, kus puudub ühisveevärk ja -kanalisatsioon, on veevarustus ja heitveekäitlus lahendatud lokaalselt. Alates 2008. aastast on hajaasustuse piirkonnas elavatel inimestel võimalik veesüsteemi rajamiseks või parendamiseks toetust taotleda hajaasustuse programmist.

2.1.2 Suplusvee kvaliteet

Analüüs

Märjamaa vallas puuduvad ametlikud supluskohad ja isetekkeliste supluskohtade veekvaliteeti ei kontrollita.

Märjamaa vallas Märjamaa alevis on üks ujula, kus tehakse regulaarselt bassinivee kvaliteedi kontrolli.

2.1.3 Veeohutuse alane ennetustöö

Veeohutuse alane ennetustöö

Hinnangud

Veekogude ohutus

Märjamaa vald läbib kaks jõge, siin on soid ja rabasid ning karstinähtusi, kuid avalikud supluskohad Märjamaa vallas puuduvad. Kohalik kogukond on paigaldanud mõnede siseveekogude mitteametlike supluskohtade juurde prügikastid ja stendi päästerõngaga.

Toetavad tegevused

Märjamaa vallas on siseujula (Märjamaa ujula), kus viiakse läbi ujumistunde 2. klassi õpilastele. Veeohutusest räägitakse koolides inimeseõpetuse tundides. Lisaks korraldab Märjamaa valla noortekeskus päästealaseid töötube lastele.

Üksikute avalike ja mitte-avalike suplemiseks

Avalike ja mitte-avalike suplemiseks kasutatavate

kasutatavate veekogude puhul on läbi mõeldud valvega seotud aspektid ning tagatakse regulaarset veekogude (sh nende ümbruse) heakorda ja hooldus. Toetavad tegevused on ühekordsed.

Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

veekogude puhul on läbi mõeldud valvega seotud aspektid ning tagatakse regulaarselt veekogude (sh nende ümbruse) heakord ja hooldus. Toetavad tegevused on läbimõeldud ja järjepidevad.

Analüüs

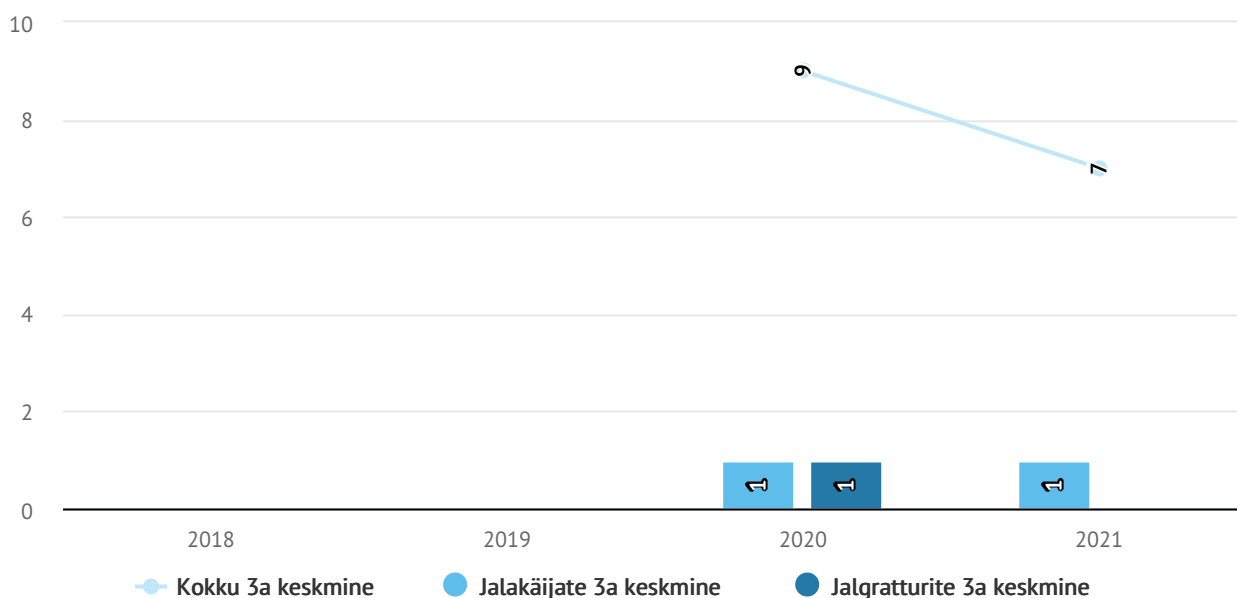
Märjamaa vallas puuduvad ametlikud supluskohad. Veeohutusalane kommunikatsioon on tagatud haridusasutustes ja Märjamaa valla noortekeskuses. Märjamaa vallavalitsuse jagab oma kanalites Päästeameti saadetavat infot ja kampaaniaid, nt talvine jääohutus jms.

2.1.4 Inimkannatanutega liiklusõnnetused

Tabel 2.1.4.1 Inimkannatanutega liiklusõnnetused. Juhtumite arv aastate, jalakäijate ja jalgratturite löikes

	2018	2019	2020	2021
Jalakäijatega	1	1	1	2
Jalgratturitega	2	0	0	0

Allikad: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel LO01 Kindlustusjuhtumite virtuaalne kaart

	2018	2019	2020	2021
Kokku 3a keskmine			9	7
Jalakäijate 3a keskmine			1	1
Jalgratturite 3a keskmine			1	0

Joonis 2.1.4.a Inimkannatanutega liiklusõnnetused. Inimkannatanutega liiklusõnnetuste koguarv (joondiagramm), jalgratturitega õnnetuste arv (tulp) ja jalakäijatega õnnetuste arv (tulp) kolme aasta keskmiste lõikes

Allikad: [Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel LO01](#), [Kindlustusjuhtumite virtuaalne kaart](#)

Analüüs

Märjamaa valla statistika inimkannatanutega liiklusõnnetustest viimase 5 aasta võrdluses on languses. Kannatanuga liiklusõnnetuste vähenemise taga võib olla inimeste liikuvuse trendide muutus seoses erinevate kriisidega. Umbes pooled õnnetustest toimuvad aastate lõikes Tallinn-Pärnu-Ikla maanteel ja ülejäänud täiesti erinevatel kõrval- ja tugimaanteedel. Enamasti on liiklusõnnetuste peamiseks põhjuseks vale sõidukiiruse valik, joove ja turvavarustuse mittekasutamine.

Jalakäijate ja kergliiklejate õnnetused toimuvad enamasti asulates. Peamiselt toimuvad jalakäijatega ja kergliiklejatega liiklusõnnetused Märjamaa vallas nendes kohtades, kus eelpool nimetatud on mootorsõidukite liiklusega samas liiklusruumis. Õnnetustest ei pruugita alati teada anda, eriti kui õnnetuse tulemus ei nõua meditsiinilist sekkumist või kahjude hüvitamist.

Õnnetusjuhtumite analüüs toimub läbi iga-aastase uuringu ja operatiivselt igapäevaste liiklusuudiste kaudu. Liiklusohutust ei tohiks hinnata vigastatute või hukkunute arvu järgi.

2.1.5 Tabatud joobes sõidukijuhid

Analüüs

Märjamaa vallas on tabatud joobes juhtide arv on aastate lõikes erinev.

Tabatud joobes sõidukijuhtide arv on seotud politsei poolt teostatud kontrollide arvu tõusuga. Statistiliselt on tõusev trend sõiduki juhtimine narkojoobes. Samas võib tõusu taga olla, et ametnike oskused narkojoobes juhtide tuvastamiseks on tõusnud.

Statistika kajastab joobes mootorsõidukijuhi tabamise kohta, mitte KOV elanikku, seega ei saa selle statistika järgi valla analüüsi teha.

2.1.6 Liiklusohutuse alane ennetustöö

Liiklusohutuse alane ennetustöö

Hinnangud

Liiklusohutus lasteasutuste ümbruses

Liiklusohutust lasteasutuste juures on aastatega parendatud - paigaldatud on lamavaid politseinikuid, lisatud tänavavalgustust, muudetud parkimiskorraldust. Vallavalitsus ja lasteasutuste juhid teevad koostööd liiklusohutuse inspekteerimises ja võimalike liikluskorralduslike muudatuste elluviimises. Vastavalt vajadustele on ümber korraldatud koolide ja lasteaedade ümber olev transpordiliiklus.

Toetavad ennetustegevused

Valla koolides viiakse läbi 1. klassi õpilastele liiklusohutuse koolitusi ning lastele jagatakse liiklusohutuslaseid materjale. Alates 10. eluaastast on võimalik valla koolides soovijatel taotleda jalgrattalube. Septembrikuu esimesel koolinädalal tagavad ülekäiguradade juures turvalisust politsei ja naiskodukaitse. Iga-aastaselt toimuvad koolide ja lasteaedade juures helkurite kontrollimine. 2023. aasta lõpuks valmib Märjamaa alevi Välja-Tamme kergliiklustee, et jalakäijad ja kergliiklejad saaksid ohutult Orgita keskusest liikuda Märjamaa Gümnaasiumisse ja Märjamaa keskalevisse.

Lasteasutuste liiklusohutuse analüüsimine ja vajadusel reageerimine (ülekäigurajad, sõidukiirus, valgustus) ei ole regulaarne. Toetavad tegevused on ühekordsed.

○ ○ ● ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Toimub regulaarne lasteasutuste liiklusohutuse analüüsimine (ülekäigurajad, sõidukiirus, valgustus) ning vastavalt vajadusele reageeritakse. Toetavad tegevused on läbimõeldud ja järjepidevad.

Analüüs

Koostöös vallavalitsuse, haridusasutuste, Päästeameti, politsei ja Transpordiametiga toimub kergliiklejate liikumistrajektoore järjepidev ohutumaks muutmine. Samuti tehakse koostööd ennetustegevuses. Alati analüüsitakse kõiki üksikjuhtumeid ning vastavalt vajadustele tehakse liikluskorralduslikke muudatusi.

Juurde on vaja rajada kergliiklusteid, mis moodustaksid terviliku võrgustiku ning tagaksid lasteasutuste ümber turvalise liiklemise.

2.1.7 Tuleohutuse alane ennetustöö**Tuleohutuslase ennetustöö aspektid****Hinnangud****Tuleohutuse seire riskirühmade kodes**

Märjamaa vallas on tehtud ennetusalast kodunõustamist 2019. aastal 178 korral ja 2022. aastal 226 kodunõustamist. Kodunõustamised liigitatakse kolme kategooriasse - punane, kollane ja roheline. Punaste kodunõustamiste arv on nelja aasta jooksul suurenenud, 2019. aastal oli 12 kodunõustamist ning 2022. aastal 23 tükki. Kollaste ja roheliste nõustamise arv püsib stabiilsena nelja aasta lõikes. Kodunõustamist vajavate kodude info annab vallavalitsuse sotsiaalosakond või korstnapühkija Päästeametile. Alates 2019. aastast viiakse koostöös Päästeametiga ellu projekti "Kodud tuleohutuks".

Kasutuseta hoonete järelevalve

Kasutuseta hoonete ohutuse üle teeb osaliselt järelevalve vallavalitsus. Ohtlikud hooned või nende osad tuleb omanikul kõrvaldada. Vallavalitsuse ametnikul on õigus teha ettekirjutusi eraomandis olevate hoonete osas.

Toetavad tegevused

Lastele korraldatakse tuleohutuslased koolitusi: Tulest Targem (lasteaed), Päästjatel külas (2. klass), KEAT koolitus (6. klass). Täiskasvanute koolitused toimuvad vastavalt kokkulepetele organisatsioonidega. Päästeameti ja kohaliku omavalitsuse koostöös igasuguste kampaaniate osas on hea. Koostöös on ellu kutsutud mitmeid

kampaaniaid ning mõlemad osapooled on nii ajalehtedes kui ka sotsiaalmeedias ennetussõnumeid jaganud.

Tuleohutuse seire ametnike koduviitide ajal ei ole süsteemne ning koostöö Päästeametiga vähene. Süsteemne kasutuseta hoonete järelevalve ei toimi. Toetavad tegevused on ühekordsed.

○ ○ ○ ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Toimub süsteemne tuleohutuse seire ametnike koduviitide ajal ja tihe koostöö Päästeametiga. Toimib süsteemne kasutuseta hoonete järelevalve. Toetavad tegevused on läbimõeldud ja järjepidevad.

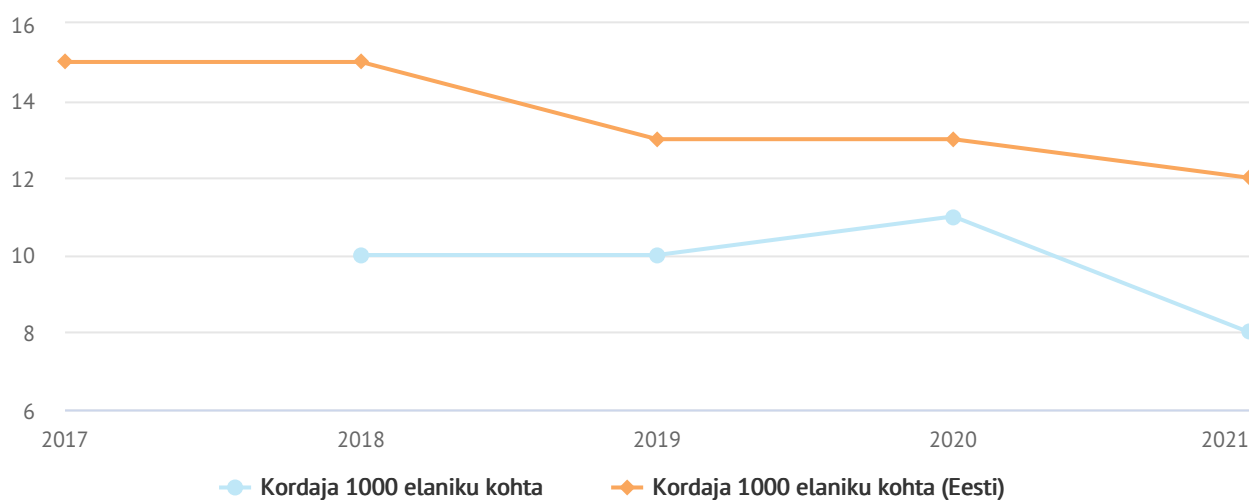
Analüüs

Päästeameti andmetel on kõige sagedasemad eluhoonete tulekahjude põhjused alkohol ja sigaretid, hooldamata küttekolded, vananenud elektrijuhtmed ning tuleohu eiramine. Tavaliselt analüüsitakse tulekahjuda seotud sündmusid Päästeametis komandosiseselt. Üldjuhul tehakse tulekahju toimumispiirkonnas intensiivsemalt kodunõustamist, kuna inimesed on vastuvõtlikumad.

KOVi sotsiaalosakonna ja Päästeameti vaheline koostöö ning infovahetus on suurepärase. Sotsiaalosakond annab Päästeametile ülevaate keerulistest kodudest ning Päästeamet annab infot sotsiaalosakonnale probleemsete kodude kohta.

Suurimaks muutuseks viimastel aegadel on kriisikomisjoni taas ellukutsumine ja sellega tegelemine.

2.1.8 Varavastased süüteod

	2017	2018	2019	2020	2021
Kordaja 1000 elaniku kohta		10	10	11	8
Kordaja 1000 elaniku kohta (Eesti)	15	15	13	13	12

Joonis 2.1.8.a Varavastased süüteod. Süütegude kordaja ("kokku") aastate lõikes

Allikad: Politsei- ja Piirivalveamet

Analüüs

Süütegude arv on hakanud 2021. aastast vähenema. Kõige sagedasemad on läbi aastate olnud vargused. Inimeste teadlikkuse oma vara kaitsmisest on suurenenud ning seetõttu panustatakse enam oma vara valmimisse paigaldada nt valvekaameraid.

Tõusvas trendis on kelmused, eeskätt interneti vahendusel toime pandud kelmused.

2.1.9 Süütegude ennetamine ja kahjude vähendamine

Kirjeldada, kas ja kuidas viiakse KOV-is ellu järgmisi tegevusi:

Hinnang

<u>Turvaline avalik ruum</u>	Märjamaa vallas on turvalisuse tagamiseks paigaldatud alevisse ning külakeskustesse tänavavalgustus, kuid see ei põle terve öö vältel. Tänavavalgustused vajaksid kaasajastamist ning osaliselt ka juurde rajamist. Avalikus ruumis ei ole kohaliku politsei hinnangul avalikke turvakaameraid piisavalt. Vajadus nende järele on olemas ning olemasolevad kaamerad vajaksid kaasajastamist.
<u>Teenused</u>	Rehabilitatsiooniteenuse õigusrikkumise toime pannud alaealisele, kinnise lasteasutuse teenuselt koju naasnud lapse toetamise ning tugiisikuteenuse vanglast vabanenud alaealisele püüab organiseerib vajadusel Märjamaa valla sotsiaalosakond kui pöördutakse abisaamiseks vallavalisusse.
<u>Toetavad ennetustegevused</u>	Politsei siseselt tegeletakse kuritegevuse olukorra kaardistamisega, vajadusel suunatakse patrulle nendesse piirkondadesse, kus tase on kõrgem. Turvalisuse teemal on ilmunud artikleid, soovitussonumeid ja kokkuvõtteid riiklikes, maakonna ja omavalitsuste lehtedes ning sotsiaalmeedias.
Avaliku ruumi turvalisuse analüüsimine ei ole järjepidev. Toetavate teenuste tagamine ei ole läbi mõeldud ega korraldatud. Toetavad tegevused on ühekordsed.	Väga halbPigem halbPigem heaVäga hea Toimub järjepidev avaliku ruumi turvalisuse analüüsimine ja vajadusel reageerimine. Läbi on mõeldud toetavate teenuste korraldus ja vajadusel tagatakse teenus. Toetavad tegevused on läbimõeldud ja järjepidevad.

Analüüs

Koostöö vallavalitsuse erinevate osakondade, Päästeameti, kiirabi, PPA, vabaühendused jt vahel on tihe ning üheskoos otsitakse lahendusi tekkinud olukordadele. Ehkki täna reageeritakse kriisilukordadele kiiresti ning üksmeelselt, vajab veel täiendamist koostöö ennetuses.

2.1.10 Perevägivalla/lähisuhtevägivalla ennetamine

Palun kirjelda järgmisi aspekte

Hinnangud

Ennetavad teenused

Perevägivalla vähendamiseks ja ennetamiseks on oluline kohalikes omavalitsustes luua laiapõhjaline valdkondade ülene võrgustik perevägivallaohvrite abistamiseks ja pakkuda erinevaid tugiteenuseid. Märjamaa vallas pööratakse tähelepanu laste sotsiaalsete oskuste õpetamisele ning varajasele märkamisele koolides ja lasteaedades. Liitunud on KiVa ehk kiusamisvaba kooliga, kasutatakse VEPA käitumisoskuste mängu, läbi on viidud vanemluskoolitusi ning osaletakse Imelised Aastad programmis. Võimalik on kasutada Raplamaa naiste tugikeskuse teenust, suunata mehi programmi "Hoolivad isad" ning naisi programmi "Naised Vägivallata", samuti toimib MARAC.

Tugi abivajajatele

Peresuhete vägivalla korral on võimalik teenust saada Raplamaa Naiste Tugikeskuses (majutus, esmane kriisinõustamine, juhtumikorraldamine, juristi ja psühholoogi teenus), Märjamaa vallavalitsuse sotsiaaltöötajate ja lastekaitse spetsialistide poolt sotsiaalnõustamist ning vajadusel sotsiaaltoetuseid vallavalitsusest.

Toetavad tegevused

Lähisuhte- või perevägivalla peresid toetatakse erinevatel viisidel. Enamasti esmase info saamiseks kutsuvad sotsiaal- või lastekaitsetöötaja kokku abistava võrgustiku liikmed. Samas on ennetavad programmid peamiselt suurlinnades, mistõttu teenuse kättesaadavus võib jääda abivajajale kaugeks. Programmid on enamasti kallid ning toimuvad mõned korrad aastas.

Ennetavaid teenuseid ei ole piisavalt. Tugi abivajajatele ei ole piisav. Toetavad tegevused on ühekordsed.

Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Ennetavad teenused on piisavalt ja vastavad vajadustele. Tugi abivajajatele on kättesaadav ja vastab vajadustele. Toetavad tegevused on läbimõeldud ja järjepidevad.

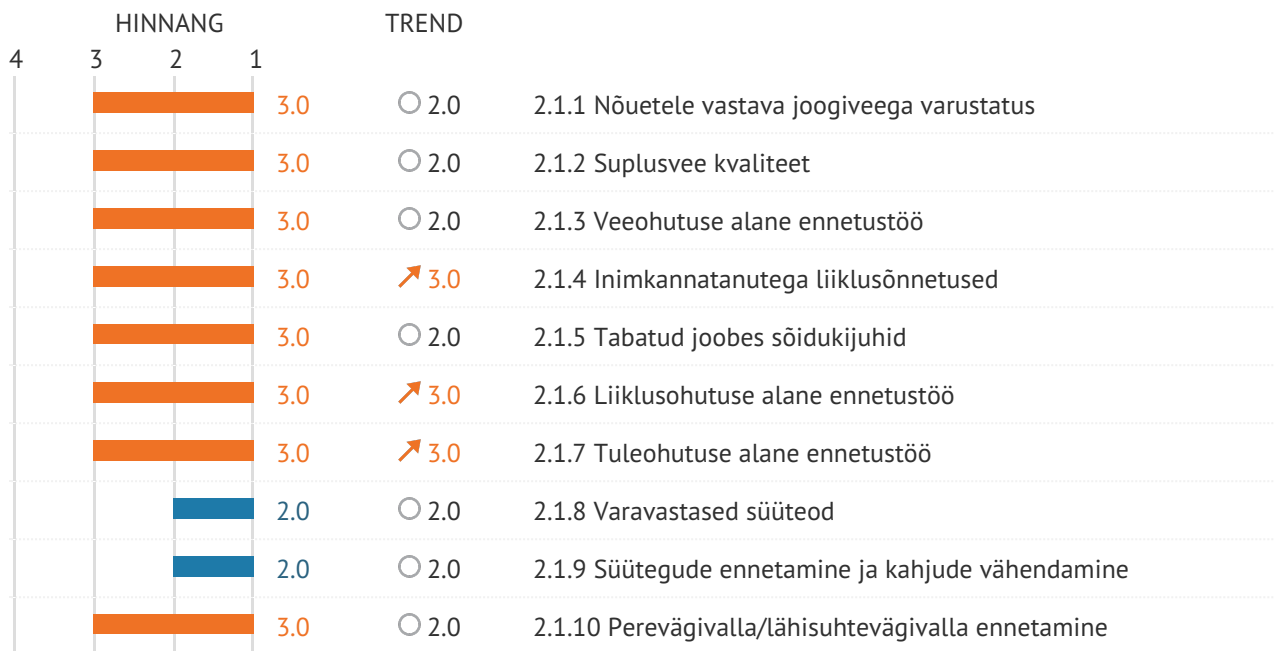
Analüüs

Pere- ja lähisuhtevägivallaga seotud kuritegusid toimub Märjamaa vallas liiga palju, sest on ka neid juhtumeid, mille kohta infot ei laeku. Samas kuna vägivallajuhtumite trend on suurenev, näitab see inimeste teadlikkuse kasvu ning julgust olukorrast teavitada.

Vajalik on parandada ennetustööde kättesaadavust erinevate programmide/teenuste näol, teha rohkem teavitustööd, et kodanikud märkaksid ning teataksid abivajavast inimesest.

Loodud on toimiv võrgustik, olemas on tihe koostöö Rapla maakonna Ohvriabi töötajaga, võimalus on suunata peresid MARACi, võimalus on suunata koheselt abivajaja turvalisele majutusele ja pakkuda esmast kriisinõustamist 24/7.

2.1 Turvaline elukeskkond. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Tuginedes Raplamaa 2022 tervise- ja heolu ülevaatele, on üldine Märjamaa elanike rahulolu oma elukeskonnaga 77%. https://www.terviseinfo.ee/images/Raplamaa_tervise_ja_heolu_%C3%BClevaade_2022.pdf

Laste varajane harimine ohuolukordade äratundmiseks ja õige käitumise osas ning koostöö haridusasutuste, Päästeameti, kiirabi ja PPA vahel on oluline meetod õnnetusjuhtumite ennetamisel, mis omakorda suurendab elanike üldist turvatunnet.

Kaaskodanike tähelepanelikkus aitab aga ära hoida vägivallakuritegusid või reageerida neile kiiresti.

Märjamaa pakub siiski turvalist ja meeldivat elukeskkonda, mis sobib nii noortele peredele kui ka vanemaealistele.

TUGEVUSED

- Hea koostöö KOVi, PPA, Päästeameti ja teiste asutuste vahel kriiside valmisolekul ja lahendamisel ning ennetustegevustes.
- Mitmekülgseid võimalusi pakkuv keskkond, nagu pargid, metsad, jõed või muud looduslikud vaatamisväärsused, mis loovad võimalusi vabaõhutegevusteks, nagu matkamine, piknikud, kalastamine, ujumine ja looduses liikumine.
- Tugev Märjamaa vallavalitsuse sotsiaalosakonna toimimine.

NÕRKUSED

- Vähene ennetustöö täiskasvanud elanikkonnale õnnetusjuhtumit ja kuritegude ärahoidmiseks, nt alkoholi tarbimisega seotud ennetus- ja sekkumismeetmed hoidmaks ära vägivalda ning õnnetusi.
- Avalikus ruumis on kaasajastamata turvakaamerad või need puuduvad, mis aitaksid ennetada kuritegevust.
- Alaealiste lihtne juurdepääs e-sigarettidele ja nende kasutamine on murettekitav olukord, mis vajab tähelepanu ja mõjusaid meetmeid.

2.2 Elukeskkond ja planeeringud

2.2.1 Ühistranspordi korraldus

Ühistranspordi korraldus

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa valla eesmärgiks on inimeste vajadusi arvestav, mugav ja turvalise liikumisvõimalustega ühistranspordi võrk. Märjamaa vallas on ainukeseks ühistranspordi liigiks bussitransport. Bussitranspordi võiks tinglikult jaotada kolmeks: 1. Kaugliinid - kaugliinid on suures osas kommertsalustel Tallinn-Pärnu ja Haapsalu-Tartu suunal tegutsevad bussiliinid. 2. Maakonnaliinid - maakonnaliinide kaudu on ühendatud vallakeskus ja külad maakonnakeskusega. 3. Õpilastransport - koole teenindavad liinid, valdavalt vallasisene. Ühistranspordi vajadus, sõidutihedus, sõidugraafikud koostatakse ja peatused valitakse lähtuvalt elanikkonna vajadustest. Ühistransport katab osa valla territooriumist, kuid hajaasustuse piirkonnast eripäradest tulenevalt on mõned kaugemad piirkonnad jäänud ühistranspordivõrguga katmata. Statistikaameti andmete alusel pigem ei ole Märjamaa valla inimesed ühistranspordi teenusega rahul.

Rahastusmudel

Pilootprojektina teostati 2021. aastal Raplamaa avaliku bussiliini nr 30 Märjamaa-Kernu-Harutee-Tallinn laupäevaste ja pühapäevaste sõitude rahastamine oktoobrist detsembrini. Keskmine kasutajate arv eelnimetatud perioodil oli 7,2 inimest.

Inimkesksus

Enamik ühistranspordivahendeid on varustatud sobiliku tehnikaga liikumispuuetega inimeste transpordiks.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse.

Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Analüüs

Märjamaa Vallavalitsus on Raplamaal ühistransporti korraldava MTÜ Põhja-Eesti Ühistranspordikeskuse (PEÜTK) liige. Kaugliinide korraldamisel tehakse aktiivset koostööd Maanteeametiga. Õpilastransporti korraldab Märjamaa Vallavalitsus.

Ühistranspordikorraldus ja liinigraafikud ei rahulda elanike vajadusi, kuna ühendused piirkondade ja eritasandiliste keskustega ei ole piisavad.

2.2.2 Koolitranspordi korraldus

Koolitranspordi kasutavate õpilaste arv

Tabel 2.2.2.1 Koolitranspordi kasutavate õpilaste arv

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Koolitranspordi kasutavate õpilaste arv							343

Koolitranspordi korraldus

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vallas anti õppeaastal 2018/2019 õpilasliinide korraldamine üle MTÜ Põhja-Eesti Ühistranspordikeskusele. 2019. aastal lõpetas vallavolikogu lepingu MTÜ-ga Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus ning alates 2019. aastast korraldab õpilastranspordi Märjamaa vald. Märjamaa alevist ja Orgita keskusest tulevad enamik kooliõpilasi Märjamaa Gümnaasiumisse jalgsi või jalgratta. Samuti tulevad Kivi-Vigala, Valgu, Vana-Vigala ja Varbola külakeskustes lapse jalgsi või jalgrattaga kodukoha kooli.

Rahastusmudel

2018. aastal kulus õpilastranspordiks 296 555 eurot, 2019. aastal 276 341 eurot, 2020. aastal 232 408 eurot ja 2021. aastal 284 845 eurot.

Inimkesksus

Olemasolevate bussipeatuste ning uute bussipeatuste loomisel arvestatakse alati kõigi turvalisuse aspektidega sh nähtavus sõiduteele, bussipeatuse ümbruse regulaarne hooldamine jne. Sõidugraafikud koostatakse ja peatused on valitud lähtuvalt õpilaste vajadustest. Erivajadustega lastele on korraldatud sotsiaaltransport.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Analüüs

Märjamaa vallas asuvate koolide õpilastele, kes õpivad elukohale lähimas koolis või logistiliselt perele sobivas koolis, tagab vald õpilastranspordi Märjamaa valla õpilasliinidega, avalike bussiliinidega (sõidukaardiga õpilastransport) või muul mõistlikul viisil. Märjamaa vallavalitsus koostöös koolidega hindab regulaarselt õpilastranspordi vajadust ja teeb selle alusel otsuseid transpordi korraldamisel ning sõidugraafikute koostamisel.

2.2.3 Avaliku ruumi ligipääsetavus ja heakord

Avalike ruumide ligipääsetavuse erinevad aspektid

Hinnangud

Tark planeerimine

Märjamaa vallas on mitmeid üldkasutatavaid parke ja haljasalasid, kuid enamasti nendel puuduvad detailsemad planeeringud. Eelnevalt tulenevalt pole olnud vajadust analüüsida tegevuste mitmekesisust ega selle arendamise vajadust, sealhulgas ligipääsetavuse seiramise vajadust. Suuresti toimuvad avaliku ruumi arendustegevused kogukonna eestvedamisel, kuid puuduvad ühtsed põhimõtted ja terviklik planeerimine.

Turvalisus ja heakord

Hajaasustuses piirkonnas olevad avaliku ruumi alad on valgustamata. Kompaktsehoonestusega piirkondades on avaliku ruumi valgustus enamasti tagatud, kuid puudusena võib tuua välja valgustamata juurdepääsuteed. Märjamaa vallas on avaliku ruumi heakord hästi korraldatud enamasti kompaktsehoonestusega aladel. Toimub regulaarne niitmine, on olemas prügikastid. Kogu avaliku ruumi korrashoiust ja turvalisusest puudub terviklik ülevaade ja ühtsed põhimõtted. Tualettide ja puhtajogivee olemasolu on tagatud läbi avalikku teenust osutatavate asutuste. Puuduseks on asjaolu, et nendele pääseb ligi vaid asutuste lahtioleku aegadel. Eraldiseisvaid jogivee punkte Märjamaa vallas ei ole, kuid inimestel on võimalik vett võtta allikatest. Eraldiseisvad tualettruumid puuduvad.

Inimkesksus

Juurdepääsuteede võrgustik on jalg- ja rattateede osas ebaühtlane, mis omakorda soodustab autotransporti kasutamist ning takistab ligipääsetavust. Avaliku ruumi aladel, mis on välja ehitamata, ei ole võimalda liigelda erinevate vajadustega inimestel. Kõnnirajad on pinnasteed, mis on kitsad ja valgustamata. Puudub regulaarne elanike rahulolu hindamine.

Avaliku ruumi ligipääsetavuse hindamine ei ole regulaarne ega süsteemne. Planeerimisel ei ole läbivalt arvestatud erivajadustega. Turvalisuse ja heakorra tagamisega esineb sageli probleeme.

○ ○ ○ ○
Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Avaliku ruumi ligipääsetavuse hindamine on regulaarne ja süsteemne. Läbivalt on arvesse võetud erinevaid vajadusi (nt lapsevanker, ratastool, nägemispuudega inimesed jne), mis arvestavad muuhulgas elanike arvamusega. Turvalisus ja heakord on tagatud.

Analüüs

Avalike ruumide ligipääsetavuse ja heakorra üle puudub vallas tegelik olukorra ülevaade. Samuti ei teostata regulaarset ega süsteemset avaliku ruumi ligipääsetavuse hindamist. Elanike rahulolu kohta kogutakse andmeid, nt Statistikaameti uuringud, meediaküsitlused, kuid puudub KOV regulaarne elanike rahulolu hindamine.

Avaliku ruumi planeerimisse on hakatud üha rohkem kaasama elanikke, kuid erivajadustega inimestega ei ole planeerimisel läbivalt arvestatud.

2.2.4 Alkoholi ja tubakatarvitamist mõjutavad tegurid

Alaealiste toime pandud alkoholiseaduse rikkumised

Tabel 2.2.4.1 Alaealiste toime pandud alkoholiseaduse rikkumised

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Alaealiste toime pandud alkoholiseaduse rikkumiste arv					8	16	20	13

Alkoholi ja tubakatarvitamist mõjutavate tegurite hindamine

Hinnangud

<u>Tark planeerimine</u>	Ametlikke alkoholi ning tubakatoodete müügikohtade osas kogub Politsei infot ning vajadusel teostatakse kontrollloste.				
<u>Ravi- ja nõustamisteenused</u>	Märjamaa vallas ei pakuta nikotiinisõltuvuse ja alkoholisõltuvuse ravi ega nõustamisteenust.				
<u>Toetavad tegevused</u>	Sotsiaalosakond tegeleb kui tekib vajadus.				
Alkoholi- ja tubakatarvitamise ennetamise ja vähendamise ei tegeleta järjepidevalt. Ei viida ellu testostlemisi. Ravi- ja nõustamisteenuste korraldus ja kättesaadavus ei ole läbi mõeldud. Toetavad tegevused on ühekordsed.					Alkoholi- ja tubakatarvitamise ennetamise ja vähendamise tegeletakse läbimõeldult ja järjepidevalt. Viiakse ellu regulaarseid testostlemisi. Läbi on mõeldud ravi- ja nõustamisteenuste korraldus ja tagatud vajadusel kättesaadavus. Toetavad tegevused on järjepidevad ja süsteemsed.

Analüüs

Viimase nelja aasta võrdluses on alaealiste alkoholiseaduste rikkumised olnud stabiilsed. Suurem oli rikkumiste arv 2020 aastal, mis võib olla mõjutatud Covid-19. Viimasel aastal on olnud vähenemine kuid tõusnud on e-sigarettide kasutamine. Andmed: kohalik politsei.

2.2.5 Toitumist ja liikuvat eluviisi mõjutavad tegurid

Toitumist mõjutavad tegurid

Hinnangud

<u>Tark planeerimine</u>	Toidukauplused asuvad Märjamaa alevi elanikele lähedal ning alati on tagatud värsekte toiduainete saadavus kauplustes (liha, kala, puu- ja köögiviljad vms), Vallas on tagatud toidupoodidesse ligipääs ja teenuse kättesaadavus erinevatele elanike gruppidele (eakad, erivajadustega inimesed jne). Puudub turg kus kohalikud tootjad saaksid oma tooteid
--------------------------	---

müüa. Märjamaa alevi toimub 1 kord kuus HooviOtt. Koolides ja lasteaedades tagatud kvaliteetne ja tervislik toitlustus. KOVis reguleeritud toidupakkide jagamine haavatavatele sihtrühmadele. Kõigil soovijatel eri piirkondades on võimalik ise värskeid toidusaadusi kasvatada. Kauplused ka valla väiksemates keskustes. Eraettevõtja pakub autokaupluse teenust. Samuti pakub Selver kojuveo teenust.

Nõustamisteenused

Märjamaa Perearstikeskuses on võimalik patsientidel saada toitumis- ja liikumisalast nõustamist, teendindatakse oma nimistute patsiente. Teenust pakuvad vastava väljaõppega õed (terviseõe kursuse lõpetanud, toitumisterapeut), eraldi toitumisenõustaja teenust ei pakuta. Üldjuhul suunab teenusele (st õe vastuvõtule) perearst (vahel ka patsient ise avaldab soovi), teenus patsiendile tasuta.

Toetavad tegevused

Korraldatakse toitumiskoolitusi erinevate ürituste raames. Koolides pakutakse koolikava raames koolipiima ja puu- ja juurvilja. Koolides võimalik süüa hommikuputru. Kokanduse tunnid on koolide õppekavas. Inimeseõpetuse tundides tervisliku toitumise ja tervisekäitumise õpetus.

Allasutustes ei tegeleta järjepidevalt toitlustuse kvaliteediga.

Nõustamisteenuse korraldus ei ole läbi mõeldud ega tagatud. Toetavad tegevused on ühekordsed.

Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Allasutustes tegeletakse järjepidevalt toitlustuse kvaliteediga.

Nõustamisteenuse korraldus on läbi mõeldud ja vajaduselt tagatakse. Toetavad tegevused on järjepidevad ja läbimõeldud.

Liikumist mõjutavad tegurid

Hinnangud

Tark planeerimine

Aastal 2020 valmis Märjamaa vallas uus spordihoone, mis loob võimalused mitmekülgseteks spordiharrastustega tegelemiseks. Arendatud on Järta tervise- ja discolfirada. Vallas puuduvad kergliiklusteede võrgustikud, mis ei toeta elanike aktiivset eluviisi.

Turvalisus ja heakord

Kõnniteede valgustus ning teede ja tänavate olukord on vallas probleemne.

Toetavad tegevused

Regulaarselt sellist korraldust ei ole.

Avaliku ruumi planeerimisel ei arvestata muudatuste mõju igapäevasele liikumisele. Turvalisus ja heakord liikumist toetaval taristul ei ole piisav. Toetavad tegevused on ühekordsed.

Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Avaliku ruumi planeerimisel arvestatakse muudatuste mõju igapäevasele liikumisele. Liikumist toetava taristu turvalisus ja heakord on tagatud. Toetavad tegevused on läbimõeldud ja järjepidevad.

Analüüs

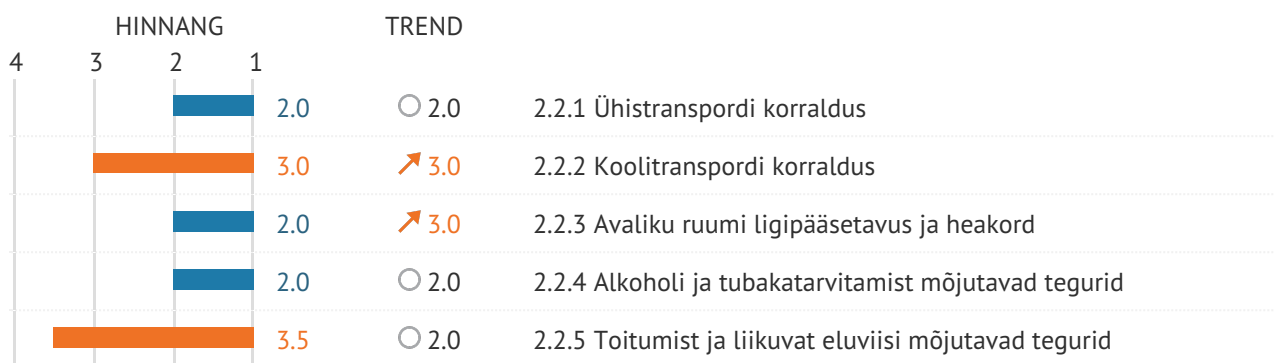
Tuginedes 2020 aasta piirkondliku elukeskonnaga rahulolu uuringu statistikale, siis Märjamaa valla tulemused olid

vastajate osatähtsusest (hinnangud (v.a ei oska öelda) kokku = 100), % järgmised:

Rahulolu liikumis- ja sportimisvõimalustega (väga rahul või pigem rahul) - 73,7% vastanutest.

Rahulolu jalgsi ja jalgrattaga liikumise võimalustega (väga rahul või pigem rahul) - 65,4 % vastanutest.

2.2 Elukeskkond ja planeeringud. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Märjamaa valla inimesed pigem ei ole Statistikaameti andmete alusel ühistranspordi teenusega rahul. Ühistranspordikorraldus ja liinigraafikud ei rahulda elanike vajadusi, kuna ühendused piirkondade ja eritasandiliste keskustega ei ole piisavad.

Suuresti toimuvad avaliku ruumi arendustegevused kogukonna eestvedamisel, kuid puuduvad ühtsed põhimõtted ja terviklik planeerimine. Hajaasustuses piirkonnas olevad avaliku ruumi alad on valgustamata.

Juurdepääsuteede võrgustik on jalg- ja rattateede osas ebaühtlane, mis omakorda soodustab autotranspordi kasutamist ning takistab ligipääsetavust.

TUGEVUSED

- Märjamaa valla spordihoones on suurepärased võimalused aktiivse harrastusspordiga tegelemiseks. Seal on võimalik osa võtta erinevatest trennidest ja nautida aktiivset eluviisi.
- Kompaktsehoonestusega aladel on avaliku ruumi heakord hästi korraldatud. Seal toimub regulaarne niitmine ning on piisavalt prügikaste, tagades puhtuse.
- Märjamaa vallas on hästi toimiv koolitransport, mis on korraldatud ja organiseeritud efektiivselt. See tagab lastele turvalise ja mugava transpordi kooli ning tagasi koju.

NÕRKUSED

- Avalike ruumide valgustuse puudumine, mis võib tekitada ebamugavust ja turvalisuse probleeme elanikele, eriti öhtustel ja pimedatel aegadel
- Kergliiklusteede võrgustike puudumine, mis pakuksid ohutut ja eraldatud liikumiskeskonda jalakäijatele ja kergliiklusteel liiklejatele.
- Elanike vajadustele mittevastav ühistranspordi korraldus.

2.3 Osalusvõimalused

2.3.1 Aktiivne kogukond ja kaasamine

Kodanikeühenduste arv

Kodanikuaktiivsuse toetamine

Hinnangud

Tark planeerimine

Märjamaa vallas tegutsevad mitmed mittetulundusühingud ja seltsid ning lisaks neile tehakse mitteformaalses vormis vabatahtlikku tööd ning kohaliku kultuurielu arendamist ja elavdamist. Märjamaa valla külade tegevust juhivad Märjamaa Valla Külavanemate Ühendus ja Vigala Külade Ümarlaud. Aktiivsemates külates on valitud külavanemad. Vallas on olemas vabatahtlikud päästjad, abipolitseinikud, Kaitseliidu Lääne maleva Märjamaa malevkond ja naiskodukaitse Märjamaa jaoskond. Märjamaa valla MTÜ-del, SA-del, kodanikuühendustel või üksikisikutel on võimalik toetust taotleda mittetulundusliku tegevuse toetamise korra alusel. Toetuse eesmärgiks on ettevõtlikkuse ja kodanikuühenduste, piir- ja kogukondade üldise arengu (sh huvialase tegevuse, ürituste läbiviimise, kultuuri-, spordi- ja muudes projektides osalemise) toetamine ning harrastuskultuuri kunstilise taseme, järjepidevuse ja mitmekesisuse hoidmine.

Toetavad tegevused

Märjamaa vallas märgatakse ja tunnustatakse erinevate sihtrühmade aktivistide, peetakse meeles aktiivseid kodanikke ning tänatakse neid tehtud töö ja panuse eest, nt Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud kontsertaktusel ning enne COVID pandeemiat külavanemate tänuüritusel. Märjamaa vald nimetab igal aastal Märjamaa aukodaniku ja koos sellega antakse Maarjaristi I klassi kuldrist. Aunimetus antakse füüsilisele isikule elutöö eest, Märjamaa vallale osutatud väljapaistvate teenete eest või vallapoolse erilise austusavaldusena. Samuti antakse Maarjaristi II klassi teenete hõberist kodanikule, kes on andnud olulise panuse Märjamaa valla arengusse. Elanike valdkondlike oskuste ja teadmiste arendamisesse panustavad erinevad MTÜ-d ja ka Naiskodukaitse Märjamaa jaoskond. Korraldatakse erinevaid õppepäevasid, õppereise ning infotunde valla elanikele. Vallas toimuvad ühistegevused koostöös kolmanda sektoriga ja KOV-i allasutustega.

Kogukonna ja kodanikeühenduste kaasamine kohaliku elu korraldamisesse ja strateegilisse planeerimisse ei ole järjepidev ega tulemuslik. Toetus ja koostöö on vähene. Toetavad tegevused on ühekordsed.

Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Kogukonda ja kodanikeühendusi kaasatakse järjepidevalt ja tulemuslikult nii kohaliku elu korraldamisesse kui strateegilisse planeerimisse. Tagatud on pidev tugi ja toimub tihe koostöö. Toetavad tegevused on järjepidevad ja läbimõeldud.

Analüüs

Märjamaa vallas on mitmed mittetulundusühingud, seltsid ja kogukonnaaktiivsed isikud, kes teevad vabatahtlikku

tööd ja arendavad kohaliku kultuurielu. Külade tegevust juhivad Külavanemate Ühendus ja Vigala Külade Ümarlaud. Vallal on vabatahtlikud päästjad, abipolitseinikud, Kaitseliidu Märjamaa malevkond ja naiskodukaitse Märjamaa jaoskond. Mittetulundusühingud ja kodanikuühendused saavad taotleda toetusi erinevatele tegevustele, mis toetavad ettevõtlikkust, kultuuri, spordi ja huvitegevust. Märjamaa vald tunnustab aktiivseid kodanikke erinevate sündmuste ja autasudega ning korraldab valdkondlike oskuste ja teadmiste arendamiseks õppepäevi ja infotunde. Vallas toimub aktiivne ühistegevus kolmanda sektori ja kohaliku omavalitsuse asutuste vahel.

2.3.2 Kohalik kultuurielu

Kohaliku kultuurielu erinevad aspektid

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vallas on mitmeid kultuuriasutusi, sh Märjamaa Valla Rahvamaja, mis asub Märjamaa alevis ning Haimre, Valgu, Varbola, Kivi-Vigala ja Vana-Vigala rahvamajad. Kõikides rahvamajades korraldatakse regulaarselt rahvatantsu- ja laulukooride ringe ning Haimres ja Vana-Vigalas ka näiteringe. Lisaks toimuvad erinevates rahvamajades koolitused, töötoad, peoõhtud, kontserdid ja teatrietendused. Rahvamajades pakutakse tegevusi igas vanuserühmas, alates beebidest kuni eakateni. Märjamaal toimub juba 19 aastat Märjamaa Folk, mis on suunatud kogu valla kogukonnale ning kaasab laiemat kogukonda festivalile. Lisaks korraldatakse valla erinevates piirkondades aastaringiselt erinevaid laataid, kirbuturge ja Märjamaa OTT üritusi. Märjamaa alevis asub kino "Helk", kus näidatakse filme viiel päeval nädalas. Sillaotsa Talumuuseum asub Raplamaal, Märjamaa vallas Veski külas. Märjamaa Valla Raamatukogu asub Märjamaa alevis ning haruraamatukogud asuvad Haimres, Kivi-Vigalas, Lauknas, Sipas, Teenusel, Valguses, Vana-Vigalas ja Varbolas. Need raamatukogud pakuvad mitmekesisest raamatukoguteenust ja lugemisvõimalusi kogu valla elanikele.

Rahastusmudel

Märjamaa vallas tegutsevad rahvamajad, raamatukogud, muuseum ja kino on Märjamaa Valla hallatavad asutused, mille rahastamine toimub valla eelarvest.

Inimkesksus

Kõikides Märjamaa valla asutustes on tagatud ligipääs erivajadustega inimestele. Loodud on parklad nii autodele kui ka jalgratastele, et hõlbustada külastajate liikumist. Lisaks on tagatud ka piisav valgustus, mis tagab ohutu liikumise ka pimedal ajal.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeske lähenemise aspektidega.

Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeske lähenemise aspektidega.

Analüüs

Tuginedes 2020 aasta piirkondlikule elukeskonna uuringule on Märjamaa valla elanikud väga rahul või pigem rahul vaba aja kultuurse veetmise võimalustega (78,8% vastanutest).

2.3.3 Võimalused noorsootöös osalemiseks ning osalus- ja kuuluvuskogemuse saamiseks

Noorsootöö erinevad aspektid

Hinnangud

Tark planeerimine

2021. aastal viidi Märjamaa vallas läbi noorsootöö kvaliteedihindamine. Hindeks 2,2 4-st. Märjamaa Valla Noortekeskus analüüsib noorsootööd regulaarselt ja planeerib tegevusi, otsuseid tuginedes analüüsidele. Kord aastas kogutakse tagasisidet noortelt. Tegevusi planeerides kaardistatakse noortele suunatud tegevused Märjamaa vallas ja välditakse tegevuste dubleerimist. Tegevustes (laagrid, huviringid jne) osalemine on pigem taskukohane. Noorte kaasamine tegevuste planeerimisprotsessi on hea tava Märjamaa vallas. Märjamaa vallas puudub noorte osalus kogude toetamise mehhanismid. Märjamaa Valla Noortekeskuses tegutseb noorteaktiiv, kelle tegevust toetab Märjamaa Valla Noortekeskus. Noortevolikogu puudub vallas.

Rahastusmudel

KOV poolt noortekeskusele rahalised vahendid noorsootöö tegevusteks. 2023 aasta noortekeskuse eelarve on 108 471€. 2022 aasta eelarve oli 106 458€. Tegevusteks taotletakse ka projektidest rahastust.

Inimkesksus

Tegevused sobivad ka erivajadustega noortele Märjamaa noortekeskuses-tegevusi saab ümber organiseerida vastavalt vajadusele. Hoonetes ja avalikus ruumis ei ole läbivalt (igal pool) arvestatud erinevate vajadustega (nt ratatool, nägemispuudega inimese liikumine jne). Noored aktsepteerivad tagasiside küsimist kord aastas. Võimalusel oleks hea tagasisidet küsida 2 korda aastas. Samas küsitakse tagasisidet erinevate tegevuste kohta ka jooksvalt (malev, laagrid).

Noorsootöö olukorda ei analüüsita regulaarselt ning ei ole loodud piisavalt võimalusi kohaliku elu korraldamisse panustamiseks. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega taskukohane osalejale. Tegevuste pakkumisel ei ole arvestatud kõigi vanuserühmade vajaduste ja huvidega (sh erivajadused)

Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Noorsootöö olukorda analüüsitakse regulaarselt ning noortele on loodud võimalused kohaliku elu korraldamisse panustada. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja osalejale taskukohane. Tegevuste pakkumisel on arvestatud erinevate vanuserühmade vajaduste ja huvidega (sh erivajadused).

Analüüs

Noorsootöö teenuse kättesaadavus on Märjamaa vallas tagatud ja toimib hästi.

Arengukohaks on noorsootöötajate töötasu tõstmine ja noorsootöö tegevuse ning noorsootöötajate väärtustamine kui üks osa haridusvaldkonnast.

Märjamaa valla õpilasmaleva väärtustamine ja tagada rahalised vahendid õpilasmaleva toimumiseks.

2.3.4 Noorsootöö ja huvihariduse kättesaadavus KOV-is

Analüüs

Huvikoole on Märjamaa vallas üks ja asub Märjamaa alevis. Noortel võimalus osaleda huvihariduses. Muusikakooli erialade valik mitmekesine, võimalus õppida ka kunstikoolis.

Noorsootööd koordineerib vallas Märjamaa Valla Noortekeskus. Noortetoad asuvad Märjamaa, Sipas, Vana-Vigalas ja Varbolas. 2023. aasta seisuga on Sipa, Vana-Vigala ja Varbola noortetoad suletud. Sipa noored tarbivad noorsootöö teenuseid Märjamaal. Varbolas organiseerib huvitegevust noortele rahvamaja. Vana-Vigalas tarbivad noored huvitegevust rahvamaja kooli huviringides. Valik on väga mitmekesine. Rakendatakse mobiilset noorsootööd ning viiakse läbi noortepäevi.

Noortele jagatakse noorsootöö tegevuste kohta infot koolides ja sotsiaalmeedia kanalites.

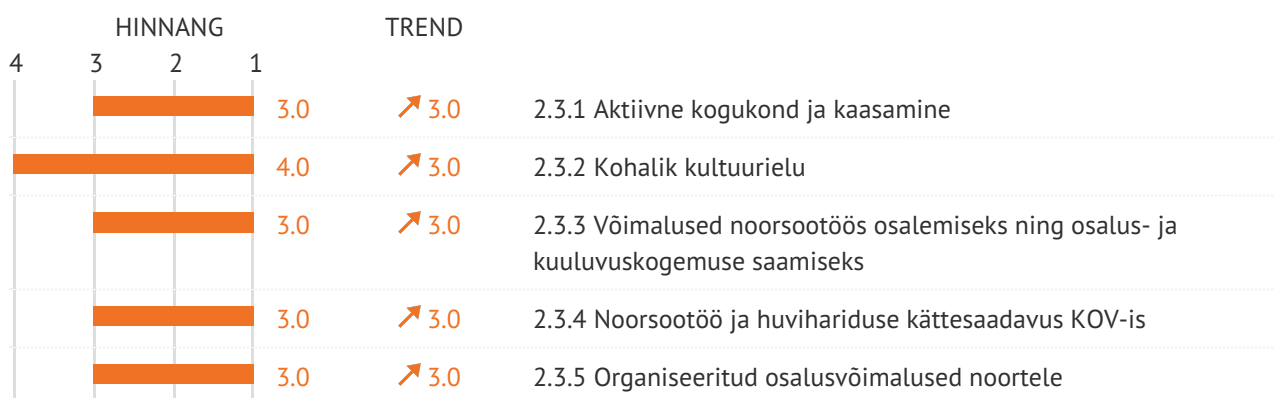
2.3.5 Organiseeritud osalusvõimalused noortele

Analüüs

Märjamaa vallas puudub noortevolikogu.

Tegutseb noorteaktiiv Märjamaa Valla Noortekeskuse juures alates 2018. aasta sügisest. Noorteaktiivi kuulub 2023. aasta seisuga 7 noort.

2.3 Osalusvõimalused. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Märjamaa vallas elavad aktiivsed inimesed, kes panustavad üheskoos valla elukeskkonna loomisesse ja arendamisesse. Vallas toimub aktiivne kultuurielu ning loodud on mitmed võimalused osaleda huvitegevuses. Igaühel on võimalik leida midagi oma maitsele.

Kõigil Märjamaa valla elanikel on võimalik anda enda panus kaasavasse eelarvesse tehes seda ettepanekute esitamisel või siis oma hääle andmisel meelepärasele ettepanekule.

Märjamaa vald kaasab inimesi kavandatavatesse planeeringutesse.

Kõikidel kodanikel on võimalik anda infot või tagasisidet Märjamaa vallavalitsuse üldmeilile, telefoni teel või veebivormis.

Märjamaa vallas toimub kodanike kaasamine, kuid seda peamiselt tööealiste inimeste ja noorte hulgas. Vanemaeealiste võimalused valla elus kaasa rääkida on hetkel kehvapoolsed, kuna kaasamistegevused on peamiselt seotud digivõimekusega.

3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet

TUGEVUSED

- Teotahtelised ja aktiivsed inimesed
- Mitmekülgsed huvihariduse ja huvitegevuse võimalused
- Mitmekesine ja aktiivne kultuurielu ja kvaliteetsed kultuuriobjektid

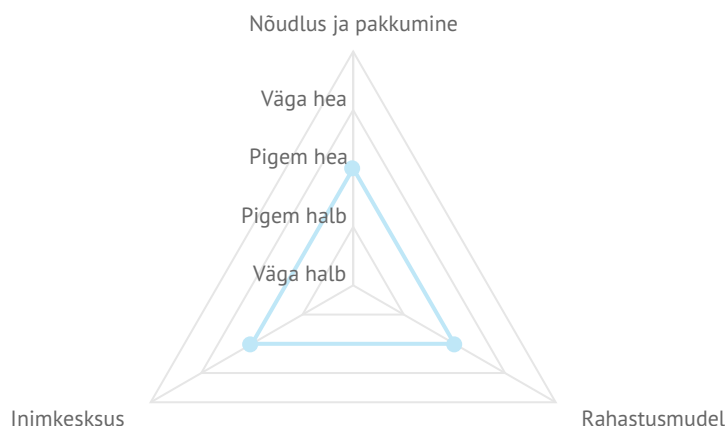
NÕRKUSED

- Elanikkonna vähenemine ja vananemine
- Piiratud ühistranspordiühendus, eriti neile, kes vajavad juurdepääsu tervishoiuteenustele, sotsiaalsetele teenustele ja muudele olulistele asutustele väljaspool oma elukohapiirkonda
- Valla arvamuse küsimisel ja kaasamisel tendents pöörata põhirõhk noortele ja tööealistele elanikele, jättes vähem tähelepanu vanemaealiste elanike seisukohtadele

3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused

3.1.1 Esmatasandi tervishoiuteenus kättesaadavus

Esmatasandi tervishoiuteenus

Joonis 3.1.1.a Esmatasandi tervishoiuteenus

Kirjeldused ja hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vallas osutavad tervishoiuteenust Märjamaa Arsti OÜ ja Märjamaa Perearstikeskus OÜ. Kokku on Märjamaa vallas 4 perearstinimistut. Väikseim nimistu on ligi 1400 patsiendiga ning suurim nimistu üle 2200 patsiendi. Märjamaa Perearstikeskus OÜs on 2 perearsti ja 5 öde, osutatakse ämmaemanda teenust, kus teenindatakse perearstikeskuse patsiente, saatekirja alusel teenindab füsioterapeut ning lisaks pakutakse koduõde teenust perearsti vm saatekirjaga. Märjamaa Lisaks toimub üks kord kuus öe vastuvõtt Varbolas. Perearstikeskuses puudub vaimse tervise öde. Märjamaa Arstid OÜ-s on 3 perearsti ja 3 öde. Kivi-Vigala terviskeskuses toimub perearsti vastuvõtt 1x nädalas ning

pereõe vastuvõtt esmaspäevast reedeni. Märjamaa Haigla AS ruumides toimub 1 x nädalas naistearsti vastuvõtt ja 2x nädalas ämmaemanda vastuvõtt. Hambaravi teenust lastele ja täiskasvanutele osutavad Märjamaa vallas kaks hambaravi asutust Margarita Puusta Hambaravi OÜ ja OÜ Haldja hambaravi. Märjamaa vallas tegutseb 3 apteeki: OÜ Märjamaa Apteek, Benu Apteek Eesti OÜ ja OÜ Vigala Apteek.

Rahastusmudel

Perearsti teenus on rahastatud haigekassa lepinguga.

Inimkeskus

Märjamaa Perearstikeskusesse ja Märjamaa haiglasse, kus toimub Märjamaa Arsti OÜ vastuvõtt saab siseneda ratastooliga. Vajadusel teevad pereõed koduvisiite ja võimalus on kasutada koduõe teenust, kui patsient ei saa vastuvõtule tulla (nt vaja anda analüüsid, sidumised jm). Samuti on ka teistesse tervishoiu asutustesse ligipääs erivajadustega inimestele tagatud.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Analüüs

Märjamaa vallas on esmatasandi tervishoiuteenus tagatud heal tasemel. Märjamaa Perearstikeskus on kaasajastanud oma keskust viimastel aastatel (tervisekeskus) ja loonud läbi selle tingimused, et pakkuda füsioterapeudi ja massööri teenust. Samuti on keskus muutunud ligipääsetavamaks ka ratastooliga patsientidele.

Tuleb tõdeda, et Märjamaa vallas ei ole piisavalt perearste, nimistud on suured ja töökoormust palju. Samuti puudub psühholoogi ja vaimse tervise õe teenus puudub mida oleks väga vaja.

3.1.2 Eriarstiabi kättesaadavus

Eriarstiabi teenus

Kirjeldused ja hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Eriarsti vastuvõtule pöördumiseks on vaja saatekiri (v.a. silmaarsti ning naha- ja suguhaiguste arsti, günekoloogi ja psühhiaater). Lähim eriarstiabi teenus on kättesaadav Rapla Haiglas ning perearstid suunavad patsiente ka Pärnu ja Tallinna haiglades. Juhtumipõhiselt toetatakse abivajajaid sotsiaaltransporditeenuse osutamisega.

Rahastusmudel

Eriarstiabi teenust rahastab Eesti haigekassa, samuti on võimalik patsiendil kasutada tasulist teenust.

Inimkeskus

Eriarstide vastuvõttu pöördumiseks näiteks liikumisraskuste korral on võimalik kasutada sotsiaaltranspordi. Juhtumipõhiselt toetatakse abivajajaid sotsiaaltransporditeenuse osutamisega ning vastavalt

vajadusele abistavad inimest asjaajamisel koduteenuse osutajad.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

○ ○ ○ ○
Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Analüüs

Märjamaa vallas tuleb eriarstiabi saamiseks pöörduda lähedalasuvatesse suurematesse linnadesse nagu Rapla, Tallinn või Pärnu. Puudust tuntakse täiskasvanutele psühholoogi ja vaimse tervise õe teenuse osutamisest.

Eesti Inimarengu aruande 2023 alusel kasvab Eestis inimeste eluga rahulolu jätkuvalt, kuigi koroonaaeg tõi tagasilööke. Sama kehtib ka Märjamaa vall kohta. 2022. aastal mõjutas eluga rahulolu mitu vaimse tervise tegurit, nagu depressiivsus, koroonastress, aga ka optimism ja lootusrikas tulevikuvaade. Võimalik, et just vaimse tervise probleemid on põhjus, miks eluga rahulolu 2022. aasta alguseks eelmise aastaga võrreldes keskmiselt pisut langes. Vaimse tervise probleemid nõuavad, et inimesed ja kogukonnad oleksid valmis panustama lahenduste leidmisse.

3.1.3 Koolilaste tervise ülevaatused

Koolilaste tervise ülevaatused

Hinnangud

Ennetavad teenused

Märjamaa gümnaasiumis on kooliõde, kes töötab esmaspäevast reedeni. Kooliõde tegeleb erinevate ülesannetega, sealhulgas esmaabi osutamisega, vaksineerimisega (vanemate nõusolekul) ning regulaarsete tervisekontrollide läbiviimisega 1., 3., 7. ja 10. klassidele. Vaksineerimist teostatakse 6., 7. ja 9. klasside õpilastele. Pereõde külastab ka Varbola algkooli kaks korda aastas ning Valgu põhikooli üks kord kuus, et teostada terviseuuringuid. Vana-Vigala põhikoolis töötab pereõde esmaspäevast reedeni ning Kivi-Vigala Tervisekeskuses on pereõde vastuvõtt samuti esmaspäevast reedeni.

Tugi abivajajatele

Märjamaa kooliõde pakub mitmeid teenuseid, sealhulgas nõustamist, ennetustööd, toitumisenõustamist, vaimse tervise probleemidega laste nõustamist ning tubaka-, e-sigarettide- ja alkoholi ennetust. Märjamaa valla koolides teostab psühholoogilist nõustamist valla psühholoog. Märjamaa gümnaasiumis toimub psühholoogiline nõustamine eelneval kokkuleppel kolm korda nädalas. Kivi-Vigala koolimajas korraldatakse psühholoogilist nõustamist vähemalt kord kuus reedeti. Koolides on tagatud ka sotsiaalpedagoogi, eripedagoog-logopeedi ja hariduslike erivajadustega õpilaste koordineerija teenused.

Toetavad tegevused

Märjamaa koolides kasutatakse ennetuslike sõnumite edastamiseks

lapsevanematele mitmeid kanaleid, mille hulka kuuluvad Stuudium, kooli koduleht ja sotsiaalmeedia platvormid. Lisaks on suurepäraseks vahendajateks klassijuhatajad ja lapsed, kes aitavad edastada ennetuslikke sõnumeid lapsevanematele.

Ennetavaid teenuseid ei ole piisavalt. Tugi abivajajatele ei ole piisav. Toetavad tegevused on ühekordsed.

○ ○ ○ ○
Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

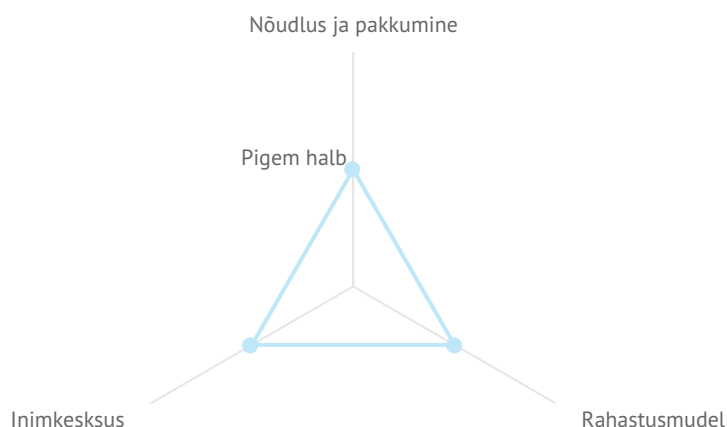
Ennetavad teenused on piisavalt ja vastavad vajadustele. Tugi abivajajatele on kättesaadav ja vastab vajadustele. Toetavad tegevused on läbimõeldud ja järjepidevad.

Analüüs

Tugiteenused Märjamaa gümnaasiumis ei vasta õpilaste vajadustele, seega oleks vaja vähemalt 2 sotsiaalpedagoogi, täiskohaga koolipsühholoogi ja täiskohaga hariduslike erivajadustega õpilaste koordineerijat. Koolitervishoiu teema vajab arendamist, arutelusid, analüüsimist ja hiljem ennetustegevuse planeerimist.

3.1.4 Nõustamisteenuste kättesaadavus

Psühholoogiline individuaalnõustamine

Joonis 3.1.4.a Nõustamisteenuste kättesaadavus

Kirjeldused ja hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vallas on psühholoogiline individuaalnõustamine lastele tagatud koolitasandil või võimaldatud teiste teenuste osutajate juures. Lisaks on võimalik nõustamisteenusele saada tervishoiusüsteemi kaudu. Märjamaa vallas puudub psühholoogiline individuaalnõustamine täiskasvanutele. Selleks, et saada individuaalset psühholoogilist nõustamist, tuleb täiskasvanutel omal algatusel leida sobiv koht ja

broneerida aeg psühholoogi vastuvõtule perearsti saatekirja alusel.

Rahastusmudel

Psühholoogilise individuaalnõustamise teenuse rahastamismudel sõltub teenuse osutajast ning omaosalus teenuse eest võib varieeruda sõltuvalt konkreetsest teenusest.

Inimkesksus

Vajadus on koduga täiendavat teavet ja teha koostööd Märjamaa valla sotsiaalosakonnaga ning ekspertidega, et välja töötada ja rakendada meetmed, mis tagavad erivajadustega inimestele ligipääsu teenustele.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

○ ○ ○ ○
Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Psühholoogiline perenõustamine**Hinnangud****Nõudlus ja pakkumine**

Märjamaa vallas puudub psühholoogiline perenõustamine, kuid erinevate teenuste osutajate juures on see võimaldatud.

Rahastusmudel

Psühholoogilise perenõustamise teenuse rahastamine toimub kohaliku omavalitsuse (KOV) poolt eraldatavast eelarvest ning pere omaosalusest.

Inimkesksus

Psühholoogilisele perenõustamisele on võimalik suunata erivajadusega inimene asukohta, kus on tagatud vajadustele lähtuv ligipääs. Samuti on võimalik suunata pere erinevates keeltes, nt inglise, vene jne keeles toimuvale nõustamisele, et tagada keeleline sobivus ja arusaadavus.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

○ ○ ○ ○
Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Sõltuvusprobleemidega isikute ja perede psühholoogiline nõustamine**Hinnangud****Nõudlus ja pakkumine**

Märjamaa vallas kohapeal puudub sõltuvusprobleemidega isikute ja perede psühholoogiline nõustamine (psühholoogi), kuid on võimaldatud

erinevate teenuste osutajate juures. Koolides teostab vähesel määral nõustamist kooliõde ja koolipsühholoog. Märjamaa Perearstikeskuses pakutakse oma patsientidele tubakast loobumise nõustamise teenust. Lisaks on kõik arstid ja pereõed läbinud ALVAL koolituse (pidev skriinimine, vajadusel nõustamised, edasi suunamised).

Rahastusmudel

Teenuse rahastamine toimub kohaliku omavalitsuse (KOV) poolt eraldatavast eelarvest ning pere omaosalusest. Märjamaa Perearstikeskuses on teenus rahastatud HK lepinguga.

Inimkesksus

Ligipääs erivajadusega inimesele ei ole teada. Sõltuvusprobleemidega isik ja pere on võimalik suunata erinevates keeltes, nt inglise, vene jne keeles toimuvale nõustamisele, et tagada keeleline sobivus ja arusaadavus.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

○ ○ ● ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Kriisinõustamine

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vallas puudub kohapeal kriisinõustamine, kuid on võimaldatud erinevate teenuste osutajate juures.

Rahastusmudel

Märjamaa vallavalitsuse sotsiaalosakond hindab inimese kriisinõustamise vajadust ning vajadusel pakutakse abivajajale tuge ja abi.

Inimkesksus

Ligipääs erivajadusega inimesele ei ole teada. Kriisinõustamiseks on võimalik suunata inimene erinevates keeltes, nt inglise, vene jne keeles toimuvale nõustamisele, et tagada keeleline sobivus ja arusaadavus.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

○ ○ ● ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Eneseabi grupid (gruppide nõustamine)

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vallas puudub kohapeal eneseabi nõustamise teenus, kuid erinevate teenuste osutajate juures mujal on võimalik leida vastavat abi. Koolides tegeleb sotsiaalpedagoog väikeklasside õpilaste omavahelise suhtluse nõustamisega. Väikeklassis mõnele lapsele pakutakse eraviisilist nõustamist, mille eesmärk on individuaalselt toetada ja juhendada last tema konkreetsetes vajadustes.

Rahastusmudel

Teenuse rahastamine toimub ka kohaliku omavalitsuse (KOV) poolt eraldatavast eelarvest.

Inimkesksus

Ligipääs erivajadusega inimesele ei ole teada. Eneseabi gruppidesse on võimalik suunata inimene erinevates keeltes, nt inglise, vene jne keeles toimuvale nõustamisele, nt Tallinnasse, et tagada keeleline sobivus ja arusaadavus.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

☐ Väga halb
 ☐ Halb
 ☒ Pigem halb
 ☐ Pigem hea
 ☐ Väga hea

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Raseduskriisi nõustamine**Hinnangud****Nõudlus ja pakkumine**

Raseduskriisi nõustamine Märjamaa vallas puudub. Vajadusel on võimalik abivajaja suunata sobiva teenusepakkuja juurde, lähim teenusepakkuja on Raplas (Erapolikliniik Praxis).

Rahastusmudel

Teenuse rahastamine toimub Haigekassa poolt.

Inimkesksus

Ligipääs erivajadusega inimesele ei ole teada. Raseduskriisi nõustamiseks on võimalik suunata inimene erinevates keeltes, nt inglise, vene jne keeles toimuvale nõustamisele, nt Tallinnasse, et tagada keeleline sobivus ja arusaadavus.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

☐ Väga halb
 ☐ Halb
 ☒ Pigem halb
 ☐ Pigem hea
 ☐ Väga hea

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Noorte seksuaaltervise alane nõustamine

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Noorte seksuaaltervise nõustamisega tegeleb vähesel määral kooliõde. Lapsevanema nõusolekul teostatakse HPV-viiruse vaktsineerimist alates 6. klassist. Noortenõustamise lähim teenusepakkuja on Raplas (Erapoliiklinik Praxis).

Rahastusmudel

Teenuse rahastamine toimub Haigekassa poolt.

Inimkesksus

Ligipääs erivajadusega inimesele ei ole teada. Noorte seksuaaltervise alaseks nõustamiseks on võimalik suunata inimene erinevates keeltes, nt inglise, vene jne keeles toimuvale nõustamisele, nt Tallinnasse, et tagada keeleline sobivus ja arusaadavus.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Pere- ja beebikool

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vallas puudub pere- ja beebikool. Kord kuus toimub beebiklubi kuni 3-aastastele lastele ja laste mänguhommikud Märjamaa Valla Rahvamajas.

Rahastusmudel

Pere- ja beebikoolide teenuste rahastamine toimub teenuse saaja enda poolt. Teenuse hind ja maksmise tingimused sõltuvalt teenusepakkujast.

Inimkesksus

Ligipääs erivajadusega inimesele ei ole teada.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Muud (juhul kui on)

Kirjeldused ja hinnangud

Teenus

Teenuse kirjeldus:

.

Hinnang:

Väga hea (4)

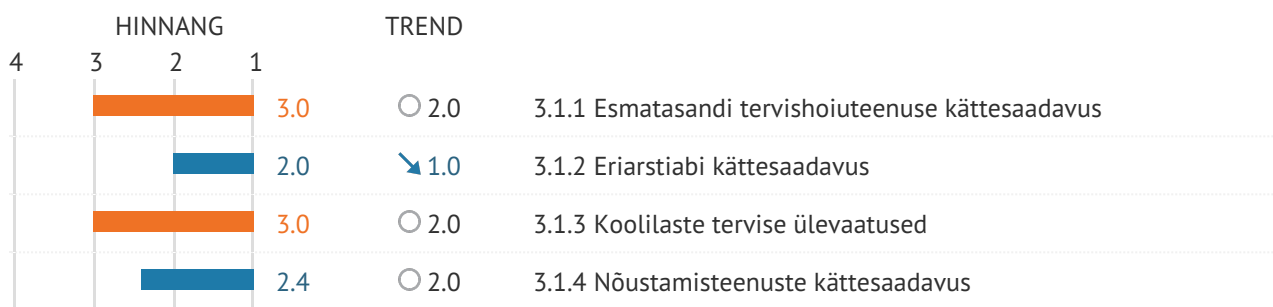
Analüüs

Märjamaa vallas puuduvad erinevad kliendivajadustest lähtuvad teenusepakkujad, kuid valmisolek suunata inimesed erinevatele teenustele on olemas.

Märjamaa Perearstikeskus pakub oma patsientidele tubakast loobumise nõustamise teenust ja tegeldakse alkoholi liigtarvitamise varajase märkamise ja vajadusel nõustamisega.

Suur vajadus on psühholoogi ja perekooli teenusele.

3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Märjamaa vallas on esmatasandi arstiabi ajas paranenud. Märjamaa Perearstikeskus pakub erinevaid teenuseid nagu füsioteraapia, massaaž, ämmaemanda konsultatsioonid ja rasedate vastuvõtt. See tagab kohalikele elanikele osalise tervishoiuteenuste kättesaadavuse.

Märjamaa valla koolides korraldatakse kõigile koolilastele lastevanemate nõusolekul tervisekontrolle, mis võimaldab jälgida laste tervislikku seisundit ja vajadusel tuvastada varakult võimalikke terviseprobleeme.

Eriarsti teenuste kasutamiseks suunab perearst patsiendid saatekirjaga. Kuigi Märjamaa vallas puuduvad kohapeal eriarstide (v.a. günekoloog) vastuvõttud, pööratakse eriarstidele suunamisel tähelepanu sellele, et patsiendid saaksid vajaliku eriarstiabi õigeaegselt ja asjakohaste spetsialistide käest.

Perearstide nimistud Märjamaa vallas on suured ning arstid on eakad.

TUGEVUSED

- Esmatasandi arstiabi kättesaadavus hea.
- Kaasaegne perearstikeskus Märjamaal.

NÕRKUSED

- Tugiteenused lastele on väikesemad nõudlusest.
- Eriarstiabi kättesaadavus on piiratud.
- Perearsti nimistud suured, perearstid eakad ning uusi perearste pole võtta.

3.2 Haridusega seotud teenused

3.2.1 Alushariduse ja lastehoiu kättesaadavus

Alushariduse ja lastehoiu kättesaadavus

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Alushariduse kättesaadavust korraldab kohalik omavalitsus. Märjamaa vallas on kokku 7 lasteaeda, millest 3 on liidetud kooliga. Lisaks on ühtse juhtimisega 2 lasteaeda. Lapsevanematele on loodud paindlik süsteem, st lapsevanemal on õigus taotleda kohta talle sobivas piirkonnas (vabade kohtade olemasolu korral), alternatiiviks 1,5 kuni 3 aastastele lastele on lasteaedade kohtade puudumisel eralastehoid. Viimastel aastal ületab nõudlus pakkumist.

Rahastusmudel

Lapsevanem maksab kohatasu, mis on osaline kate lasteaia majandamiskuludele, personali töötasule, sotsiaalmaksule ning õppevahenditele. Lapsevanema kanda on ka toiduraha. Samas rakendatakse kohatasu diferentseerimist.

Inimkesksus

Alusharidust pakutakse kõigile vallas elavatele vastavas vanuses lastele. Ligipääs asutustele on tagatud ka erivajadustega inimestele.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Analüüs

Märjamaa vallas tagatakse kõigile valla lastele alusharidus. Vallas on kokku 7 lasteaeda ja 1 eralastehoid. Vanemal on õigus valida oma elamiskohale lähimat lasteaeda, samas on vaba koha olemasolul võimalik kasutada ka mõnda teist lasteasutust.

3.2.2 Üldkeskhariduse ja kutsehariduse omandamise toetamine

Üldkeskhariduse ja kutsehariduse omandamise toetamine

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vallas on üks gümnaasium (Märjamaa Gümnaasium), lisaks asub valla territooriumil riigi koolina tegutsev Vana-Vigala Tehnika-ja Teeninduskool.

Inimkesksus

Erivajadustega inimestele on tagatud ligipääs üldkeskhariduse ja kutsehariduse omandamiseks.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

 Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Analüüs

Üldkeskhariduse raames on Märjamaa vallas õpilastele tagatud mitmed toetavad meetmed. Üks neist on tasuta koolitoit, mille eest panustavad nii riik kui ka Märjamaa vald. Lisaks on Märjamaa vallas tagatud koolitransport. See tähendab, et õpilastel on võimalus kasutada koolibussi teenust, mis tagab nende turvalise ja mugava transpordi kooli ning koju.

Märjamaa Gümnaasiumi 9. klassi lõpetajad jätkavad üldjuhul gümnaasiumiõpinguid. Mõned õpilased suunduvad ka erinevatesse kutsekoolidesse või Rapla Gümnaasiumisse, kus nad saavad omandada erialase hariduse või jätkata oma õpinguid keskhariduse tasemel. Märjamaa valla teiste põhikoolide õpilased pigem suunduvad teistesse gümnaasiumidesse või kutsekoolidesse, leides endale sobiva haridustee ja erialase suuna.

3.2.3 Koolikohustust mittetäitvate lastega tegelemine

Valla või linna rakendatavad meetmed koolikohustuse täitmise tagamiseks

Hinnangud

Tark planeerimine

Märjamaa valla koolides jälgitakse õpilaste õppetööst puudumist. Kui õpilase koolikohustuse mittetäitmine on tingitud laiematest pere, tervise vmt probleemidest, siis kaasatakse vajadusel lastekaitse või teised võrgustikupartnerid ja juhtumikorralduslik töö läheb üle lastekaitse spetsialistile.

Toetavad tegevused

Koolides töötavad sotsiaalpedagoogid, HEVKOd ning koostööd tehakse KOVi lastekaitsespetsialistidega.

Valdkonna olukorda ja vastavust vajadustega ei analüüsita regulaarselt. Toetavate tegevuste planeerimine ja elluviimine ei ole kooskõlas vajadustega.

 Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Valdkonna olukorda ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Toetavate tegevuste planeerimine ja elluviimine on kooskõlas vajadustega.

Analüüs

Koolikohustuslik on laps, kes on enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit saanud 7-aastaseks. Koolikohustus kestab kuni põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni.

Vajalik on suurendada tugispetsialistide arvu koolidesse (psühholoog, sotsiaalpedagoog), nõustada vanemaid (koolitused) ning viia koolides läbi arenguvestluseid lapsevanematega.

3.2.4 Hariduslikud tugiteenused

Teenused

Kooli tervishoiutöötaja (kooliõde, tervisedendaja vms)

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Koolitervishoid on tervishoiuvaldkond, mis tegeleb õpilaste tervise edendamise, haiguste ennetamise, tervise järelvalve ja eneseabioskuste arendamisega. Märjamaa valla koolides on tagatud kooliõe teenuse kättesaadavus.

Rahastusmudel

Tervishoiuteenust koolides rahastab haigekassa.

Inimkesksus

Teenus on kõigile kättesaadav.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Eripedagoog

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa valla koolides on tagatud eripedagoogi teenus. Eripedagoogide vajadus on suurem kui on pakkumine.

Rahastusmudel

Teenust rahastatakse riiklikust toetusfondist ning kohaliku omavalitsuse eelarvest.

Inimekesksus

Erivajadustega inimestele ligipääsu tagamise info puudub.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Psühholoog

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa valla koolides on tagatud psühholoogi teenus, kuid see on oluliselt väiksem nõudlusest.

Rahastusmudel

Teenust rahastatakse riiklikust toetusfondist ning kohaliku omavalitsuse eelarvest.

Inimkesksus

Psühholoogi teenuste kättesaadavus on Märjamaa vallas piiratud, kuna nõudlus on suur.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Logopeed**Hinnangud****Nõudlus ja pakkumine**

Märjamaa vallas on logopeediteenus kättesaadav, kuid nõudlus teenusele on suurem. Osaliselt on logopeediteenus tagatud koolides.

Rahastusmudel

Teenust rahastatakse riiklikust toetusfondist ning kohaliku omavalitsuse eelarvest.

Inimkesksus

Logopeedi teenuste kättesaadavus on Märjamaa vallas piiratud, kuna nõudlus on suur.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Sotsiaalpedagoog**Hinnangud****Nõudlus ja pakkumine**

Märjamaa valla koolides on sotsiaalpedagoogide teenuse kättesaadavus tagatud ja kuid nõudlus on suurem kui pakkumine.

Rahastusmudel

Teenust rahastatakse riiklikust tasandus- ja toetusfondist ning kohaliku omavalitsuse eelarvest.

Inimkesksus

Sotsiaalpedagoogi teenuste kättesaadavus on Märjamaa vallas piiratud, kuna nõudlus on suur.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Pikapäevarühm**Hinnangud****Nõudlus ja pakkumine**

Märjamaa valla koolide algklassides on tagatud pikapäevarühmade töö.

rahastusmudel

Pikapäevarühma tööd rahastan KOV.

Inimkesksus

Pikapäevarühma tegevused toimuvad eesti keeles.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Õpilaskodu**Hinnangud****Nõudlus ja pakkumine**

Märjamaa valla haldusterritooriumil on õpilaskodu vaid Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskooli juures Vana-Vigala külas.

Rahastusmudel

Õpilaskodu rahastab riik.

Inimkesksus

Ligipääs erivajadustega inimestele on õpilaskodus tagatud.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise

aspektidega.

Karjäärinõustamine ja karjääriinfo

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Õpilaste karjäärinõustamise ja info jagamisega tegelevad koolide tugipersonal ja karjääripetsialist koostöös Eesti Töötukassa karjäärinõustajatega.

Rahastusmudel

Kõik õpilaste karjäärinõustamisse puutuv on õpilase jaoks tasuta.

Inimkeskus

Peale igat karjäärinõustamist toimuvad regulaarsed tagasiside küsitlused.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Analüüs

Märjamaa vallas on koolipsühholoogi teenuse kättesaadavus ebaühtlane, nõudlus ületab pakkumise. Vallas töötab üks täiskohaga koolipsühholoog, kes käib vajadus- ja võimaluste põhisel kõikides valla üldhariduskoolides, kuid valla koolide õpilaste üldarvu arvestades on soovituslik vähemalt kahe täiskoormusega koolipsühholoogi olemasolu, lähtudes koolipõhisest õpilaste arvust, on vajadus isegi suurem. Märjamaa Gümnaasiumis võiks teenust pakkuda 1,5-2 koolipsühholoogi, et jõuaks teha ennetustööd. Arvestades kollektiivi suurust, võiks mõelda, kuidas pakkuda psühholoogilist tuge õpetajatele. Õpetaja enesetunne mõjutab oluliselt seda, kuidas õpilased koolis käimist tajuvad.

Gümnaasiumile järgneb Vana-Vigala Põhikool, kus vajadus teenuse järele on keskmisest suurem tulenevalt kooli eripärast.

Vana-Vigala Põhikoolis võiks psühholoog igapäevaselt majas viibida (kasvõi osalise tööajaga). Valgu Põhikoolis võiks teenuse kättesaadavus olla regulaarne (nt teatud päeva(de)l nädalas). Kivi-Vigala Põhikoolis ja Varbola Lasteaed-Algkoolis on vajadus väiksem tulenevalt väiksemast õpilaste arvust, kuid regulaarne tugiteenus võiks ka neil olemas olla (vähemalt juhtumipõhiselt).

Õpilastele: psühholoogilise arengu ja toimetuleku hindamine, sekkumiste kavandamine ja läbiviimine toimetuleku parandamiseks koostöös õpetajate ja lapsevanematega, individuaalne tugi ja nõustamine isikliku elu ja õppetööga seotud ning vaimse tervise probleemidega toimetulekul, kriisiennetus ja kliisijärgsed tegevused, ennetustegevused. Lapsevanemale: individuaalne nõustamine lapse arengut, õppimist ja käitumist puudutavates küsimustes.

Koolipsühholoog teeb vajaduspõhiselt koostööd valla lastekaitse- ja sotsiaaltööstespetialistidega õpilaste turvalisuse ja heaolu tagamisel, annab tagasisidet toevajaduse kohta koolides ning vajadusel kaasab koostöös valla sotsiaalosakonnaga asutuseväliseid spetsialiste keerulisemate juhtumite lahendamisse.

Vajadus on suur samuti sotsiaalpedagoogide, eripedagoogide ja logopeedide järele.

3.2.5 Koolivägivalla ja koolikiusamise ennetamine

Koolivägivalla ja koolikiusamise ennetamine

Hinnangud

Ennetavad tegevused

Kooliõpilaste heaolu, sh koolikiusamist analüüsitakse alati juhtumipõhiselt. Järjepideva analüüsi ja seire läbiviimist ennetustegevuse raames raskendab spetsialistide vähesus. Varbola Lasteaed-Algkool on liitunud Kiusamise Vaba Kooli programmiga, Kivi-Vigala Põhikooli ja Märjamaa Gümnaasiumi õpetajad kasutavad VEPA (Veel paremaks!) metoodika elemente tundide läbiviimiseks.

Juhtumi lahendamine

Koolivägivallaga ja koolikiusamisega seotud juhtumeid lahendatakse operatiivselt kaasates kõik osapooled. Üldjuhul on juhtumite lahendajaks sotsiaalpedagoog. Tõsisemate juhtumite korral on kaasatud ka noorsoopolitseid.

Toetavad tegevused

Märjamaa valla igal koolil on kooli kodukord ja hädaolukorra lahendamise plaanid. Õpilasi on teavitatud lasteabi telefonist, kuhu on võimalik helistada 24/7.

Ennetavaid teenuseid ei ole piisavalt. Tugi abivajajatele ei ole piisav. Toetavad tegevused on ühekordsed.

○ ○ ○ ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Ennetavad teenuseid on piisavalt ja vastavad vajadustele. Tugi abivajajatele on kättesaadav ja vastab vajadustele. Toetavad tegevused on läbimõeldud ja järjepidevad.

Analüüs

Koolivägivall on olukord, kus mistahes kooli kuuluv isik hirmutab, ähvardab, väärkohtleb või ründab teist kooli kuuluvat isikut. Koolikiusamine on koolivägivalla alaliik, korduv pahatahtlik käitumine. Kiusamine koolis võib toimuda nii laste kui täiskasvanute vahel, lapse kiusajaks võib olla koolis töötav täiskasvanu ja vastupidi – laps võib kiusata mõnda täiskasvanut.

Märjamaa vald toetab koolide osalemist kiusuennetuse programmides. Leida tuleb lahendusi, kuidas toetada tugispetsialiste nende töös, et nad ei oleks ülekoormatud.

3.2 Haridusega seotud teenused. Kokkuvõte

HINNANG		TREND	
4	3 2 1		
		3.0	↗ 3.0
		3.0	↗ 3.0
		2.0	○ 2.0
		2.6	○ 2.0
		3.0	↗ 3.0

3.2.1 Alushariduse ja lastehoiu kättesaadavus

3.2.2 Üldkeskhariduse ja kutsehariduse omandamise toetamine

3.2.3 Koolikohustust mittetäitvate lastega tegelemine

3.2.4 Hariduslikud tugiteenused

3.2.5 Koolivägivalla ja koolikiusamise ennetamine

Kokkuvõte:

Märjamaa vallas on tagatud lastele igas haridusasutuses, nii lasteaedades kui ka koolides, abi tugipersonalilt (psühholoog, sotsiaalpedagoog, eripedagoog, hariduslike erivajadustega laste tegevuse koordinaator, logopeed). Samas võiks haridusvaldkonnas võiks olla rohkem tugispetsialiste (logopeed, eripedagoog, psühholoog, sotsiaalpedagoog).

Teenused on abivajavate laste ja nende perede jaoks tasuta kättesaadavad.

Tugispetsialistide töötasud on võrdsustatud õpetajate töötasu alammääraga.

TUGEVUSED

- Ühtlane ja mitmekülgne haridusvõrk.
- Hariduse-ja sotsiaalvaldkonna hea koostöö toetavate teenuste korraldamisel.
- Osaliselt kaetud tugispetsialistidega.

NÕRKUSED

- Tugispetsialistide vähesus.
- Tugispetsialistide ülekoormatus.
- Personali järelkasv haridusvaldkonnas ei ole piisav. Puudu on nii kvalifitseeritud õpetajatest kui tugispetsialistidest.

4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine

4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused

4.1.1 KOV osutatavad sotsiaalteenused

KODUTEENUS

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Nõudlus ja pakkumine on tasakaalus. Märjamaa vald osutab aastas koduteenust keskmiselt 67-le kliendile. Märjamaa vallas osutab koduteenust ka eraettevõtja, kellelt abivajajad saavad vajadusel ise teenust osta (vajadusel on vald aidanud teenuse eest osaliselt või täielikult tasuda).

Rahastusmudel

Märjamaa valla poolt osutatav koduteenus on rahastatud KOV eelarvest.

Inimkesksus

Abivajava inimese teenusevajaduse hindamine toimub lähtuvalt kliendi vajadustest

Teenuse pakkumise võimekus ei ole piisav nõudluse rahuldamiseks. Ootejärjekorrad on liiga pikad. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta inimese suutlikkust omaosalust tagada. Teenuse korraldamisel ja osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemisega.

Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Teenuse pakkumise võimekus ületab nõudluse. Ootejärjekordi ei ole või on need mõistliku pikkusega. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab abivajaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

VÄLJASPOOL KODU OSUTATAV ÜLDHOOLDUSTEENUS

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa valla haldusterritooriumil on 3 väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse osutajat: Vigala Hooldekodu OÜ, Kuuda Hooldekodu OÜ ja Märjamaa Haigla AS. Vigala Hooldekodus on 34 hoolduskohta, Kuuda Hooldekodus 54 ja Märjamaa Haiglas 38 hoolduskohta. Seisuga 01.05.2023 oli Märjamaa vallast kokku 89 inimest üldhooldusteenusel 11-s erinevas hooldekodus.

Rahastusmudel

Üldhooldusteenuse korral tasub klient ise teenuse kulud. Kui kliendil pole piisavalt isiklikke vahendeid, võivad lepingulised kohustlased ja/või ülalpidamiskohustlased olla kohustatud teenuse kulusid katma. Vajadusel võib ka kohalik omavalitsus (KOV) osaleda teenuse kulude katmisel. 2022.a. osales Märjamaa vald üldhooldusteenuse kulude katmisel kokku summas 188 693 eurot. 2021.a osales Märjamaa vald üldhooldusteenuse kulude katmisel kokku summas 173 941 eurot. 2020.aastal osales Märjamaa vald 43 kliendi üldhooldusteenuse eest tasumisel kokku summas 150 485 eurot. 2019.aastal osales Märjamaa vald 48 kliendi üldhooldusteenuse eest tasumisel. Väljaspool isiku kodu osutatava üldhooldusteenuse kulu kokku oli 2019.aastal 124 507 eurot. 2018.aastal osales Märjamaa vald 42 kliendi üldhooldusteenuse eest tasumisel. Väljaspool isiku kodu osutatava üldhooldusteenuse kulu kokku oli 97 997

eurot. 01.07.2023 jõustub hooldusreform.

Inimkesksus

Abivajava inimese teenusevajaduse hindamine toimub lähtuvalt kliendi vajadustest. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskuse aspektidega.

Teenuse pakkumise võimekus ei ole piisav nõudluse rahuldamiseks. Ootejärjekorrad on liiga pikad. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta inimese suutlikkust omaosalust tagada. Teenuse korraldamisel ja osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemisega.

○ ○ ● ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse pakkumise võimekus ületab nõudluse. Ootejärjekordi ei ole või on need mõistliku pikkusega. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab abivajaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

TÄISEALISE ISIKU HOOLDUS**Hinnangud****Nõudlus ja pakkumine**

Märjamaa vallas on aastas orienteeruvalt 55-60 täisealist isikut, kes vajavad hooldusteenust ja kellele on määratud hooldaja.

Rahastusmudel

Täisealise isiku hooldajale makstakse hooldajatoetust valla eelarvest.

Inimkesksus

Abivajava inimese teenusevajaduse hindamine toimub lähtuvalt kliendi vajadustest. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskuse aspektidega. Isikuhoidajate hoolduskoormus on suur.

Teenuse pakkumise võimekus ei ole piisav nõudluse rahuldamiseks. Ootejärjekorrad on liiga pikad. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta inimese suutlikkust omaosalust tagada. Teenuse korraldamisel ja osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemisega.

○ ○ ● ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse pakkumise võimekus ületab nõudluse. Ootejärjekordi ei ole või on need mõistliku pikkusega. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab abivajaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

TUGIISIKUTEENUS**Hinnangud****Nõudlus ja pakkumine**

Märjamaa vald osutab peretöötaja-tugiisikuteenust ja tugiisikuteenust toimetulekuraskustes peredele ning erivajadustega täiskasvanutele ja lastele. Peretöötaja-tugiisikuteenust saab aastas keskmiselt 12 peret (lapsi nendes peredes keskmiselt 26). Tugiisikuteenust osutatakse aastas keskmiselt 4-le suure hooldusvajadusega lapsele ja 6-le täisealisele erivajadusega isikule.

Rahastusmudel

Peretöötaja-tugiisikuteenus ja tugiisikuteenus on rahastatavad valla eelarvest.

Inimkesksus

Abivajava inimese teenusevajaduse hindamine toimub lähtuvalt kliendi

vajadustest. Teenuse osutamisel on arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

Teenuse pakkumise võimekus ei ole piisav nõudluse rahuldamiseks. Ootejärjekorrad on liiga pikad. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta inimese suutlikkust omaosalust tagada. Teenuse korraldamisel ja osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemisega.

☐ Väga halb
 ☐ Halb
 ☒ Pigem halb
 ☐ Pigem hea
 ☐ Väga hea

Teenuse pakkumise võimekus ületab nõudluse. Ootejärjekordi ei ole või on need mõistliku pikkusega. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab abivajaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

ISIKLIKU ABISTAJA TEENUS

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vallas isikliku abivajaja teenust ei ole vajatud.

Rahastusmudel

Teenuse eest tasub üldjuhul teenuse saaja ja vastavalt vajadusele KOV.

Inimkesksus

Abivajava inimese teenusevajaduse hindamine toimub lähtuvalt kliendi vajadustest. Teenuse osutamisel on arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

Teenuse pakkumise võimekus ei ole piisav nõudluse rahuldamiseks. Ootejärjekorrad on liiga pikad. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta inimese suutlikkust omaosalust tagada. Teenuse korraldamisel ja osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemisega.

☐ Väga halb
 ☐ Halb
 ☒ Pigem halb
 ☐ Pigem hea
 ☐ Väga hea

Teenuse pakkumise võimekus ületab nõudluse. Ootejärjekordi ei ole või on need mõistliku pikkusega. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab abivajaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

SOTSIAALTRANSPORT

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Sotsiaaltransporditeenust korraldab ja osutab Märjamaa vald, kuid teenuse osutamises osalevad ka eraettevõtjad.

Rahastusmudel

Sotsiaaltranspordi rahastamisel osalevad teenuse saaja, teenuse saaja ülalpidajad ja vald.

Inimkesksus

Abivajava inimese teenusevajaduse hindamine toimub lähtuvalt kliendi vajadustest. Teenuse osutamisel on arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

Teenuse pakkumise võimekus ei ole piisav nõudluse rahuldamiseks. Ootejärjekorrad on liiga

☐ Väga halb
 ☐ Halb
 ☒ Pigem halb
 ☐ Pigem hea
 ☐ Väga hea

Teenuse pakkumise võimekus ületab nõudluse. Ootejärjekordi ei ole või on need mõistliku pikkusega.

pikad. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta inimese suutlikkust omaosalust tagada. Teenuse korraldamisel ja osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemisega.

Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab abivajaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

VÕLANÕUSTAMISTEENUS

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vald korraldab kliendile vastava abivajaduse selgumisel võlanõustamisteenuse. 2021.a suunas vald 5 inimest võlanõustamisteenusele ning tasus teenuse eest. 2022.a oli võlanõustamisabi saanud kliente samuti 5.

Rahastusmudel

Võlanõustamisteenuse eest tasub isik ise ja/või KOV.

Inimkesksus

Abivajava inimese teenusevajaduse hindamine toimub lähtuvalt kliendi vajadustest. Teenuse osutamisel on arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

Teenuse pakkumise võimekus ei ole piisav nõudluse rahuldamiseks. Ootejärjekorrad on liiga pikad. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta inimese suutlikkust omaosalust tagada. Teenuse korraldamisel ja osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemisega.

○ ○ ● ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse pakkumise võimekus ületab nõudluse. Ootejärjekordi ei ole või on need mõistliku pikkusega. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab abivajaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

VARJUPAIGATEENUS

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vald ostab varjupaigateenust koostööpartnerilt Sotsiaalhoole Ühing aastas keskmiselt 4-le kliendile. Täiendavalt ostab vald Töömajateenust. Töömaja pakub üheaastast töökeskset rehabilitatsiooni, et vabaneda sõltuvusest.

Rahastusmudel

Varjupaigateenuse rahastamisel osaleb klient omavahenditega ning vald.

Inimkesksus

Abivajava inimese teenusevajaduse hindamine toimub lähtuvalt kliendi vajadustest. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskuse aspektidega.

Teenuse pakkumise võimekus ei ole piisav nõudluse rahuldamiseks. Ootejärjekorrad on liiga pikad. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta inimese suutlikkust omaosalust tagada. Teenuse

○ ○ ● ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse pakkumise võimekus ületab nõudluse. Ootejärjekordi ei ole või on need mõistliku pikkusega. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab abivajaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on

korraldamisel ja osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemisega.

arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

ELURUUMI TAGAMISE TEENUS

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa valla omandis on kokku 41 eluruumi, mida kasutatakse eluruumi tagamise teenuse osutamiseks. Aastas saavad selle teenuse osutamist kokku 76-82 inimest.

Rahastusmudel

Eluruumi tagamise teenust rahastab Märjamaa vald. Teenusesaaja osaleb eluasemekulude tasumisel.

Inimkesksus

Abivajava inimese teenusevajaduse hindamine toimub lähtuvalt kliendi vajadustest. Teenuse osutamisel on arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

Teenuse pakkumise võimekus ei ole piisav nõudluse rahuldamiseks. Ootejärjekorrad on liiga pikad. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta inimese suutlikkust omaosalust tagada. Teenuse korraldamisel ja osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemisega.

 Väga halb Halb Pigem hea Väga hea

Teenuse pakkumise võimekus ületab nõudluse. Ootejärjekordi ei ole või on need mõistliku pikkusega. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab abivajaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud kõikide inimkeskuse aspektidega.

MILLISEID TEENUSEID KOV LISAKS OSUTAB?

Hinnangud

Teenus 1

Teenuse nimi:

Päevakeskusteenus

Teenuse kirjeldus:

Teenust osutatakse Märjamaa Sotsiaalkeskuses. Teenus loob eakatele ja puuetega inimestele võimaluse suhtlemiseks ja huvialaseks tegevuseks.

Hinnang:

Väga hea (4)

Teenus 2

Teenuse nimi:

Pesupesemise teenus

Teenuse kirjeldus:

Tagatud on pesupesemise teenus haavatavale sihtrühmale. Teenust osutatakse Märjamaa Sotsiaalkeskuses.

Hinnang:

Väga hea (4)

Teenus 3

Teenuse nimi:

Sauna ja dušši teenus

Teenuse kirjeldus:

Sauna ja dušši teenus haavatavale sihtrühmale. Teenust osutatakse Märjamaa Sotsiaalkeskuses.

Hinnang:

Väga hea (4)

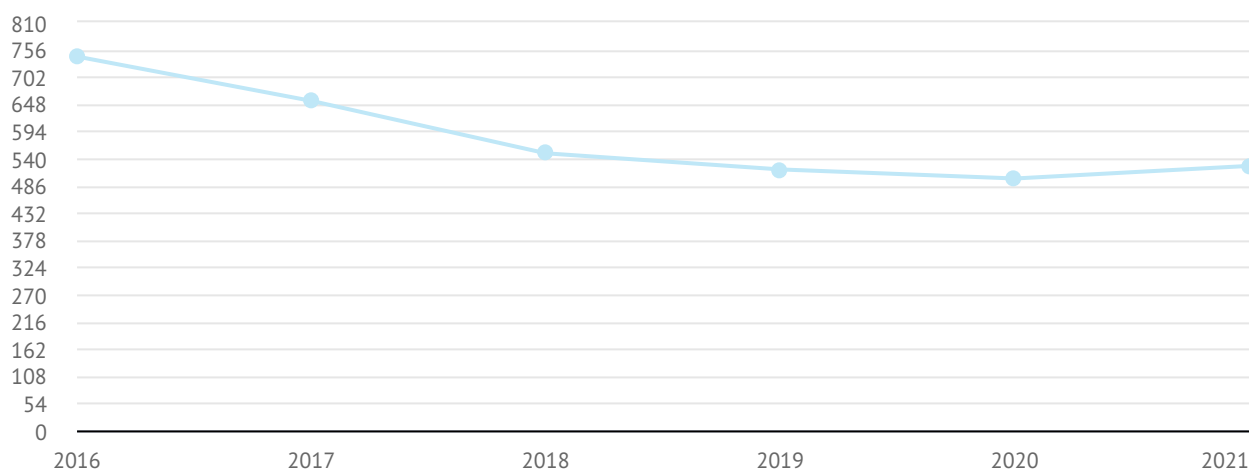
Analüüs

Märjamaa vallas on tagatud kõik sotsiaalhoolekande seadusest tulenevad kohustuslikud teenused abivajajatele ning lisaks on loodud valla initsiatiivil täiendavad teenused. Kõigi nende sotsiaalteenuste eesmärk on aidata inimestel saavutada iseseisev toimetulek.

Koduteenuse osutamisel on vaja tähelepanu pöörata isikuhooldusega seonduvatele arendustele. Lisaks vajab Märjamaa vald välja töötamist päevahoiuteenuse, mis võimaldaks inimestel päeva jooksul osaleda tegevustes ja saada vajalikku toetust ning hooldust. Samuti on oluline välja töötada igapäevaelu toetavad teenused, mis aitavad inimestel toime tulla erinevates igapäevaelu valdkondades, nagu toiduvalmistamine, koristamine, riietumine jne. Lisaks tuleks luua vanemlust toetav abisüsteem, mis pakub tuge ja abi vanematele nende lapsevanemliku rolli täitmisel ning toetab peresid erinevate väljakutsete lahendamisel. Nende teenuste väljatöötamine ja täiustamine aitab tagada, et abivajajad saaksid kvaliteetse ja individuaalselt kohandatud toetuse ning suudaksid saavutada ja säilitada iseseisvat toimetulekut.

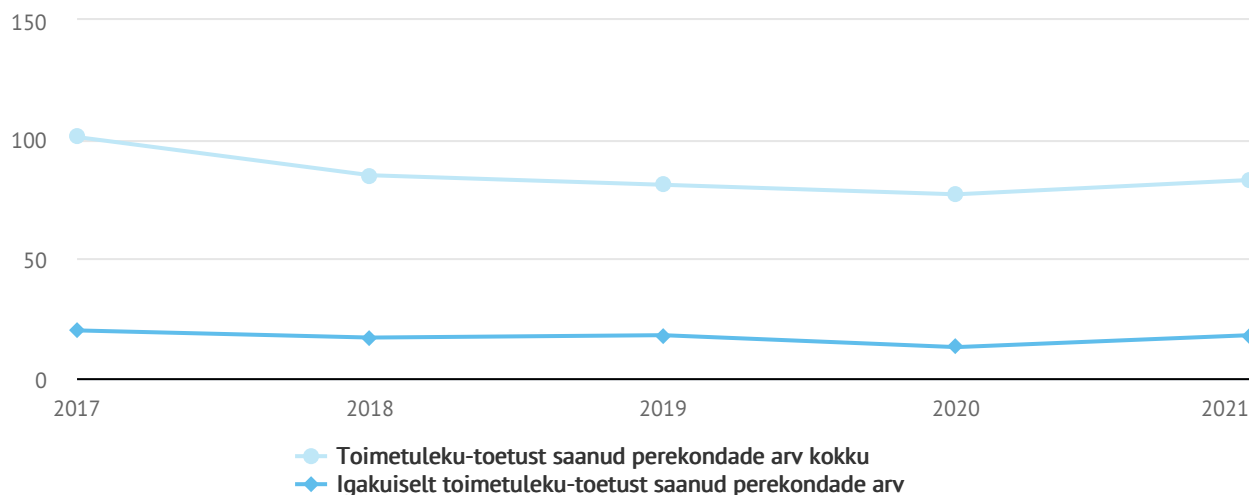
4.1.2 Toimetulekutoetuse saajad

Toimetulekutoetuse saajate hulk

Joonis 4.1.2 .a Toimetulekutoetuse saajate hulk

Toimetulekutoetust saanud perekonnad

Joonis 4.1.2 .b Toimetulekutoetust saanud perekonnad

Toimetulekutoetuste maksmise taust

Hinnangud

Ennetavad teenused

Toimetulekutoetus on riigi rahaline abi puuduses inimestele ja seda maksab kohalik omavalitsus. Puuduse leevendamiseks kasutavad kohalikud omavalitsused sõltuvalt olukorrast nii sotsiaalteenuseid kui ka muud sotsiaalabi. Toimetulekutoetust makstakse siis, kui kõik muud vaesuse ja puuduse leevendamise abinõud on osutunud ebapiisavaks.

Tugi abivajajale

Toimetulekutoetuse arvestamise aluseks on üksi elava inimese või perekonna kõigi liikmete eelmise kuu netosissetulek, jooksva kuul tasumisele kuuluvad eluasemekulud ning toimetulekupiir. 2022. aasta 1. juunist on toimetulekupiir üksi elavale inimesele või perekonna esimesele liikmele 200 eurot kuus. Iga alaealise liikme toimetulekupiir on 240 eurot kuus. Perekonna teise ja iga järgmise täisealise liikme toimetulekupiir on 160 eurot kuus. Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed on alaealised, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust 15 eurot, mida maksab kohalik omavalitsus riigieelarvelistest vahenditest. Toimetulekupiiri suuruse kehtestab Riigikogu riigieelarves. Seda arvestatakse üksi elavale inimesele või perekonna esimesele liikmele igaks eelarveaastaks. Perekonna iga alaealise liikme toimetulekupiir on 120% perekonna esimese liikme toimetulekupiirist. Perekonna teise ja iga järgmise täisealise liikme toimetulekupiir on 80% perekonna esimese liikme toimetulekupiirist. Toimetulekupiiri kehtestamisel lähtutakse minimaalsetest tarbimiskuludest toidule, riietusele ja jalanõudele ning muudele kaupadele ja teenustele esmavajaduste rahuldamiseks.

Toetavad tegevused

Toimetulekutoetuse taotlejate hulgas on nii lühiajalisi kui ka pikaajalisi taotlejaid. Lühiajalised taotlejad on majandusraskustesse sattunud inimesed, kes otsivad aktiivselt tööd, et oma olukorda parandada. Nemad vajavad eelkõige ärakuulamist, nõustamist ning julgustust toetuse taotlemisel. Pikaajaliste toimetulekutoetuse saajate toimetulekuprobleemid on kombineeritud erinevate sotsiaalprobleemidega ning nende tahe ja usk iseseisvasse toimetulekusse on ajapikku vähenenud. Nende aktiveerimiseks ja iseseisva toimetuleku

toetamiseks on vaja määrata ja maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi kohaliku omavalitsuse eelarvest ning korraldada vajalikke teenuseid, nt võlanõustamisteenust.

Puudub regulaarne olukorra analüüs ja sellest lähtuv reageerimine. Ennetavaid teenuseid ei ole piisavalt. Tugi abivajajatele ei ole piisav. Toetavad tegevused on ühekordsed.

○ ○ ○ ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Toimub regulaarne olukorra analüüs ja vajadusel reageerimine. Ennetavad teenuseid on piisavalt ja vastavad vajadustele. Tugi abivajajatele on kättesaadav ja vastab vajadustele. Toetavad tegevused on läbimõeldud ja järjepidevad.

Analüüs

Toimetulekutoetus on riigi rahaline abi, mida kohalik omavalitsus maksab puuduses olevatele inimestele. Selle eesmärk on leevendada puuduses olukorras olevate inimeste elutingimusi. Toimetulekutoetust makstakse siis, kui muud abinõud vaesuse ja puuduse leevendamiseks on osutunud ebapiisavaks.

Märjamaa vallas on toimetulekutoetust saanud leibkondade arv alates 2017 aastast vähenenud. See trend kahjuks 2022. aastal energiakriisi ja Venemaa sõjategevuse tõttu Ukrainas pöördus ning toimetulekutoetuse taotlejate arv kasvas Märjamaa vallas ulatuslikult.

2022 aastal oli Märjamaa vallas rahuldatud taotluste arv toimetulekupiiri tagamiseks 831, toimetulekutotust saanud pere arv 147 ning igakuiselt sai toimetulekutoetust 25 peret.

Kui 2021 aastal maksti Märjamaa vallas toimetulekutoetust kokku 133482,79 eurot, siis 2022 aastal oli see summa 323190,80 eurot.

4.1.3 KOV eelarvest makstavad sotsiaaltoetused

KOV eelarvest makstavad toetused

Hinnangud

Tugi abivajajale

Märjamaa vallas makstavad abivajadusest sõltumatud sotsiaaltoetused on 1) sünnitoetus; 2) ranitsatoetus; 3) eaka sünnipäevatoetus; 4) matusetoetus. Märjamaa vallas makstavad abivajadusest sõltuvad mitteperioodilised sotsiaaltoetused on: 1) tervisetootus; 2) puudega isikule eluruumi kohandamise toetus; 3) vajaduspõhiste ja toetavate teenuste toetus; 4) toetus laste toimetuleku tagamiseks; 5) toetus raske majandusliku olukorra puhul; 6) erakorraline toetus; 7) vältimatu sotsiaalabi toetus. Märjamaa vallas makstavad abivajadusest sõltuvad perioodilised sotsiaaltoetused on: 1) toetus koolieelses lasteasutuses laste toitlustamiseks, kohatasu, s.h õppetasu hüvitamiseks; 2) toetus õpilaskodu üüri ja kommunaalkulude tasumiseks; 3) hooldajatoetus.

Toetavad tegevused

Märjamaa vallavalitsus tagab või korraldab sotsiaalhoolekandeline abi üldjuhul isiku pöördumisel ehk abi taotlemisel. Isiku pöördumisel või abivajajast teada saamisel hinnatakse igakülgsest isiku abivajadust. Hindamisega ning isiku abivajadusele terviklikust lähenemisest tulenevalt selgitatakse välja parim asjakohane abi (hüvitise andmine, nõustamine, teise sotsiaalkaitse korraldamisega tegelevasse asutusse suunamine), et toetada abivajaja iseseisvat toimetulekut ning suutlikkust korraldada

Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Analüüs

Märjamaa vallas on eesmärgiks luua lapse vajadustele vastav elukeskkond, tagatud on erivajadustega laste varajane märkamine ning nende arenguvajaduste toetamine ja perede nõustamine.

4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Seoses elanikkonna vananemisega on suurenenud nii töömahu hulk kui ka rahaliste ressursside maht eakate hoolekandesse. Covid pandeemia järgselt kasvas abivajadusega laste ja noorte arv ning sellest tulenevalt suurenesid kulutused sotsiaalteenustele ja -toetustele.

Märjamaa vald osales projektis "Inimesekeskse hoolekande- ja tervishoiusüsteemi koordinatsiooni mudeli rakendamine Raplamaal".

TUGEVUSED

- Nõuetele vastavad sotsiaalteenused
- Kompetentsed töötajad
- Toetav ja järjepidev eelarvestrateegia

NÖRKUSED

- Väljatöötamist ja elluviimist vajab eakatele ja puuetega inimestele mõeldud päevahoiuteenus
- Inimeste iseseisvat toimetulekut pärsib puudulik ühistranspordi korraldus
- Teenuste kvaliteedi hindamine ei ole süsteemne ega järjepidev

4.2 Abivajavate lastega tegelemine

4.2.1 Abivajava/ hädaohus oleva lapse toetamine

REGISTREERITUD HÄDAOHUS OLEVATE LASTE JUHTUMITE ARV

ALGATATUD MENETLUSTE ARV

Abivajava/ hädaohus oleva lapse toetamine

Hinnangud

Ennetavad teenused

Abivajavatest lastest teatamise kohustus lasub kõikidel valla kodanikel, eelkõige lastega igapäevaselt töötavatel spetsialistidel. Märjamaa valla lastekaitse spetsialistidel on välja töötatud abivajavast lastest teatamise blanketid, mis on edastatud koolidesse ja lasteaedadesse. Lastekaitse spetsialistidel on hea koostöö oma valla asutustega ning teave abivajavate laste kohta levib üldjuhul kiiresti ning koostöö võrgustik on loodud. Märjamaa valla lastekaitse spetsialistid tunnevad oma valla lapsi ja peresid. Kohalik omavalitsus võimaldab peredele järgmisi ennetavaid teenuseid: programmid vanemlike oskuste arendamiseks nt "Imelised aastad", pereteraapia, psühholoogiteenus, peredele on vajadusel tagatud transporditeenus.

Tugi abivajajale

Hädaohus olevast lapsest teada saamisel on vajalik koheselt hinnata lapse abivajadus ning tagada lapse turvalisus. Koheselt on vajalik pakkuda abistavaid meetmeid nii perele kui ka lapsele. Allasutused teatavad abivajavatest lastest peamiselt e-kirja teel, kiiret lahendust vajavate olukordade korral telefoni teel, kuid siis on vajalik saata järgi ka ametlik teade e-kirjana. Hädaohus oleva lapsega tegelevad kõik lapsega töötavad olulised spetsialistid oma pädevuse piirides, peamine vastutaja ja juhtumikorraldaja on lastekaitse spetsialist. Vanemate/pere toetamine käib paralleelselt lapse abistamisega vastavalt vajadusele ning suunamisega vajalikele teenustele ning vajadusel toimub sotsiaaltoetuste maksmine. Lastekaitse spetsialistil on võimalik suunata saatekirjaga lapsi psühhiaatrilistele uuringutele Tallinna Laste Vaimse Tervise keskusesse ning taotleda Sotsiaalkindlustusametist rehabilitatsiooniplaani abivajavale lapsele.

Toetavad tegevused

Last ja pere nõustab esmalt lastekaitse spetsialist ning selgitab välja lapse ja pere abivajaduse. Peresid toetatakse vajadusel sotsiaaltoetustega ning teenustega. Ülejäänud vajalikud teenused, mis asutustest on puudu on sisse ostetavad nt (psühholoog, teraapia, logopeed, eripedagoog jne). Vajadusel aitab lastekaitse spetsialist koostada lapsele, kas puudega või abivajava lapse rehabilitatsiooniplaani. Tugiisikuteenus on kättesaadav puuetega lastele vastavalt vajadusele. Vajadusel suunatakse lapsed Rajaleidjasse hindamisele ning Rajaleidja otsusega on võimalik lasteaedadel ja koolidel korraldada lastele vajalikke tugimeetmeid. Teenuse mõju ja tagasiside saamise kohta toimuvad vestlused regulaarselt laste ja vanematega ning teenust pakkuvate spetsialistidega. Keerulisemate juhtumite korral toimuvad regulaarsed võrgustikukohtumised.

Puudub regulaarne olukorra analüüs ja sellest lähtuv

Toimub regulaarne olukorra analüüs ja vajadusel

reageerimine. Ennetavaid teenuseid ei ole piisavalt. Tugi abivajajatele ei ole piisav. Toetavad tegevused on ühekordsed.

Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

reageerimine. Ennetavad teenuseid on piisavalt ja vastavad vajadustele. Tugi abivajajatele on kättesaadav ja vastab vajadustele. Toetavad tegevused on läbimõeldud ja järjepidevad.

Analüüs

Märjamaa vallas on muutunud laste turvakoduteenuse korraldamine viimase aasta jooksul probleemseks. Rapla maakonnas ei ole turvakoduteenuse pakkuja ning üle Eesti olevates turvakodudes ei ole vabu kohti või eelistatakse oma valla/maakonna lapsi. Märjamaa Vallavalitsus on liitunud SOS Lasteküla kriisihooldusperede programmiga, kuid kriisihooldusperede arv Eestis on väike ning vabade kohtade saadavus ei ole alati garanteeritud. Seetõttu on tulevikus vajalik kaaluda lepingu sõlmimist mõne turvakoduga, kes hoiaks vabu kohta/kohtasid Märjamaa valla lastele.

Märjamaa vallas ei ole kõiki vajalikke teenuseid kohapeal saadaval ning pered ja lapsed suunatakse peamiselt Tallinnasse või Pärnusse ning harvemini Raplasse. Eelkõige on vajalik suurendada kohapeal psühholoogiteenuse kättesaadavust.

Hädaohus olevate laste menetlused arv 2018-2020 aasta kohta ei ole kättesaadavad.

4.2.2 Teenused ja toetused lastele ja peredele

TURVAKODUTEENUS

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa Vallavalitsusel on sõlmitud leping kriisihooldusperede programmiga, mis võimaldab pakkuja ajutist hooldust ja kaitset lastele, kes on kriisiolukorras. Märjamaa vallas ja Rapla maakonnas puudub turvakoduteenuse pakkuja olemasolu. 2022. aastal vajas üks laps turvakoduteenust ja kolm last viibisid kriisihooldusperes. Aastas võib hinnanguliselt olla vajadus turvakoduteenuse järele 3-5 lapsele. Hädaohus olevate laste kaitseks on leitud sobiv koht, kus tagada nende turvalisus ja heaolu.

Rahastusmudel

Teenuse rahastamine kaetakse Märjamaa valla eelarvest.

Inimkesksus

Erivajadustega inimestele on ligipääs turvakodudes tagatud.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse

lähenedamise aspektidega.

TUGIISIKUTEENUS**Hinnangud****Nõudlus ja pakkumine**

Märjamaa vallas on tugiisikuteenus peamiselt suunatud lastega peredele ning teenuse määramisel hinnatakse pere abivajadust. Teenuse korraldamise protsessis kaasatakse terve perekond, et tagada tugiisiku teenuse maksimaalne kasu ja toetus. Tugiisikuteenus on peredele tasuta, seega sellega ei kaasne peredele lisakulusid. Hetkel on Märjamaa vallas tööl üks tugiisik, kes osutab teenust peredele. Tugiisikuteenus on oluline abi peredele, et toetada nende igapäevaelu ning aidata neil saavutada paremat toimetulekut ja heaolu.

Rahastusmudel

Teenuse rahastamine kaetakse Märjamaa valla eelarvest.

Inimkesksus

Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenedamise aspektidega.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenedamise aspektidega.

○ ○ ● ○
Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenedamise aspektidega.

PUUDEGA LASTE TUGITEENUSED/ LAPSEHOIUTEENUS**Hinnangud****Nõudlus ja pakkumine**

Märjamaa vallas pakub puuetega lastele lapsehoiuteenust Ridiradiralla OÜ. Sotsiaaltranspordi korraldab vajadusel Märjamaa Vallavalitsus peredele ja lastele. Tugiisikuteenus on saadaval puuetega lastele vastavalt nende individuaalsetele vajadustele. 2023. aasta maikuu on tugiisikuteenus osutatud kahele lapsele. Hinnanguliselt võib aastas olla vajadus tugiisikuteenuse järele 2-4 lapsele, lapsehoiuteenuse järele 1-2 lapsele, intervallhoolduse järele 1-2 lapsele ning sotsiaaltransporditeenuse järele 3-5 lapsele. Puuetega laste intervallhoolduse teenuse pakkuja otse Märjamaa vallas ei ole, kuid juhul kui on nõudlus selle teenuse järele, on võimalik teenust saada lähedalasuvatest linnadest nagu Tallinn või Pärnu.

Rahastusmudel

Teenuse rahastamine kaetakse Märjamaa valla eelarvest.

Inimkesksus

Lapsehoiuteenust pakkuval asutusel puudub ratastooliga ligipääs.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole

○ ○ ● ○
Väga halb **Pigem halb** **Pigem hea** **Väga hea**

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel

jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

ASENDUSHOOLDUSTEENUS

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

2023. aasta juunikuu seisuga on Märjamaa vallas 16 last asenduskodus ja 2 last hooldusperes.

Rahastusmudel

Teenuse rahastamine kaetakse Märjamaa valla eelarvest ja riigi toetusega toetusfondist.

Inimkesksus

Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

○ ○ ○ ●
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

JÄRELHOOLDUSTEENUS

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

2023.a maikuu seisuga ei ole Märjamaa valla lapsi järelhooldusteenusel.

Rahastusmudel

Teenuse rahastamine kaetakse Märjamaa valla eelarvest ja riigi toetusega toetusfondist.

Inimkesksus

Info puudub.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

○ ○ ○ ●
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

SOTSIAALSE REHABILITATSIOONI TEENUS

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Sotsiaalne rehabilitatsiooniteenus Märjamaa vallas on kättesaadav vastavalt individuaalsetele vajadustele.

Rahastusmudel

Teenuse rahastamine kaetakse riigi eelarvest.

Inimkesksus

Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

 Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

PSÜÜHIKA JA KÄITUMISHÄIRETEGA LASTELE SUUNATUD TEENUSED

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vallas on nõudlus ja pakkumine seoses psüühika ja käitumishäiretega lastele suunatud teenustega järgnev: 1) Kinnise lasteasutuse teenus: 2023. aastal viibib kinnises lasteasutuses üks laps Märjamaa vallast. Sama olukord oli ka 2022. aastal, kui üks laps oli paigutatud kinnisesse lasteasutusse. Hinnanguliselt võib aastas olla vajadus kinnise lasteasutuse teenuse järele ühe lapse osas. 2) MDFT (mitmekesine pereteraapia) suunamist ei ole seni toimunud. See tähendab, et selle teenuse järele ei ole olnud vajadust või seda ei ole veel rakendatud Märjamaa vallas. 3) Sõltuvusraviteenuseid ei ole olnud vajalik suunata lastele Märjamaa vallas. See viitab sellele, et seni ei ole tuvastatud sõltuvusravi vajadust ega olnud vajadust sõltuvusraviteenuste järele laste osas.

Rahastusmudel

Teenuse rahastamine kaetakse riigi eelarvest.

Inimkesksus

Erivajadustega inimestele on ligipääs tagatud

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

 Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Analüüs

Märjamaa vallas on mitmed teenused ja toetusmeetmed, mis on suunatud erinevatele sihtrühmadele, sealhulgas kriisilukorras olevatele lastele, puuetega lastele, tugiisikuteenust vajavatele peredele ning psüühika ja käitumishäiretega lastele.

Märjamaa vallas on puudus sobivast teenusest psüühika ja käitumishäiretega lastele ning vajalik oleks leida teenusevorm, mis sobiks enne kinnise lasteasutuse teenuse kasutamist. Tõusev trend näitab, et laste vaimse tervise probleemid vajavad suurt tähelepanu ja sekkumist. Märjamaa vallavalitsus on seni suutnud tagada vajalike teenuste rahastamise, mis on oluline, et toetada laste heaolu ja vajadusi.

4.2.3 Kaasava hariduskorralduse rakendamine

Lapsed erivajadustega õpilaste koolides

Kaasava hariduskorralduse rakendamine

Hinnangud

<u>Nõudlus ja pakkumine</u>	Märjamaa vallas on kaasava hariduse nõudlus oluliselt suurenenud. Vastavalt võimalustele ja vajadustele luuakse koolides väikeklasse.		
<u>Rahastusmudel</u>	Kaasava hariduskorralduse rakendamist rahastatakse toetusfondidest ning Märjamaa valla eelarvest.		
<u>Inimkesksus</u>	Ligipääs erivajadustega inimestele on tagatud.		
Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.	 Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea		
	Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.		

Analüüs

Kaasav haridus toob kaasa suurema hulga hariduslike erivajadustega lapsi koolidesse ja lasteaedadesse ning seetõttu on oluline tagada vastavad teenused ja head õppimisvõimalused kõigile lastele. Selleks on vaja suurendada rahalisi ressursse, et koolidel ja lasteaedadel oleks võimalik pakkuda erivajadustega lastele vajalikke tugiteenuseid ja vahendeid. Lisaks rahaliste vajaduste täitmisele on oluline ka tagada, et tugiteenused ja spetsialistide abi oleksid kättesaadavad ning õpetajatel oleksid piisavad teadmised ja oskused erivajadustega laste toetamiseks.

4.2.4 Lapsed hariduslike erivajadustega õpilaste koolides

Analüüs

Kohalik omavalitsus ei pea eraldi arvet erikoolides õppivate laste üle, vaid tagab perele ja lapsele toe ning teenused samadel alustel teiste abivajatega. Kõik toetavad teenused määratakse vastavalt iga lapse individuaalsele abivajadusele ja pere võimekusele. Erikoolidest naasnud lastel on võimalik saada kohaliku omavalitsuse poolt tugisikuteenust, sotsiaaltransporditeenust ja teisi vajalikke teenuseid. Kui laps naaseb tavakooli, siis toetab kool võimaluste piires õpilaste integreerumist kooliellu - sotsiaalpedagoogi, psühholoogi ja eripedagoogi tuge.

4.2 Abivajavate lastega tegelemine. Kokkuvõte

HINNANG				TREND	
4	3	2	1		
				○ 2.0	4.2.1 Abivajava/ hädaohus oleva lapse toetamine
				○ 2.0	4.2.2 Teenused ja toetused lastele ja peredele
				○ 2.0	4.2.3 Kaasava hariduskorralduse rakendamine
				○ 2.0	4.2.4 Lapsed hariduslike erivajadustega õpilaste koolides

Kokkuvõte:

Märjamaa vald on kasutanud riigilt saadud raha lastele osutatavate sotsiaalteenuste korraldamiseks sihtotstarbeliselt.

Hariduse valdkonnas on osaliselt korraldatud tugiteenused nagu logopeediline abi, eripedagoogiline tugi ja psühholoogiline tugi. Lisaks sellele teeb kohalik omavalitsus koostööd haridusasutustega, et korraldada tugisikuteenust juhul, kui selline teenus on vajalik ning saab osutada otse haridusasutuses. See võimaldab paremini toetada laste arengut ja õppimist ning tagada nende individuaalsed vajadused.

TUGEVUSED

- Välja kujunenud teenuste- ja toetuste süsteem.
- Teenuse määramisel arvestatakse laste vajaduste ja seisukohtadega.

NÕRKUSED

- Olemasolevad tugispetsialistid ei jõua ära teenindada kõiki abivajajaid
- Lastel puudub võimalus anda tagasisidet lastekaitsetöö või teenuse kvaliteedi osas

4.3 Perede toetamine

4.3.1 Lastega leibkondade elamistingimused

Lastega leibkondade elamistingimused

Hinnangud

<u>Olukorra kirjeldus</u>	Abivajavate laste elamistingimused on enamjaolt head.				
<u>Tark planeerimine</u>	KOV sotsiaalosakond koostöös päästeametiga on kaardistanud perede elamistingimused, hinnatud on küttekehade turvalisust ja elektritööde vajadust.				
<u>Toetavad tegevused</u>	KOV toetab vastavalt vajadusele ja läbi kodukohandus projekti lastega perede elamistingimuste parandamist.				
Puudub regulaarne olukorra analüüs ja sellest lähtuv reageerimine.					Toimub regulaarne olukorra analüüs ja vajadusel reageerimine.

Analüüs

Märjamaa vallavalitsuse sotsiaalosakond omab ülevaadet abivajavate lastega leibkondade eluruumide elamistingimustest ning tegeleb nende jälgimise ja kontrolliga. Regulaarsed kontrollid ning vajadusel teostatav remont tagavad, et abivajavate lastega perede eluruumide elamistingimused on heas korras.

Oluline on jätkuvalt kasutada võimalikke abistamise meetmeid, et tagada abivajavate lastega peredele vajalik tugi ja ressursid.

4.3.2 Toidupuuduses olevad lapsed

Toidupuuduses olevad lapsed

Hinnangud

<u>Olukorra kirjeldus</u>	Märjamaa vallas ei ole toidupuuduses lapsi ei ole, perekondi toetatakse raskuste korral, kas rahalise toetusega, toidupoe garantiikirjaga või punase risti poolt saadetud toiduabiga. Lisaks on Märjamaa vald liitunud Toidupanga teenusega.				
<u>Tark planeerimine</u>	Laste- ja haridusasutused peavad teatama toidupuuduses olevatest lastest.				
<u>Toetavad tegevused</u>	Lasteaias ja koolis on võimaldatud lastele soe toit. Märjamaa Gümnaasiumis on võimaldatud lastele ka hommikupuder.				
Puudub regulaarne olukorra analüüs ja sellest lähtuv reageerimine.					Toimub regulaarne olukorra analüüs ja vajadusel reageerimine.
	Väga halb	Pigem halb	Pigem hea	Väga hea	

Analüüs

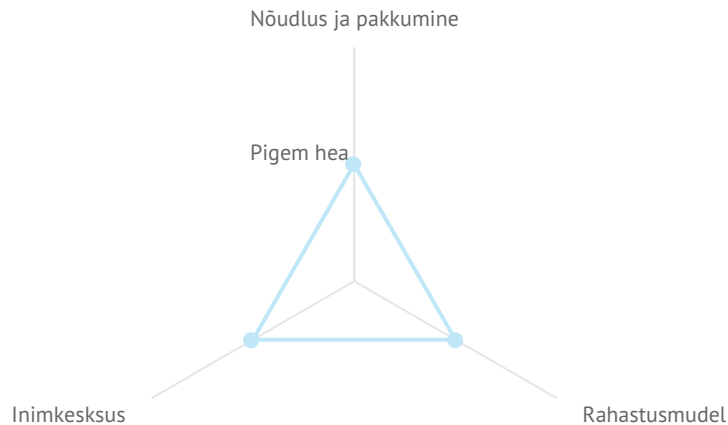
Pere abivajaduse hindamisel on oluline aspekt toiduabi vajaduse väljaselgitamine. Laste toitlustamise eest

vastutavad peamiselt nende perekonnad. Märjamaa vallas on tagatud lastele koolides soe toit tasuta, mis aitab tagada nende toitlustamise ka õppepäevadel.

Hooletusse jäetud lastega tegeleb Märjamaa vallavalitsuse lastekaitse spetsialist juhtumipõhiselt.

4.3.3 Vanemluse toetamine

Teismelise eas vanemaks saajatele suunatud tugi

Joonis 4.3.3.a Teenuste kättesaadavus

Kirjeldused ja hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vallas on võimalik suunata vajadusel peretöötaja teismelistele vanematele. Peretöötaja aitab toetada ja juhendada teismelisi vanemaid nende vanemliku rolli täitmisel ning pakub vajalikke nõuandeid ja abi. Peretöötaja abistab teismelisi vanemaid erinevates küsimustes, mis on seotud laste kasvatamise, toimetuleku ja perekonnasuhetega. Kui on vajadus, siis Märjamaa vallavalitsus suunab teismelised vanemad vajadusel perekooli Tallinnas. Perekool pakub teismelistele vanematele spetsiifilist nõustamist, koolitust ja tuge, mis on suunatud nende vanemlike oskuste ja teismeliste kasvatamisega seotud teemade lahendamisele. Hinnanguliselt võib aastas olla vajadus teismelistele vanematele suunatud tugiteenuste järele 1-2 juhtumi puhul.

Rahastusmudel

Rahastus toimub Märjamaa valla eelarvest või riigi rahastusest.

Inimkesksus

Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole

○ ○ ○ ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab

piisavalt arvestatud
inimkeskse lähenemise
aspektidega.

kasutaja maksevõimet.
Teenuse osutamisel on
arvestatud inimkeskse
lähenemise aspektidega.

Lapse/ja või pere tugiisikud

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Aastal 2023 on Märjamaa vallas peretöötaja teenus määratud kuuele perele. See teenus on osutatud vastavalt lastekaitsepspetsialistide hinnangule, kes hindavad perede abivajadust ja vajadust peretöötaja järele. Hinnanguliselt võib aastas olla vajadus peretöötaja teenuse järele 5-10 perele Märjamaa vallas. See näitab, et peretöötaja teenusele on nõudlus ja see on oluline abivahend peredele, kes vajavad tuge ja nõustamist erinevates pereprobleemidega seotud küsimustes.

Rahastusmudel

Rahastus toimub Märjamaa valla eelarvest.

Inimkesksus

Teenust on võimalik enamasti teostada ka vene keelsetele klientidele. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

 Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Pereteraapia

Hinnangud

Nõudlus ja pakkumine

Lastekaitsepspetsialistid Märjamaa vallas suunavad pereteraapiasse ja paariteraapiasse juhtumipõhiselt ning vastavalt vajadusele. Kui lastekaitsepspetsialist hindab, et peres esinevad probleemid või konfliktid, mis vajavad professionaalset abi ja terapeutilist sekkumist, suunatakse pered sobiva teenusepakkuja juurde.

Rahastusmudel

Rahastus toimub Märjamaa valla eelarvest ja kodaniku omaosalusest.

Inimkesksus

Ligipääsu tagamine erivajadustega inimestele ei ole teada. Erinevates keeltes on võimalik teenust korraldada nt inglise või vene.

Teenuse nõudlust ja vajadustele vastavust ei analüüsita regulaarselt. Rahastusmudel ei ole jätkusuutlik ega arvesta kasutaja maksevõimet.

 Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Teenuse nõudlust ja vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudel on

Teenuse osutamisel ei ole piisavalt arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

jätkusuutlik ja arvestab kasutaja maksevõimet. Teenuse osutamisel on arvestatud inimkeskse lähenemise aspektidega.

Vanemlusprogrammid

Hinnangud

Pakutavad programmid

Märjamaa vald on võimaldanud vanematele vanemlusprogrammi "Imelised aastad". "Imelised aastad" on tõenduspõhine vanemlusprogramm, mis pakub vanematele praktilisi oskusi ja teadmisi lapse arengu toetamiseks ning positiivse ja tervisliku suhte loomiseks oma lapsega.

Nõudlus ja pakkumine

Märjamaa vallas on varasemalt toimunud kolm "Imelised aastad" koolitust, kus ühes grupis on osalenud kuni 14 lapsevanemat. Koolitused on osutunud edukaks ja seetõttu on plaanis korraldada uus koolitus sügisel 2023.

Rahastusmudel

Rahastus toimub Märjamaa valla eelarvest ja TAI finantseeringul.

Inimkesksus

Erivajadustega inimestele ligipääs ei ole tagatud, kuid nõudluse korral on võimalik korraldada sobivas ruumis. Nõudluse korral on võimalik koolitajateks kutsuda vene keelsed koolitajad.

Toetavad tegevused

Vanemlusprogrammi koolitusel on võimalik osaleda ka peredel, kes ei kuulu riskirühmadesse. Koolitusele kutsuvad lapsevanemaid lastekaitsespetsialistid kui ka koolitajad.

Vanemate vajadusi, nõudlust pakutavate programmide vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudelid ei ole jätkusuutlik ega arvesta pere maksevõimet. Programmide pakkumisel ei arvestata piisavalt inimkeskse lähenemisega. Toetavad tegevused on ühekordsed.

○ ○ ○ ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Vanemate vajadusi, nõudlust ning pakutavate programmide vastavust vajadustega analüüsitakse regulaarselt ning vajadusel reageeritakse. Rahastusmudelid on jätkusuutlik ja arvestab pere maksevõimet. Programmide pakkumisel arvestatakse inimkeskse lähenemisega. Toetavad tegevused on läbimõeldud ja järjepidevad.

Analüüs

Märjamaa vallas on loodud mitmeid teenuseid ja võimalusi, mis toetavad teismeliste vanemate, perede ja laste heaolu ning aitavad neil lahendada erinevaid pereprobleeme.

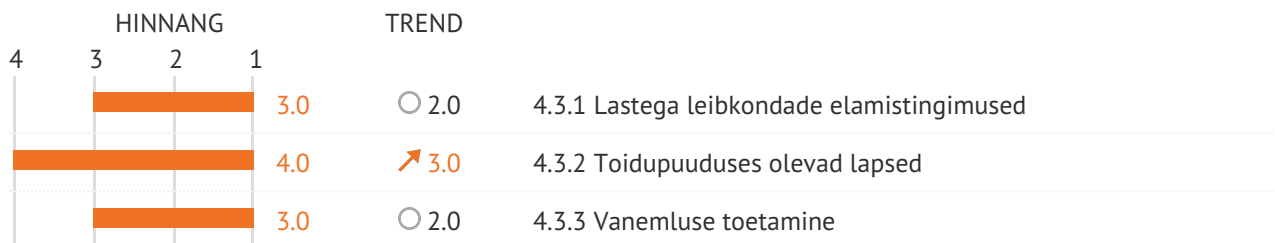
Ettepanek on lisada vanemlusprogrammi rahastamine KOV eelarvesse, et koolitust oleks võimalik korraldada iga aasta.

Lisaks vanemlusprogrammile on Märjamaa vallas võimalik suunata peresid sobiva teenusepakkuja juurde nii

perekooli kui ka raseduskriisi nõustamiseks. Oluline on tagada peredele ka vajalik transport teenusele minekuks, mis aitab luua juurdepääsu ja toetab perede osalemist nendes olulistest tugiteenustest.

Kõik need meetmed ja teenused Märjamaa vallas on suunatud perede heaolu ja tugevdamisele, aidates neil lahendada pereprobleeme ning luua tervislikke ja toetavaid perekonnasuhteid.

4.3 Perede toetamine. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Märjamaa vallas on lai valik teenuseid, mis on suunatud peredele ning toetavad laste ja lastega perede heaolu. Nii riik kui ka kohalik omavalitsus mõistavad, et lapsed ja pered vajavad erilist tuge ja kaitset ühiskonna poolt. Selleks on oluline teha tihedat koostööd erinevate valdkondade, nagu noorsootöö, haridus ja lastekaitse, vahel. Parimad tulemused saavutatakse läbi koostöö ja ühiste jõupingutuste.

Märjamaa vallas pööratakse tähelepanu probleemide varajasele avastamisele ning pakutakse kiiret abi ja toetust. Varane sekkumine võimaldab reageerida kiiresti ja tõhusalt, ennetades probleemide süvenemist ning aidates lastel ja peredel leida lahendusi. See lähenemine aitab tagada lastele ja peredele parima võimaliku toetuse ja kaitse, et nad saaksid arendada tervislikke ja edukaid suhteid ning saavutada heaolu.

TUGEVUSED

- Koostöö erinevate valdkondade vahel on hea
- Osaletakse erinevates projektides.
- Koolitatud, pädevad lastekaitse spetsialistid.

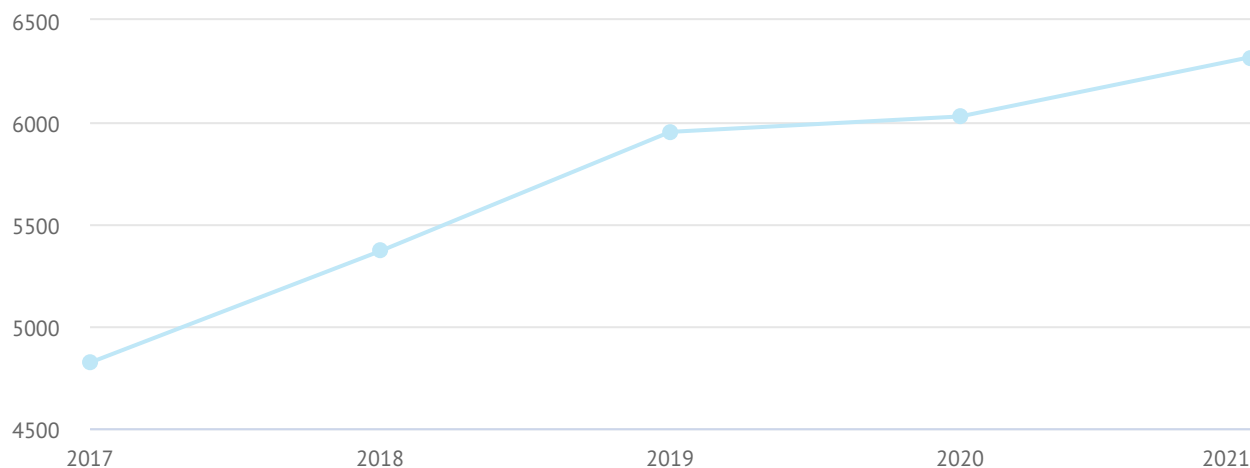
NÕRKUSED

- Ennetustööks jääb vähe aega
- Spetsialistide ülekoormatus

5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid

5.1 Kohaliku omavalitsuse toimimine

5.1.1 Füüsilise isiku tulumaksu laekumine KOV eelarvesse

Joonis 5.1.1.a Füüsilise isiku tulumaksu laekumine KOV eelarvesse

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RR300](#)

Analüüs

Füüsilise isiku tulumaksu laekumist reguleerivad tulumaksuseadus ja füüsilise isiku tulumaksu kohaliku omavalitsuse üksustele eraldamise kord. Tulumaksu laekumist mõjutab maksumaksjate arv, brutosissetulek ja riigi poolt omavalitsustele kehtestatav tulumaksu laekumise määr.

Tulumaksu seaduse muutmisega suurendati füüsilise isiku tulumaksu laekumisest kohalikele omavalitsustele ülekantava osa määrasid. 2018. aastast laekub kohalikele omavalitsustele 11,86% ja 2019. aastast 11,93% ning 2020. aastast 11,96% residendist füüsilise isiku maksustatavast tulust.

Märjamaa valla maksumaksja on kodanik, kes on registreeritud valla elanike registris. Maksumaksja elukohana kalendriaastal käsitletakse maksuhalduri peetavasse maksukohuslase registrisse sama kalendriaasta 1. jaanuari seisuga kantud elukohta.

Märjamaa vallas on füüsilise isiku tulumaksu laekumine olnud kasvutrendis.

5.1.2 Kohaliku omavalitsuse eelarvetulud

Tabel 5.1.2.1 Kohaliku omavalitsuse eelarvetulud

	2017	2018	2019	2020	2021
Kohaliku omavalitsuse eelarvetulud kokku	9704000,00	10609842,33	11161680,58	11866590,00	11719500,00
Eelarve tulud inimese kohta	1259,12	1393,65	1481,31	1597,76	1589,30

Allikad: [Statistikaameti andmebaas, tabel RR300](#)

Analüüs

Märjamaa vallas on igal aastal suurenenud eelarve tulud, v.a. 2021 aasta kui võrreldes 2020 aastaks tulu vähenes ~147 000 euro võrra. Alates 2017 aastast kuni 2020 aastani on suurenenud ka toetusfond ning 2021 on see 2020 aastaga võrreldes vähenenud ~529 000 euro võrra. Tasandusfond on igal aastal muutunud.

Eelarve tulud inimese kohta on alates 2017 aastast kuni 2020 aastani suurenenud ning 2021. aastal on vähesel määral vähenenud.

5.1.3 Sotsiaalse kaitse kulud KOV eelarves

Tabel 5.1.3.1 Sotsiaalse kaitse kulud KOV eelarves

	2017	2018	2019	2020	2021
Sotsiaalkaitsekulud kokku (tuh eurodes)	781	805	912	949	1158
Sotsiaalkaitsekulude osakaal KOV eelarves (%)	8	8	8	8	10
Sotsiaalkaitsekulu elaniku kohta	101	106	121	128	157

Allikad: KOV, [Statistikaameti andmetabel RR302 - Kohalike eelarvete põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud](#), [Statistika ja aruandlus | Sotsiaalkindlustusamet](#); <https://riigiraha.fin.ee/>.

Analüüs

Märjamaa vallas on sotsiaalkaitsekulud pidevalt suurenenud. Sotsiaalkaitsekulude osakool kohaliku omavalitsuse eelarves on 2017-2020 olnud stabiilselt 8% ja aastal 2021 on suurenenud 10%-ni. 2021. aastal oli sotsiaalkaitsekulu elaniku kohta 157 eurot.

Kulud laste ja noorte sotsiaalhoolekande asutustele on viimase aasta jooksul peaaegu kahekordistunud, samuti on igaaastaselt suurenenud perekondade ja laste sotsiaalsekaitse kulud.

5.1.4 Hindamistegevused KOV-is

Palun kirjelda hindamist KOV tööprotsessis läbi järgmiste aspektide:

Hinnangud

Organisatsiooni enesehindamine

Märjamaa Vallavalitsus kui organisatsioon kvaliteedijuhtimist ei kasuta. Hindamine toimub läbi minuomavalitsus.ee. Sotsiaalvaldkonnas kasutatakse kvaliteedijuhtimise protsessis SKA poolt välja töötatud sotsiaalvaldkonna juhiseid. Regulaarne sisehindamine toimub haridusasutustes ja noortekeskuses. Haridusasutustes viiakse läbi ka heaolu-uuringuid õpilaste, õpetajate ja lapsevanemate seas

Mõju ja tulemuste hindamine

Märjamaa valla arengukavas valdkondlike eesmärkide tulemuste mõõtmiseks mõõdikud, mis on valdkonniti erinevad. Lisaks on arengukavas tegevuskava, kus on välja toodud erinevate eesmärkide elluviimiseks vajaliku tegevused, elluviimise tähtsajad ning vastutajad. Tulemuste ja mõju hindamine on subjektiivne ning süsteemsus puudub.

Toetavad tegevused

Vajalik on tõendus põhise kvaliteedijuhtimise süsteemi rakendamine, sealhulgas on eriti oluline laste ja perede, sh vanemaealiste tagasiside võimaldamine sotsiaalteenustele.

5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu tagamiseks

5.2.1 KOV'i juhitud võrgustikud ennetuse, tervise ja heaolu edendamiseks

Kirjeldada järgmisi aspekte valdkonnaülese koostöö korraldamisel:

Hinnangud

Tark planeerimine

Märjamaa vallas tervise ja heaolu edendamise koostöö erinevate valdkondade ja asutuste vahel toimub valdkonnapõhiselt. Koostööd tehakse vastavalt vajadusele ning kohati on koostöö nõrk, nt erivajadustega laste osas koostöö haridus- ja sotsiaalvaldkonna vahel. Hoolekandesüsteemis on koostöö PPA, Päästeameti, perearstide, SKA, Töötukassa ja kiirabi vahel. Korraldatud on valdkondade ülene strateegiline planeerimine ning samuti on kaasatud juhi valdkondade arendamisesse.

Koostöö asutuste ning valdkondade vahel ei vasta osapoolte ootustele ja vajadustele.

Valdkondadeülese ennetuse planeerimine ei toimu selge süsteemi alusel. Juhid ei ole piisavalt protsessidesse kaasatud.

Analüüs

Omavalitsuse, riigiasutuste ja teiste valdkondlike asutuste vaheline koostöö on hea. Valdkondlikesse ja valdkondadeülestes koostöös on kaasatud valdkonnajuhtid.

○ ○ ● ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Koostöö asutuste ning valdkondade vahel vastab osapoolte ootustele ja vajadustele.

Valdkondadeülese ennetuse planeerimine toimub selge süsteemi alusel. Juhid on protsessidesse aktiivselt kaasatud.

5.2.2 Juhtumitöö võrgustikud

Kirjeldada ja anda hinnang olukorrale KOV-is:

Hinnangud

Toimivad lahendused

Laste ja pere juhtumite lahendamisel juhtivad võrgustikutööd lastekaitse spetsialistid. Täisealiste abivajajate juhtumite lahendamisel on juhtumikorraldajad sotsiaaltöö spetsialistid.

Tark planeerimine

Sotsiaaltöö ja lastekaitse alaseid koostöövõrgustikke valdkondade ja asutuste üleselt loob sotsiaalosakonna juhtaja. Lastekaitse alaseid koostöövõrgustikke korraldavad lastekaitse spetsialistid.

Koostöö

Juhtumipõhist koostööd tehakse kliendi vajadustest lähtuvalt.

Koostöö asutuste ning valdkondade vahel ei vasta osapoolte ootustele ja vajadustele.

Valdkondadeülese ennetuse planeerimine ei toimu selge süsteemi alusel. Juhid ei ole piisavalt protsessidesse kaasatud. Koostöö teiste

○ ○ ● ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Vajaminevad juhtumitöö võrgustikud on loodud ja toimivad eesmärgipäraselt. Loodud on selge süsteem juhtumipõhiste koostöövõrgustike loomiseks. Koostöö teiste KOVide ja riigiasutustega on hea.

KOVide ja riigiasutustega ei ole olnud piisav.

Analüüs

Igas valdkonnas tegeletakse vallaelu puudutavate küsimustega vastavat vajadusele ning kaasatakse kõiki asjasse puutuvaid osapooli valdkonnapõhiselt.

Juhtumipõhise võrgustikutöö tugevuseks on asjaolu, et protsessi juhivad algusest lõpuni vastavalt juhtumisisule juhtumikorraldaja.

5.2.3 Rahvatervise tegevuste korraldus kohalikus omavalitsuses

Rahvatervise korraldus KOVis

Hinnangud

Ametikoht

Märjamaa vald peab oluliseks rahvatervise teadlikku edendamist, kuid vallavalitsuses puudub valdkonna eest vastutav ametnik.

Töörühm

Märjamaa vallavalitsus on moodustanud Märjamaa valla tervisenõukogu. Tervisenõukogul on koostatud tööplaan, mille aluse toimetatakse ning koos käiakse vastavalt vajadustele.

Tark planeerimine

Rahvatervisega seonduvaid teemasid on kajastatud Märjamaa valla arengukavas, kuid valdkond vajaks rohkem tähelepanu.

Puudub ametikoht valdkonna arendamiseks. Puudub toimiv töörühm. KOV arengukava ei pööra tähelepanu rahvatervise teemadele.

○ ○ ● ○
Väga halb Pigem halb Pigem hea Väga hea

Loodud ametikoht ja selle maht on vastavuses tegelike vajadustega. Toimib töörühm, mille korraldus on vastavuses osapoolte ootuste ja vajadustega. Valdkonna eest vastutajad on kaasatud KOV arengukava koostamise protsessi ja arengukava keskendub muuhulgas ka rahvatervise teemadele.

Analüüs

Märjamaa vallas on olemas tervisenõukogu, kuid probleemina võib tuua välja, et omavalitsus ei tegele süstemaatiliselt antud temaga ning puudub valdkonna eest vastutav ametnik.

5.2.4 Lastekaitse spetsialistide olemasolu ja kvalifikatsioon

Lastekaitseametnike arv

Tabel 5.2.4.1 Lastekaitseametnike arv

	2017	2018	2019	2020
Lastekaitseametnike arv	2	2	2	2
Laste arv lastekaitseametniku kohta	740,0	722,0	720,0	709,0

Olukorra kirjeldus

Hinnangud

Ametikoht	Märjamaa vallavalitsuse on ametis 2 lastekaitsepspetsialisti.
Kvalifikatsioon	Mõlemad lastekaitsepspetsialistid vastavad kvalifikatsiooninõuetele.
Ennetustöö	Lastekaitsepspetsialistidel ei jää seoses suure töömahuga piisavalt aega tegeleda ennetustööga.
Spetsialistide arv ei rahulda tegeliku vajadust. Spetsialistide kvalifikatsiooni hindamisega ei tegeleta. Spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmine ja individuaalse arengu tagamine ei ole järjepidev ega piisav. Spetsialistidel ei ole ressursse, et panustada ennetustöösse.	 Olemasolevate spetsialistide arv vastab vajadusele. Spetsialistide kvalifikatsiooni hindamisega tegeletakse järjepidevalt. Toetatakse spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmist ja individuaalset arengut vastavalt vajadustele. Spetsialistid panustavad süsteemselt ennetustöösse.

Analüüs

Lastekaitsetöötajate motiveerimiseks on erinevad viisid alates regulaarsetest individuaalsetest arenguevestlustest otsese juhiga kuni enesearenduse ja meeskonnaürituste osalemiseni. Spetsialistidel on võimalus osaleda teenistuse regulaarsetel kovisioonidel, grupisupervisioonidel, kui ka asutuse poolt on tagatud individuaalsed supervisioonid.

Vaja on täiendavat inim- ja rahalist ressursi ennetustöö tegemiseks.

5.2.5 Lastega töötavad inimesed formaalhariduses ja nende kvalifikatsioon

Õpetajate arv

Tabel 5.2.5.1 Õpetajate arv

	2017	2018	2019	2020	2021
Õpetajate arv alushariduses	46	46	45	45	45
Alusharidust omandavate laste arv ühe õpetaja kohta	7	7	6	6	7
Õpetajate arv põhihariduses	103	101	107	111	109
Põhiharidust omandavate õpilaste arv ühe õpetaja kohta	6	6	6	6	6
Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal kõikidest (%)	94	89	94	93	95

Lastega töötavad inimesed formaalhariduses ja nende kvalifikatsioon

Hinnangud

Olukorra kirjeldus	Märjamaa vallas väheneb nooremate õpetajate osakaal. Kaadrivoolavus on vähene ning püsib vanemate ja kogenud õpetajate kaader.
---------------------------	--

Kvalifikatsioon

Õpetajad on kvalifitseeritud ja koolid toetavad õpetajate täiend- ja tasemekoolitustel osalemist.

Olemasolevate spetsialistide arv ei vasta vajadusele. Spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmist ei toetata.

Olemasolevate spetsialistide arv vastab vajadusele. Toetatakse järjepidevalt spetsialistide kvalifikatsiooni, tuginedes vajadusele.

Analüüs

Märjamaa valla koolidesse on vajalik juurde saada noori ja kvalifitseeritud õpetajaid. Viimastel aastatel on keeruline leida kvalifitseeritud õpetajaid ja teisi koolitõotajaid. Õpetajate keskmine vanus on langustrendis.

5.2.6 Noorsootöötajate olemasolu ja kvalifikatsioon (sh huvihariduse osutajad)**Noorsootöötajate olemasolu ja kutsetunnistuse või erialase kõrghariduse omine**

Tabel 5.2.6.1 Noorsootöötajate olemasolu ja kutsetunnistuse või erialase kõrghariduse omine

	2017	2018	2019
Noorsootöötajate arv	6	5	3
Laste arv noorsootöötaja kohta			
Noorsootöötaja kutsetunnistuse või erialase kõrgharidusega noorsootöötajate arv	5	4	3
Noorsootöötaja kutsetunnistuse või erialase kõrgharidusega noorsootöötajate osakaal	83,3	80,0	100,0

Olukorra kirjeldus**Hinnangud****Ametikoht**

Märjamaa vallas on olemas noorsooppetsialistid. Spetsialistide olemasolev väljatoodud arv vastas vajadusele.

Kvalifikatsioon

Märjamaa vallas võetakse võimalusel tööle kvalifikatsiooniga spetsialist, kui kutsetunnistus puudub, siis tuleb läbida koolitusi ning taotleda kutse.

Spetsialistide arv ei rahulda tegeliku vajadust. Spetsialistide kvalifikatsiooni hindamisega ei tegeleta. Spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmine ja individuaalse arengu tagamine ei ole järjepidev ega piisav.

Olemasolevate spetsialistide arv vastab vajadusele. Spetsialistide kvalifikatsiooni hindamisega tegeletakse järjepidevalt. Toetatakse spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmist ja individuaalset arengut vastavalt vajadustele.

Analüüs

Märjamaa vallavalitsus on seadnud eesmärgiks leida spetsialiste, kes on huvitatud Märjamaa valla elanike hea käekäigust ning on valmis panustama nende heaolusse. Noorsootöötajatele tagatakse võimalus osaleda

koolitustel, et nad oleksid pädevad ja hästi varustatud noortega töötamiseks.

Märjamaa vallavalitsuse pühendumus spetsialistide värbamisele ja koolitamisele näitab nende soovi tagada kõrge kvaliteediga teenused noortele ning pidev areng ja parendamine valdkonnas.

5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu tagamiseks. Kokkuvõte

HINNANG				TREND	
4	3	2	1		
				○ 2.0	5.2.1 KOV'i juhitud võrgustikud ennetuse, tervise ja heaolu edendamiseks
				○ 2.0	5.2.2 Juhtumitöö võrgustikud
				○ 2.0	5.2.3 Rahvatervise tegevuste korraldus kohalikus omavalitsuses
				○ 2.0	5.2.4 Lastekaitse spetsialistide olemasolu ja kvalifikatsioon
				↘ 1.0	5.2.5 Lastega töötavad inimesed formaalhariduses ja nende kvalifikatsioon
				○ 2.0	5.2.6 Noorsootöötajate olemasolu ja kvalifikatsioon (sh huvihariduse osutajad)

Kokkuvõte:

Märjamaa vallas toimib järjepidev ennetuse, tervise ja heaolu edendamine, mille eest vastutavad erinevad asutused nagu Märjamaa Valla Spordikeskus, Märjamaa Noortekeskus, Märjamaa valla rahvamajad, sotsiaalkeskus, ujula ja teised. Nende igapäevane tegevus keskendub tervisedendusele ning pakub mitmekesiseid teenuseid ja võimalusi elanikele.

Teenuste kättesaadavus Märjamaa vallas on paranenud ja laienenud, mis võimaldab elanikel saada vajalikku tuge ja abi oma tervise ja heaolu edendamisel. Spetsialistid, kes pakuvad neid teenuseid, vastavad kõrgetele nõuetele ning omavad vajalikke kvalifikatsioone ja oskusi.

Siiski on Märjamaa vallas märgatud vajadust luua ametikoht tervisedenduse ja ennetusspetsialisti jaoks. Selline ametikoht aitaks veelgi tõhustada ennetustööd ja tervisedendust, tagades elanikele veelgi parema juurdepääsu ennetavatele teenustele ning tugevdades valla järjepidevat panust tervise ja heaolu edendamisse.

TUGEVUSED

- Väga hea vabaaja veetmise taristu.
- Head eestvedajad noorsoo-, kultuuri-, sotsiaal- ja spordivaldkonnas.
- Lai teenuste valik.

NÕRKUSED

- Ennetustöö koordinaatori puudumine.
- Spetsialistide suur töökoormus
- Eripedagooge ei ole piisavalt

Koondhinnang olukorrale

1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
1.1 Demograafiline olukord	2.3 Pigem halb	○ 1.6 Stabiilne
1.2 Rahvastiku tervise seisund	2.6 Pigem hea	○ 2.2 Stabiilne
1.3 Haavatavad sihtrühmad	3.0 Pigem hea	○ 2.3 Stabiilne
1.4 Tööturg	2.5 Pigem hea	○ 2.0 Stabiilne
1.5 Kuritegevus	2.5 Pigem hea	○ 2.0 Stabiilne
Keskmine:	2.6 Pigem hea	○ 2.0 Stabiilne

Kokkuvõte:

1.1 Demograafiline olukord

Demograafiline olukord Märjamaa vallas on pigem halb ning trend demograafiliste näitajate osas on halvenemas.

Märjamaa vallas elab umbes 7400 inimest, mis moodustab kogu Eesti rahvastikust 0,6%. Naiste osakaal rahvastikus on 49,4% ja meeste osakaal 50,6%. Märjamaa valla laste (0-19 a) osakaal võrreldes Eesti keskmisega olevate laste osakaaluga rahvastikus on sarnane. Aastate jooksul on olnud Märjamaa vallas laste osakaal suhteliselt stabiilne, moodustades veidi üle 19% rahvastikust.

Märjamaa vallas jääb sündide arv viimasel viiel aastal vahemikku 61-68. Sünnimuse üldkordaja on tõusnud võrreldes eelnevate aastatega. Arvestades, et lähiaastatel sünnitusealiste naiste arv väheneb, hakkab tõenäoliselt vähenema ka sündivate laste arv.

Märjamaa valla rahvastikupüramiid on omane kahanevale rahvastikule. Märjamaa valla rahvastikust moodustub 62,7% tööealised (vanus 15-64), 14,4% tööeast nooremad (vanus 0-14) ja 22,9% tööeast vanemad (vanus 65+). Kõige enam elab Märjamaa vallas 30-49 aasta vanuseid inimesi (ca 1900 inimest), kõige vähem on lapsi vanuses 0-14 (ca 1060). Pensioniealiste osakaal iga-aastaselt suurenenud ja tööealiste inimeste arv väheneb, samas laste osakaal (vanuses 0-14) on püsinud stabiilsena.

Märjamaa vallas on ülalpeetavate määr Eesti keskmisest kõrgem ja see on pidevalt kasvanud.

Märjamaa valla elanikest on 20,84% kõrge, 47,25% keskmise ja 29,92% madala haridustasemega.

1.4 Tööturg

Märjamaa vallas on alates 2019. aastast kasvanud registreeritud töötuse määr.

Märjamaa valla palgatöötajate keskmine brutotulu on olnud kasvutrendis, kuid on madalam kui Eesti keskmine palgatöötaja brutotulu.

Märjamaa vallas puuduvad suurettevõtted. Keskmise suurusega ettevõtteid on kolm ning see on olnud muutumatu. Väikeettevõtete arv on langustrendis. Kõige enam iseloomustab Märjamaa valla majanduslikku aktiivust mikroettevõtlus.

Märjamaa vallas tegutseb MTÜ Märjamaa Ettevõtjate Piirkondlik Ühendus.

Läbi erinevate riiklike ja Euroopa Liidu toetusmeetmete on võimalik ettevõtluskeskkonda parendada.

Hinnang Märjamaa valla tööturule on pigem halb ja trend on stabiilne.

1.5 Kuritegevus

Kõik väär- või kuriteojuhtumid on olemuselt äärmiselt kahetsusväärsed. Olenemata asjaolust, et alkoholiseaduse rikkumisi ja alaealiste uimastite tarvitamisega seotud väärtegude arv PPA andmetel on vähenenud, on suureks probleemiks alaealiste poolt elektrooniliste sigarettide kättesaadavus ning nende laialdane levik. Suurenenud perevägivalla juhtumite arv näitab, et rohkem peab tegema ennetustööd ning koostööd Politseiga ja Ohrviabiga ning teiste antud valdkonnaga seotud asutustega (nt valla sotsiaalosakond, kool, noortekeskus jne).

TUGEVUSED

- Tallinna ja Pärnu lähedus, mis võimaldab inimestel seal tööl käia.
- Tugevad haridusasutused ja tugiteenused

NÕRKUSED

- Rahvaarv väheneb ja elanikkond vananeb
- Ülalpeetavate määr Eesti keskmisest kõrgem
- Märjamaa vald on hajaasustuspriirkond

2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
2.1 Turvaline elukeskkond	2.8 Pigem hea	○ 2.3 Stabiilne
2.2 Elukeskkond ja planeeringud	2.5 Pigem hea	○ 2.4 Stabiilne
2.3 Osalusvõimalused	3.2 Pigem hea	↗ 3.0 Paranemas
Keskmine:	2.8 Pigem hea	↗ 2.6 Paranemas

Kokkuvõte:

Tuginedes Raplamaa 2022 tervise- ja heolu ülevaatele, on üldine Märjamaa elanike rahulolu oma elukeskonnaga 77%.

Statistikaameti andmetel on Märjamaa valla elanikud ühistranspordi teenusega pigem rahulolematud. Samuti on jalg- ja rattateede võrgustik ebaühtlane ning vajab täiendavat tähelepanu. Hajaasustusega piirkondades on avaliku ruumi aladel valgustuse puudumine. Kuigi avaliku ruumi arendustegevused Märjamaa vallas on suuresti kogukonna eestvedamisel, puuduvad siiski ühtsed põhimõtted ja terviklik planeerimine.

Vallas toimub aktiivne kultuurielu ning on loodud mitmeid võimalusi osalemiseks huvitegevuses, mis rahuldavad erinevate inimeste maitse-eelistusi.

Märjamaa valla elanikel on võimalus anda oma panus kaasavasse eelarvesse, esitades ettepanekuid või hääletades meelepärase ettepanekute poolt.

Märjamaa vald kaasab inimesi planeeringute koostamisse, võimaldades kodanikel oma seisukohti väljendada.

Kõigil Märjamaa valla kodanikel on võimalus anda infot või anda tagasisidet vallavalitsusele üldmeili, telefoni või veebivormi kaudu.

TUGEVUSED

- Märjamaa Valla Spordikeskuses, spordihoones ja ujulas palju võimalusi tegeleda liikumisharrastustega. Märjamaa Noortekeskuses tagatud tegevused lastele ja noortele. Muusika- ja kunstikool.
- Märjamaa vallas on avaliku ruumi heakord hästi korraldatud enamasti kompaktsehoonestusega aladel. Toimub regulaarne niitmine, on olemas prügikastid.
- Vallas toimib aktiivne kultuurielu ja võimalus tegeleda hobitegevusega. Aktiivsed kogukonna liikmed on kaasatud valla arengus kaasa rääkima.

NÕRKUSED

- Kergliiklusteede võrgustiku puudumine.
- Avaliku ruumi aladel valgustuse puudumine.
- Ühistranspordi halb korraldus.

3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused	2.6 Pigem hea	○ 1.8 Stabiilne
3.2 Haridusega seotud teenused	2.7 Pigem hea	↗ 2.6 Paraneb
Keskmine:	2.7 Pigem hea	○ 2.2 Stabiilne

Kokkuvõte:

Märjamaa vallas on eriarstiabi saamiseks vaja pöörduda lähedalasuvatesse suurematesse linnadesse. Puudust tuntakse täiskasvanutele suunatud psühholoogi ja vaimse tervise õe teenuste osas. Märjamaa vallas puuduvad vajalikud tugiteenused koolides, sealhulgas sotsiaalpedagoogid, täiskohaga koolipsühholoogid ja hariduslike erivajadustega õpilaste koordineerijad.

Märjamaa vallas on esmatasandi arstiabi paranenud ning Märjamaa Perearstikeskus pakub mitmesuguseid teenuseid. Perearstide nimistud Märjamaa vallas on suured ja arstid on eakad.

Märjamaa vallas tagatakse kõigile lastele alusharidus ning üldkeskhariduse raames on mitmeid toetavaid meetmeid. Koolides on vajadus suurema arvu tugispetsialistide, sealhulgas psühholoogide, sotsiaalpedagoogide, eripedagoogide ja logopeedide järele. Tugispetsialistide töötasud on võrdsustatud õpetajate töötasu alammääraga.

TUGEVUSED

- Perearsti teenusega rahulolu kõrge.
- Tugispetsialistide töötasud võrdsustatud õpetajate töötasu alammääraga.
- Koostöö tugiteenuste pakkumisega erinevate asutustega vallas hea.

NÕRKUSED

- Perearstide nimistud Märjamaa vallas on suured ja arstid on eakad.
- Tugiteenuste spetsialistide vähesus.

4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused	3.0 Pigem hea	↗ 2.7 Paranemas
4.2 Abivajavate lastega tegelemine	3.1 Pigem hea	○ 2.0 Stabiilne
4.3 Perede toetamine	3.3 Pigem hea	○ 2.3 Stabiilne
Keskmine:	3.1 Pigem hea	○ 2.3 Stabiilne

Kokkuvõte:

Seoses elanikkonna vananemisega on suurenenud nii töömahu hulk kui ka rahaliste ressursside maht eakate hoolekandesse.

Covid pandeemia järgselt kasvas abivajadusega laste ja noorte arv ning seoses sellega suurenesid kulutused sotsiaalteenustele ja -toetustele.

Seoses Ukraina sõjapõgenike saabumisega Märjamaa valda 2023.a. veebruarikuus kasvas oluliselt toimetulekutoetuse, vältimatu sotsiaalabi ja muu sotsiaalabi taotlejate hulk.

Lapsed ja lastega pered vajavad nii riigilt kui ka kohalikult omavalitsuselt ning kogu ühiskonnalt erilist tuge ja kaitset.

Kõige parema tulemuseni jõuame koostöös erinevate valdkondade (noorsootöö, haridus, lastekaitse jt) koostöö tulemusel. Täiendavalt on juurde vaja nii tööjõudu kui rahalisi vahendeid tugiteenuste mahu tõstmiseks ja arendamiseks haridusasutustes.

Hea tulemuse tagab varane märkamine ja õigeaegne ja vajaduspõhine sekkumine.

TUGEVUSED

- KOVis ja haridusasutustes töötavad tugispetsialistid vastavad kvalifikatsiooninõuetele ning on kogemustega töötajad
- Professionaalsed sotsiaaltöötajad ja lastekaitse spetsialistid
- Valdkondade vaheline koostöö

NÕRKUSED

- Haridusasutustes ei ole piisavalt tugispetsialiste

5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
5.1 Kohaliku omavalitsuse toimimine	3.0 Pigem hea	↗ 2.5 Paranemas
5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu tagamiseks	3.0 Pigem hea	○ 1.8 Stabiilne
Keskmine:	3.0 Pigem hea	○ 2.2 Stabiilne

Kokkuvõte:

Märjamaa valla eelarve koostamisel on alates 2019. aastast kasutatud tekkepõhist arvestusmetoodikat, kus tehingud kajastatakse vastavalt nende toimumisele, olenemata sellest, millal raha laekub või makstakse välja.

Märjamaa valla eelarve tulud on kasvutrendis, eriti füüsilise isiku tulumaksu osas.

Toetusfondi tulud on suunatud erinevate valdkondade toetamisele ja see hõlmab mitmesuguseid sihtotstarbelisi toetusliike, sealhulgas õpetajate tööjõukulusid, koolilõunaid ja toimetulekutoetusi. Alates 2017. aastast on toetusfondi tulud suurenenud, kuid 2020. aastal vähesel määral langenud.

Sotsiaalkaitse valdkonna kulud Märjamaa valla eelarves on igal aastal kasvutrendis. 2020. aastal moodustasid lapsed, pered ja laste sotsiaalse kaitse kulud Märjamaa valla eelarvest 4,8% osakaalu.

Märjamaa vallas toimib järjepidev ennetuse, tervise ja heaolu edendamine, mille eest vastutavad erinevad asutused, sealhulgas Märjamaa Valla Spordikeskus, Märjamaa Noortekeskus, Märjamaa valla rahvamajad, sotsiaalkeskus, ujula ja teised. Nende asutuste igapäevane tegevus keskendub tervisedendusele ning teenuste valik on paranenud ja laienenud.

Spetsialistide kvalifikatsioon Märjamaa vallas vastab nõuetele, mis tagab kvaliteetse teenuste osutamise elanikele.

Samas on märgatud vajadust luua tervisedenduse ja ennetusspetsialisti ametikoht, mis aitaks veelgi tõhustada ennetustööd ja tervisedendust Märjamaa vallas ning tagaks elanikele parema juurdepääsu ennetavatele teenustele.

TUGEVUSED

- Märjamaa valla eelarve tulud on kasvutrendis.
- Märjamaa valla eelarves on sotsiaalkaitse valdkonna kulud iga-aastaselt kasvutrendis.
- Spetsialistide kvalifikatsioon vastab nõuetele.

NÕRKUSED

- Vajadus tervisedenduse ja ennetusspetsialisti ametikoha loomiseks.
- Spetsialistide suur töökoormus

Kasutatud allikad

- [1] Koolipsühholoogid. Koolipsühholoogid. [www] <https://koolipsyhholoogid.ee/soovitav-koormus/> (21.04.2023).
- [2] Merike Sisask jt. Eesti Inimarengu aruanne 2023. [www] <https://inimareng.ee/eluga-rahulolu-eestis/> (14.04.2023).
- [3] Päästeamet. Statistika. [www] <https://www.rescue.ee/et/statistika-kohalikele-omavalitsustele> (14.04.2023).
- [4] Päästeamet. Statistika. [www] <https://www.rescue.ee/et/statistika-kohalikele-omavalitsustele> (28.04.2023).
- [5] Statistikaamet. Statistikaamet. [www] https://andmed.stat.ee/et/stat/eri-valdkondade-statistika__piirkondlik-rahulolu/KO11/table/tableViewLayout2 (13.04.2023).
- [6] Statistikaamet. Statistikaamet. [www] https://andmed.stat.ee/et/stat/eri-valdkondade-statistika__piirkondlik-rahulolu/KO11/table/tableViewLayout2 (13.04.2023).

Statistikaameti andmebaas, tabel RV0282U

Statistikaameti andmebaas, tabel RV0282U

Statistikaameti andmebaas, tabel RV0282U, Statistikaameti andmebaas, tabel RV0240 (Vanuserühmad 0-6, 0-17 ning 7-26)

Statistikaameti andmebaas, tabel RV06U

Statistikaameti andmebaas, tabel RV112U

Statistikaameti andmebaas, tabel RV49U

Statistikaameti andmebaas, tabel RV112U, Statistikaameti andmebaas, tabel RV49U

Statistikaameti andmebaas, tabel RV063U

Statistikaameti andmebaas, tabel RVR02

Statistikaameti andmebaas, tabel RV0232U

Haridussilm; KOV enda kogutud info lastehoidude kohta

KOV, EHIS

KOV, EHIS

Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel SD29

Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel SD29

Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel SD29

Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel SD40

Statistikaameti andmebaas, tabel RV59U

Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel OE0452

Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel TE753

Statistikaameti andmebaas, tabel TH88

Päästeameti statistika, Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel UP03

Päästeameti statistika

Tervisestatistika andmebaasis andmetabel TUL04: Hoonetulekahjude tekkepõhjused haldusüksuse järgi, haldusjaotus seisuga 01.01.2018.

Töötukassa andmed; <https://www.tootukassa.ee/et/statistika-ja-uuringud/peamised-statistilised-naitajad/toovoime-hindamine>, <https://www.tootukassa.ee/et/statistika-ja-uuringud/peamised-statistilised-naitajad/toovoimetootus>, Sotsiaalkindlustusamet: töövõimetuse tõttu pensioni saajad (vana süsteem)

SoM (S-veeb); STAR andmebaas KOV

Statistikaameti andmebaas, tabel TT064

Töötukassa andmed

Statistikaameti andmebaas, tabel ST004

Statistikaameti andmebaas, tabel ST004

Statistikaameti andmebaas, tabel ER032

KOV

Politsei- ja Piirivalveamet (andmepäring)

Terviseamet

Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel LO01, Kindlustusjuhtumite virtuaalne kaart

Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaasi tabel PO02

Politsei- ja Piirivalveamet

HaridusSILM, KOV

KOV

KOV

Statistikaameti andmebaas, tabel RR300

Statistikaameti andmebaas, tabel RR300

KOV, Statistikaameti andmetabel RR302 - Kohalike eelarvete põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud, Statistika ja aruandlus | Sotsiaalkindlustusamet; <https://riigiraha.fin.ee/>,